

EL NUEVO TESTAMENTO EN EL GRIEGO ORIGINAL

UNA GUÍA PARA LEER JUAN MEJOR

EL TEXTO GRIEGO EDITADO Y COMPILADO POR:

MAURICE A. ROBINSON

Y

WILLIAM G. PIERPONT

LAS NOTAS COMPILADAS POR:

NATHAN E. PURTZER

THE NEW TESTAMENT IN THE ORIGINAL GREEK:
BYZANTINE TEXTFORM 2005

UNA GUÍA PARA LEER JUAN MEJOR

EL TEXTO GRIEGO EDITADO Y COMPILADO POR:

MAURICE A. ROBINSON

Y

WILLIAM G. PIERPONT

LAS NOTAS COMPILADAS POR:

NATHAN E. PURTZER

DERECHOS DE AUTOR

El texto griego que se utiliza para esta guía no tiene derechos de autor sino pertenece al dominio público. Favor de leer los detalles más abajo. Sin imponer restricciones en el texto como tal, las notas sí tienen derechos de autor, aunque se le conceden al usuario muchas libertades.

Las notas: © 2014-2022 por Nathan E. Purtzer (el editor)

La fecha de esta versión: 28 de noviembre 2022

En la siguiente explicación, “esta obra” siempre hace referencia únicamente a las notas.

No se permite alterar esta obra sin el permiso explícito y escrito del editor. Las sugerencias o correcciones se pueden mandar al correo biblicalgreekbegtheadventure@gmail.com. Además, se puede adquirir versiones actualizadas de esta obra de la siguiente página: www.biblicalgreekbeginningtheadventure.com.

Yo, el editor, le concede a usted, el lector/usuario, los siguientes permisos con respecto a esta obra. No se le permite a nadie excepto al editor cambiar, reducir, o revocar estos permisos.

Se le permite a usted copiar esta obra, escanearla, reimprimirla, transmitirla, guardarla, distribuirla, subirla al internet, dejar que se descargue, y/o realizar una tarea parecida sin proporcionar remuneración alguna o solicitar permiso del editor.

Se le permite vender esta obra, sea de forma impresa o electrónica, con tal de que el precio de venta no exceda los costos aproximados de imprenta y/o distribución. Para ese tipo de transacción, no es necesario proporcionar al editor ninguna compensación o recibir aprobación del editor.

Se le permite incorporar esta obra en una obra mayor, sea impresa o electrónica. Si esta obra constituye 25% o menos de la obra mayor, se permite vender la obra mayor por el precio adecuado y determinado por su creador sin proporcionarle al editor compensación alguna o solicitarle permiso. Si esta obra constituye más de 25% de la obra mayor y dicha obra será vendida por más de los costos aproximados de imprenta y/o distribución, el creador de la obra mayor debe recibir permiso escrito del editor para poder incluir esta en esa obra.

Se le permite traducir esta obra a otro idioma con tal de que la traducción se alinee con los siguientes requisitos: 1) la traducción mantendrá todos los permisos y restricciones mencionados anteriormente, 2) la traducción mantendrá el nombre del editor (se le permite agregar su nombre como traductor y sus datos de contacto para fines de recibir retroalimentación sobre la calidad de la traducción), y 3) los únicos cambios al contenido de esta obra, sea en la forma de adiciones o sustracciones, son los que son necesarios para realizar una traducción de calidad debido a diferencias en los idiomas. Si la traducción se realiza conforme a estos alineamientos, no es necesario proporcionar compensación alguna al editor ni recibir aprobación previa antes de realizar la traducción. Si se le anima a traducir, póngase en contacto con el editor para que le podamos mandar la versión más actualizada en el formato de Microsoft Word.

Por último, esta obra pertenecerá al dominio público, con todas las restricciones anteriores quitadas, al morir o al momento del rapto del editor.

El derecho de autor y las restricciones no se aplican al texto griego que se presenta. El texto griego es la versión electrónica del *The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2005*, compilado y editado por Maurice A. Robinson y William G. Pierpont (Chilton Book Publishing). El derecho de autor de su obra dice lo siguiente:

A cualquiera se le permite copiar y distribuir este texto o cualquier porción del mismo. Se permite incorporarlo en una obra mayor, y/o citarlo, guardarlo en una base de datos, fotocopiarlo, reimprimirlo o duplicarlo de otra forma sin notificación previa, permiso, compensación al autor o cualquier otra restricción. Estos derechos se le dan a todo el mundo y, nadie, en ningún momento, puede reducirlos. Los derechos del autor ni se pretenden ni se afirman para la forma nueva y revisada del texto del Nuevo Testamento Griego de esta edición, ni para la forma original del mismo que fue entregado al dominio público por estos editores, así como notas de texto impresas en 1979 y de forma electrónica de texto continuo en 1986. Asimismo, liberamos al dominio público la introducción y apéndice, los cuales se han preparado especialmente para esta edición.

El uso permitido o reproducción del texto griego o de otro material contenido en este volumen (sea impresa, medios electrónicos, u otra forma) no implica acuerdo doctrinal o teológico de parte de estos editores y editorial con las opiniones que sean afirmadas o promulgadas por otras editoriales. Para fines de asignar responsabilidad, le se pide que los nombres de los editores y el título de la obra permanezcan en cualquier reproducción subsecuente de este material.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

Capítulo 1

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. **2** Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. **3** Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο,¹ καὶ χωρὶς² αὐτοῦ ἐγένετο³ οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.⁴ **4** Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, **5** καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ⁵ φαίνει,⁶ καὶ ἡ σκοτία⁷ αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.⁸ **6** Ἐγένετο⁹ ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος¹⁰ παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. **7** Οὗτος ἦλθεν¹¹ εἰς μαρτυρίαν,¹² ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. **8** Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. **9** Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν,¹³ ὃ φωτίζει¹⁴ πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. **10** Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο,¹⁵ καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.¹⁶ **11** Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν,¹⁷ καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.¹⁸ **12** Ὅσοι δὲ ἔλαβον¹⁹ αὐτόν, ἔδωκεν²⁰ αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι,²¹ τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. **13** οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. **14** Καὶ ὁ

λόγος σὰρξ ἐγένετο,²² καὶ ἐσκήνωσεν²³ ἐν ἡμῖν - καὶ ἐθεασάμεθα²⁴ τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς²⁵ παρὰ πατρός - πλήρης²⁶ χάριτος καὶ ἀληθείας. **15** Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον,²⁷ Ὁ ὀπίσω²⁸ μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν²⁹ ὅτι πρῶτός μου ἦν. **16** Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος³⁰ αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν,³¹ καὶ χάριν ἀντὶ³² χάριτος. **17** Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη,³³ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο.³⁴ **18** Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν³⁵ πώποτε.³⁶ ὁ μονογενὴς³⁷ υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον³⁸ τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.³⁹

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία⁴⁰ τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν⁴¹ οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς⁴² καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; **20** Καὶ ὡμολόγησεν⁴³, καὶ οὐκ ἠρνήσατο.⁴⁴ καὶ ὡμολόγησεν⁴⁵ ὅτι Οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ χριστός. **21** Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὐ. **22** Εἶπον⁴⁶ οὖν αὐτῷ, Τίς εἶ; Ἴνα

¹ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

² χωρὶς (prep + gen) sin

³ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

⁴ γίνομαι (perf, act, ind, 3s) hacerse

⁵ σκοτία, ας (f) tinieblas

⁶ φαίνω (pres, act, ind, 3s) resplandecer, brillar

⁷ σκοτία, ας (f) tinieblas

⁸ καταλαμβάνω (aor, act, ind, 3s) vencer, entender

⁹ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

¹⁰ ἀποστέλλω (perf, pas, part, nom, m, s) enviar

¹¹ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

¹² μαρτυρία, ας (f) testimonio

¹³ ἀληθινός, ἡ, ὄν (adj) verdadero

¹⁴ φωτίζω (pres, act, ind, 3s) dar luz, ilumina

¹⁵ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

¹⁶ γινώσκω (aor, act, ind, 3s) conocer

¹⁷ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

¹⁸ παραλαμβάνω (aor, act, ind, 3p) recibir

¹⁹ λαμβάνω (aor, act, ind, 3p) recibir

²⁰ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

²¹ γίνομαι (aor, med, inf) hacerse

²² γίνομαι (aor, med, ind, 3s) hacerse

²³ σκηνώω (aor, act, ind, 3s) habitar

²⁴ θεάομαι (aor, med, ind, 1p) ver

²⁵ μονογενής, ἐς (adj, gen) único

²⁶ πλήρης, ες (adj) lleno

²⁷ λέγω (aor, act, ind, 1p) decir

²⁸ ὀπίσω (prep + gen) después de

²⁹ γίνομαι (perf, act, ind, 3s) hacerse

³⁰ πλήρωμα, τος (n) plenitud

³¹ λαμβάνω (aor, act, ind, 1p) recibir

³² ἀντί (prep + gen) sobre

³³ δίδωμι (aor, pas, ind, 3s) dar

³⁴ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) hacerse

³⁵ ὄραω (perf, act, ind, 3s) ver

³⁶ πώποτε (adv) jamás

³⁷ μονογενής, ἐς (adj, gen) único

³⁸ κόλπος, ου (m) seno

³⁹ ἐξηγέομαι (aor, med, ind, 3s) explicar

⁴⁰ μαρτυρία, ας (f) testimonio

⁴¹ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 3p) enviar

⁴² ἱερεύς, ἑως (m) sacerdote

⁴³ ὁμολογέω (aor, act, ind, 3s) confesar

⁴⁴ ἀρνέομαι (aor, med, ind, 3s) negar

⁴⁵ ὁμολογέω (aor, act, ind, 3s) confesar

⁴⁶ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

ἀπόκρισιν¹ δώμεν² τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. Τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;³ **23** Ἐφη,⁴ Ἐγὼ φωνὴ βοᾶντος⁵ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνετε⁶ τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν⁷ Ἡσαΐας ὁ προφήτης. **24** Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι⁸ ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. **25** Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον⁹ αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστός, οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης; **26** Ἀπεκρίθη¹⁰ αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἔστηκεν¹¹ ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. **27** Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω¹² μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν¹³ μου γέγονεν.¹⁴ οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος¹⁵ ἵνα λύσω¹⁶ αὐτοῦ τὸν ἱμάντα¹⁷ τοῦ ὑποδήματος.¹⁸ **28** Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο¹⁹ πέραν²⁰ τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον²¹ Ἦ βλέπει Ἦ τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, Ἴδε²² ὁ ἀμνός²³ τοῦ θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. **30** Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὅπίσω²⁴ μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν,²⁵ ὅτι πρῶτός μου ἦν. **31** Καγὼ²⁶ οὐκ ἤδειν²⁷ αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ²⁸ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον²⁹ ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι

βαπτίζων. **32** Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Θεάομαι³⁰ τὸ πνεῦμα καταβαῖνον Ἦ ὡσεὶ³¹ Ἦ περιστερὰν³² ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν³³ ἐπ' αὐτόν. **33** Καγὼ³⁴ οὐκ ἤδειν³⁵ αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζει ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν,³⁶ Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς³⁷ τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. **34** Καγὼ³⁸ ἐώρακα,³⁹ καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον⁴⁰ πάλιν εἰστήκει⁴¹ ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο· **36** καὶ ἐμβλέψας⁴² τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε⁴³ ὁ ἀμνός⁴⁴ τοῦ θεοῦ. **37** Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. **38** Στραφεῖς⁴⁵ δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος⁴⁶ αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον⁴⁷ αὐτῷ, Ῥαββί - ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον,⁴⁸ Διδάσκαλε - ποῦ⁴⁹ μένεις; **39** Λέγει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ἴδετε.⁵⁰ Ἦλθον⁵¹ καὶ εἶδον⁵² ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν⁵³ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.⁵⁴ **40** Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος

¹ ἀπόκρισις, εως (f) repuesta

² δίδωμι (aor, act, subj, 1p)

³ σεαυτοῦ, ἦς (pron) ti mismo

⁴ φημί (impf, pas, ind, 3s) decir

⁵ βοάω (pres, act, part, gen, m, s) clamar

⁶ εὐθύνω (aor, act, impv, 2p) enderezar

⁷ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁸ ἀποστέλλω (perf, pas, part, nom, m, p) enviar

⁹ λέγω (aor, act, ind, 1p) decir

¹⁰ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

¹¹ ἴστημι (perf, act, ind, 3s) estar presente

¹² ὀπίσω (prep + gen) después de

¹³ ἔμπροσθεν (prep + gen) antes de

¹⁴ γίνομαι (perf, act, ind, 3s) existir

¹⁵ ἄξιος, α, ον (adj) digno

¹⁶ λύω (aor, act, subj, 1s) desatar

¹⁷ ἱμάς, άντος (m) correa

¹⁸ ὑπόδημα, τος (n) sandalia

¹⁹ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

²⁰ πέραν (prep + gen) otro lado de

²¹ ἐπαύριον (adv) el día siguiente

²² ἴδε (interj) he aquí

²³ ἀμνός, οῦ (m) cordero

²⁴ ὀπίσω (prep + gen) después de

²⁵ γίνομαι (perf, act, ind, 3s) existir

²⁶ καγὼ (καί + ἐγώ) y yo

²⁷ οἶδα (ppf, act, ind, 3s) conocer

²⁸ φανερόω (aor, pas, subj, 3s) revelar

²⁹ ἔρχομαι (aor, act, ind, 1s) venir

³⁰ θεάομαι (perf, med, ind, 1s) ver

³¹ ὡσεὶ (partícula) como

³² περιστερὰ, ἄς (f) paloma

³³ μένω (aor, act, ind, 3s) permanecer

³⁴ καγὼ (καί + ἐγώ) y yo

³⁵ οἶδα (ppf, act, ind, 3s) conocer

³⁶ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁷ ὁράω (aor, act, subj, 2s) ver

³⁸ καγὼ (καί + ἐγώ) y yo

³⁹ ὁράω (perf, act, ind, 1s) ver

⁴⁰ ἐπαύριον (adv) el día siguiente

⁴¹ ἴστημι (ppf, act, ind, 3s) estar presente

⁴² ἐμβλέπω (aor, act, part, nom, m, s) levantar la vista

⁴³ ἴδε (interj) he aquí

⁴⁴ ἀμνός, οῦ (m) cordero

⁴⁵ στρέφω (aor, pas, part, nom, m, s) darse vuelta

⁴⁶ θεάομαι (aor, mid, part, nom, m, s) ver

⁴⁷ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

⁴⁸ μεθερμηνεύω (pres, pas, part, nom, n, s) traducir

⁴⁹ ποῦ (adv) dónde

⁵⁰ ὁράω (aor, act, impv, 2p) ver

⁵¹ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

⁵² ὁράω (aor, act, ind, 3p) ver

⁵³ μένω (aor, act, ind, 3p) permanecer

⁵⁴ δέκατος, η, ον (adj) décimo

Πέτρου εἶς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. **41** Εὐρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὐρήκαμεν¹ τὸν Μεσίαν - ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον,² Χριστός. **42** Καὶ ἤγαγεν³ αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἦ Ἐμβλέψας⁴ ἰ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,⁵ Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ⁶ Κηφᾶς - ὃ ἐρμηνεύεται⁷ Πέτρος.

43 Τῇ ἐπαύριον⁸ ἠθέλησεν ἐξελθεῖν⁹ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἦ ὁ Ἰησοῦς, Ἦ Ἀκολουθεῖ μοι. **44** Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. **45** Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὦν ἔγραψεν Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταὶ εὐρήκαμεν,¹⁰ Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. **46** Καὶ εἶπεν¹¹ αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε.¹² **47** Εἶδεν¹³ ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἰδε¹⁴ ἀληθῶς¹⁵ Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος¹⁶ οὐκ ἔστιν. **48** Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν¹⁷ με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη¹⁸ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν¹⁹ αὐτῷ, Πρὸ²⁰

τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι,²¹ ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν,²² εἶδόν²³ σε. **49** Ἀπεκρίθη²⁴ Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. **50** Ἀπεκρίθη²⁵ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν²⁶ αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν²⁷ σοι, εἶδόν²⁸ σε ὑποκάτω²⁹ τῆς συκῆς,³⁰ πιστεύεις; Μείζω³¹ τούτων ὄψει.³² **51** Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι³³ ὄψεσθε³⁴ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῆτα,³⁵ καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Capítulo 2

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ³⁶ γάμος³⁷ ἐγένετο³⁸ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. **2** ἐκλήθη³⁹ δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.⁴⁰ **3** Καὶ ὑστερήσαντος⁴¹ οἴνου,⁴² λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον⁴³ οὐκ ἔχουσιν. **4** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; Οὐπω⁴⁴ ἤκει⁴⁵ ἡ ὥρα μου. **5** Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνους,⁴⁶ Ὅ τι ἂν λέγη ὑμῖν, ποιήσατε. **6** Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαί⁴⁷ λίθιναι⁴⁸ ἕξ⁴⁹ κείμεναι⁵⁰ κατὰ τὸν καθαρισμόν⁵¹ τῶν

¹ εὐρίσκω (perf, act, ind, 1p) encontrar

² μεθερμηνεύω (pres, pas, part, nom, n, s) traducir

³ ἄγω (aor, act, ind, 3s) llevar, traer

⁴ ἐμβλέπω (aor, act, part, nom, m, s) levantar la vista

⁵ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁶ καλέω (fut, pas, act, 2s) llamarse

⁷ ἐρμηνεύω (pres, pas, ind, 3s) traducir

⁸ ἐπαύριον (adv) el día siguiente

⁹ ἐξέρχομαι (aor, act, inf) salir

¹⁰ εὐρίσκω (perf, act, ind, 1p) encontrar

¹¹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹² ὁράω (aor, act, impv, 2s) mirar

¹³ ὁράω (aor, act, ind, 3s) ver

¹⁴ ὁράω (aor, act, impv, 2s) mirar

¹⁵ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

¹⁶ δόλος, ου (m) engaño

¹⁷ πόθεν (adv) de dónde

¹⁸ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

¹⁹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

²⁰ πρό (prep + inf) antes de que

²¹ φωνέω (aor, ind, inf) llamar

²² συκῆ, ἦς (f) higüero

²³ ὁράω (aor, act, ind, 1s) ver

²⁴ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

²⁵ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

²⁶ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

²⁷ λέγω (aor, act, ind, 1s) decir

²⁸ ὁράω (aor, act, ind, 1s) ver

²⁹ ὑποκάτω (prep + gen) debajo de

³⁰ συκῆ, ἦς (f) higüero

³¹ μέγας, μεγάλη, μέγα (comp adj) grande

³² ὁράω (fut, act, ind, 3s) ver

³³ ἄρτι (adv) ahora

³⁴ ὁράω (fut, med, ind, 2p) ver

³⁵ ἀνοίγω (perf, act, part, acu, m, s) abrir

³⁶ τρίτος, η, ου (adj) tercero

³⁷ γάμος, ου (m) boda

³⁸ γίνομαι (aor, mid, ind, 3s) haber

³⁹ καλέω (aor, pas, ind, 3s) invitar

⁴⁰ γάμος, ου (m) boda

⁴¹ ὑστερέω (aor, act, part, gen, m, s) faltar

⁴² οἶνος, ου (m) vino

⁴³ οἶνος, ου (m) vino

⁴⁴ οὐπω (adv) todavía no

⁴⁵ ἤκω (pres, act, ind, 3s) venir

⁴⁶ διάκονος, ου (m) siervo

⁴⁷ ὑδρία, ας (f) tinajas

⁴⁸ λίθινος, η, ου (adj) hecho de piedra

⁴⁹ ἕξ (adj) seis

⁵⁰ κεῖμαι (nom, med, part, nom, f, p) poner, colocar

⁵¹ καθαρισμός, οῦ (m) purificación

Ἰουδαίων, χωροῦσαι¹ ἀνά² μετρητάς³ δύο ἢ τρεῖς. **7** Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γεμίσατε⁴ τὰς ὑδρίας⁵ ὕδατος. Καὶ ἐγεμίσαν⁶ αὐτὰς ἕως ἄνω.⁷ **8** Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε⁸ νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.⁹ Καὶ ἤνεγκαν.¹⁰ **9** Ὡς δὲ ἐγεύσατο¹¹ ὁ ἀρχιτρικλίνος¹² τὸ ὕδωρ οἶνον¹³ γεγενημένον,¹⁴ καὶ οὐκ ᾔδει¹⁵ πόθεν¹⁶ ἐστίν - οἱ δὲ διάκονοι¹⁷ ᾔδεισαν¹⁸ οἱ ἠντληκότες¹⁹ τὸ ὕδωρ - φωνεῖ²⁰ τὸν νυμφίον²¹ ὁ ἀρχιτρικλίνος,²² **10** καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν,²³ τότε τὸν ἐλάσσω.²⁴ σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον²⁵ ἕως ἄρτι.²⁶ **11** Ταύτην ἐποίησεν τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν²⁷ τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη²⁸ εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν²⁹ οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγύς³⁰ ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη³¹ εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. **14** Καὶ εὔρεν³² ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας³³ βόας³⁴ καὶ πρόβατα³⁵ καὶ περιστεράς,³⁶ καὶ τοὺς κερματιστάς³⁷ καθημένους. **15** Καὶ ποιήσας φραγέλιον³⁸ ἐκ σχοινίων³⁹ πάντα ἐξέβαλεν⁴⁰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα⁴¹ καὶ τοὺς βόας⁴²· καὶ τῶν κολλυβιστῶν⁴³ ἐξέχεεν⁴⁴ τὸ κέρμα,⁴⁵ καὶ τὰς τραπέζας⁴⁶ ἀνέστρεψεν.⁴⁷ **16** καὶ τοῖς τὰς περιστεράς⁴⁸ πωλοῦσιν⁴⁹ εἶπεν, Ἄρατε⁵⁰ ταῦτα ἐντεῦθεν.⁵¹ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.⁵² **17** Ἐμνήσθησαν⁵³ δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος⁵⁴ τοῦ οἴκου σου καταφάγεται⁵⁵ με. **18** Ἀπεκρίθησαν⁵⁶ οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον⁵⁷ αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις⁵⁸ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; **19** Ἀπεκρίθη⁵⁹ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν⁶⁰ αὐτοῖς, Λύσατε⁶¹ τὸν ναὸν⁶² τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ⁶³ αὐτόν. **20** Εἶπον⁶⁴ οὖν οἱ

¹ χωρέω (pres, act, part, nom, f, p) contener

² ἀνά (prep + acu) cada uno

³ μετρητής, οὔ (m) aproximadamente 40 litros

⁴ γεμίζω (aor, act, impv, 2p) llenar

⁵ ὑδρία, ας (f) tinajas

⁶ γεμίζω (aor, act, ind, 3p) llenar

⁷ ἄνω (adv) arriba

⁸ ἀντλέω (aor, act, impv, 2p) sacar

⁹ ἀρχιτρικλίνος, ου (m) maestresala

¹⁰ φέρω (aor, act, ind, 3p) llevar

¹¹ γέυομαι (aor, med, ind, 3s) probar

¹² ἀρχιτρικλίνος, ου (m) maestresala

¹³ οἶνος, ου (m) vino

¹⁴ γίνομαι (perf, pas, part, nom, m, s) hacerse,

¹⁵ οἶδα (ppf, act, ind, 3s) saber

¹⁶ πόθεν (adv) de dónde

¹⁷ διάκονος, ου (m) siervo

¹⁸ οἶδα (ppf, act, ind, 3p) saber

¹⁹ ἀντλέω (perf, act, part, nom, m, s) sacar

²⁰ φωνέω (pres, act, ind, 3s) llamar

²¹ νυμφίος, ου (m) novio

²² ἀρχιτρικλίνος, ου (m) maestresala

²³ μεθύσκω (aor, pas, subj, 3p) emborracharse

²⁴ ἐλάσσων, ον (adj comp de μικρός) inferior

²⁵ οἶνος, ου (m) vino

²⁶ ἄρτι (adv) ahora

²⁷ φανερώω (aor, act, ind, 3s) revelar

²⁸ καταβαίνω (aor, act, ind, 3s) descender, bajar

²⁹ μένω (aor, act, ind, 3p) quedarse

³⁰ ἐγγύς (adv) cerca

³¹ ἀναβαίνω (aor, act, ind, 3s) ascender, subir

³² εὕρισκω (aor, act, ind, 3s) encontrar

³³ πωλέω (pres, act, part, acu, m, p) vender

³⁴ βοῦς, βοός (m) buey

³⁵ πρόβατον, ου (n) oveja

³⁶ περιστέρα, ἄς (f) paloma

³⁷ κερματιστής, οὔ (m) el que cambia dinero

³⁸ φραγέλιον, ου (n) azote, látigo

³⁹ σχοινίον, ου (n) cuerda

⁴⁰ ἐκβάλλω (aor, act, ind, 3s) echar fuera

⁴¹ πρόβατον, ου (n) oveja

⁴² βοῦς, βοός (m) buey

⁴³ κολλυβιστής, οὔ (m) el que cambia dinero

⁴⁴ ἐκχέω (aor, act, ind, 3s) esparcir

⁴⁵ κέρμα, ατος (n) moneda

⁴⁶ τράπεζα, ας (f) mesa

⁴⁷ ἀναστρέφω (aor, act, ind, 3s) volcar

⁴⁸ περιστέρα, ἄς (f) paloma

⁴⁹ πωλέω (pres, act, part, dat, m, p) vender

⁵⁰ αἴρω (aor, act, impv, 2p) llevar

⁵¹ ἐντεῦθεν (adv) de aquí

⁵² ἐμπόριον, ου (n) negocio

⁵³ μνημονεύω (aor, pas, ind, 3p) acordarse

⁵⁴ ζῆλος, ου (m) celo

⁵⁵ κατεσθίω (fut, med, ind, 3s) consumir

⁵⁶ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3p) contestar

⁵⁷ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

⁵⁸ δείκνυμι (pres, act, ind, 2s) mostrar

⁵⁹ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

⁶⁰ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁶¹ λύω (aor, act, impv, 2p) destruir

⁶² ναός, οὔ (n) templo

⁶³ ἐγείρω (fut, act, ind, 1s) levantar

⁶⁴ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

Ἰουδαῖοι, Τεσσαράκοντα¹ καὶ ἕξ² ἔτεσιν ὠκοδομήθη³ ὁ ναὸς⁴ οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς⁵ αὐτόν; **21** Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ⁶ τοῦ σώματος αὐτοῦ. **22** Ὅτε οὖν ἠγέρθη⁷ ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν⁸ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν⁹ ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Πάσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ,¹⁰ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. **24** Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἐαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, **25** καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν¹¹ εἶχεν¹² ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Capítulo 3

Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων¹³ τῶν Ἰουδαίων· **2** οὗτος ἦλθεν¹⁴ πρὸς τὸν αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν¹⁵ αὐτῷ, Ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας¹⁶ διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. **3** Ἀπεκρίθη¹⁷ ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν¹⁸ αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν,¹⁹ οὐ δύναται ἰδεῖν²⁰ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **4** Λέγει πρὸς

αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρον²¹ ὢν; Μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν²² τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον²³ εἰσελθεῖν²⁴ καὶ γεννηθῆναι; **5** Ἀπεκρίθη²⁵ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν²⁶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **6** Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμα ἐστίν. **7** Μὴ θαυμάσης²⁷ ὅτι εἶπόν²⁸ σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.²⁹ **8** Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ,³⁰ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν³¹ ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. **9** Ἀπεκρίθη³² Νικόδημος καὶ εἶπεν³³ αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; **10** Ἀπεκρίθη³⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν³⁵ αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; **11** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἐωράκαμεν³⁶ μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν³⁷ ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. **12** Εἰ τὰ ἐπίγια³⁸ εἶπον³⁹ ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω⁴⁰ ὑμῖν τὰ ἐπουράνια,⁴¹ πιστεύσετε; **13** Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν⁴² εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς,⁴³ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. **14** Καὶ καθὼς Μωσῆς

¹ τεσσαράκοντα (adj) cuarenta

² ἕξ (adj) seis

³ οἰκοδομέω (aor, pas, ind, 3s) construir

⁴ ναός, οὐ (n) templo

⁵ ἐγείρω (fut, act, ind, 2s) levantar

⁶ ναός, οὐ (n) templo

⁷ ἐγείρω (aor, pas, ind, 3s) levantar

⁸ μνημονεύω (aor, pas, ind, 3p) acordarse

⁹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹⁰ ἑορτή, ἡς (f) fiesta

¹¹ χρεία, ας (f) necesidad

¹² ἔχω (impf, act, ind, 3s) tener

¹³ ἄρχων, οντος (m) gobernante

¹⁴ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

¹⁵ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹⁶ ἔρχομαι (perf, act, ind, 2s) venir

¹⁷ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

¹⁸ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹⁹ ἄνωθεν (adv) de arriba, de nuevo

²⁰ ὁράω (aor, act, inf) ver

²¹ γέρον, οντος (m) hombre de mayor edad

²² κοιλία, ας (f) vientre

²³ δεύτερον (adv) segunda vez, volver a

²⁴ εἰσέρχομαι (aor, act, inf) entrar

²⁵ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

²⁶ εἰσέρχομαι (aor, act, inf) entrar

²⁷ θαυμάζω (aor, act, subj, 2s) maravillarse

²⁸ λέγω (aor, act, ind, 1s) decir

²⁹ ἄνωθεν (adv) de arriba, de nuevo

³⁰ πνέω (pres, act, ind, 3s) soplar

³¹ πόθεν (adv) de dónde

³² ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

³³ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁴ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

³⁵ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁶ ὁράω (perf, act, ind, 1p) ver

³⁷ μαρτυρία, ας (f) testimonio

³⁸ ἐπίγιος, ον (adj) pertenece a la tierra

³⁹ λέγω (aor, act, ind, 1s) decir

⁴⁰ λέγω (aor, act, subj, 1s) decir

⁴¹ ἐπουράνιος, ον (adj) pertenece al cielo

⁴² ἀναβαίνω (perf, act, ind, 3s) ascender, subir

⁴³ καταβαίνω (aor, act, part, nom, m, s) descender

ὑψωσεν¹ τὸν ὄφιν² ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι³ δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· **15** ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,⁴ ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ⁵ ἔδωκεν,⁶ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,⁷ ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. **17** Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν⁸ ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. **18** Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς⁹ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. **19** Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν¹⁰ εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος¹¹ ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. **20** Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα¹² πράσσει¹³ μισεῖ¹⁴ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ¹⁵ τὰ ἔργα αὐτοῦ. **21** Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ¹⁶ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.¹⁷

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν¹⁸ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβεν¹⁹ μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. **23** Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγύς²⁰ τοῦ

Ἰσραήλ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο²¹ καὶ ἐβαπτίζοντο. **24** Οὕτω²² γὰρ ἦν βεβλημένος²³ εἰς τὴν φυλακὴν²⁴ ὁ Ἰωάννης. **25** Ἐγένετο²⁵ οὖν ζήτησις²⁶ ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.²⁷ **26** Καὶ ἦλθον²⁸ πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον²⁹ αὐτῷ, Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν³⁰ τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε³¹ οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. **27** Ἀπεκρίθη³² Ἰωάννης καὶ εἶπεν,³³ Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον³⁴ αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. **28** Αὐτοὶ ἡμεῖς μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον,³⁵ Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος³⁶ εἰμὶ ἔμπροσθεν³⁷ ἐκείνου. **29** Ὁ ἔχων τὴν νύμφην,³⁸ νυμφίος³⁹ ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου,⁴⁰ ὁ ἐστηκώς⁴¹ καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου·⁴² αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ πεπλήρωται. **30** Ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν,⁴³ ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.⁴⁴

31 Ὁ ἄνωθεν⁴⁵ ἐρχόμενος ἐπάνω⁴⁶ πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω⁴⁷ πάντων ἐστίν. **32** Καὶ ὁ ἐώρακεν⁴⁸ καὶ ἠκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν⁴⁹ αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. **33** Ὁ λαβὼν⁵⁰ αὐτοῦ

¹ ὑψόω (aor, act, ind, 3s) levantar

² ὄφις, εως (m) serpiente

³ ὑψόω (aor, pas, inf) levantar

⁴ ἀπόλλυμι (aor, mid, subj, 3s) perecer

⁵ μονογενής, ἐς (adj) único

⁶ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁷ ἀπόλλυμι (aor, mid, subj, 3s) perecer

⁸ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 3s) mandar, enviar

⁹ μονογενής, ἐς (adj) único

¹⁰ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

¹¹ σκότος, ους (n) tinieblas

¹² φαῦλος, η, ον (adj) malo

¹³ πράσσω (pres, act, part, nom, m, s) hacer, practicar

¹⁴ μισέω (pres, act, ind, 3s) odiar

¹⁵ ἐλέγχω (aor, pas, subj, 3s) exponer

¹⁶ φανερόω (aor, pas, subj, 3s) revelar

¹⁷ ἐργάζομαι (perf, pas, part, nom, n, p) llevar a cabo

¹⁸ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

¹⁹ διατρίβω (impf, act, ind, 3s) pasar tiempo

²⁰ ἐγγύς (adv) cerca

²¹ παραγίνομαι (impf, med, ind, 3p) llegar

²² οὕτω (adv) todavía no

²³ βάλλω (perf, pas, part, nom, m, s) meter

²⁴ φυλακή, ἡς (f) cárcel

²⁵ γίνομαι (aor, med, act, 3s) haber

²⁶ ζήτησις, εως (f) debate

²⁷ καθαρισμός, οὔ (m) purificación

²⁸ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

²⁹ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

³⁰ πέραν (prep + gen) del otro lado

³¹ ὁράω (aor, act, impv, 2s) mirar

³² ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

³³ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁴ δίδωμι (perf, pas, part, nom, n, s) dar

³⁵ λέγω (aor, act, ind, 1s) decir

³⁶ ἀποστέλλω (perf, pas, part, nom, m, s) enviar

³⁷ ἔμπροσθεν (prep + gen) delante de

³⁸ νύμφη, ἡς (f) novia

³⁹ νυμφίος, ου (m) novio

⁴⁰ νυμφίος, ου (m) novio

⁴¹ ἴστημι (perf, act, part, nom, m, s) estar presente

⁴² νυμφίος, ου (m) novio

⁴³ αὐξάνω (pres, act, inf) crecer

⁴⁴ ἐλαττώω (pres, med, inf) disminuir

⁴⁵ ἄνωθεν (adv) de arriba

⁴⁶ ἐπάνω (adv) por encima de

⁴⁷ ἐπάνω (adv) por encima de

⁴⁸ ὁράω (perf, act, ind, 3s) ver

⁴⁹ μαρτυρία, ας (f) testimonio

⁵⁰ λαμβάνω (aor, act, part, nom, s, m) recibir

τὴν μαρτυρίαν¹ ἐσφράγισεν² ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής³ ἐστίν. **34** Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν⁴ ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου⁵ δίδωσιν⁶ ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα. **35** Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν⁷ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. **36** Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν⁸ τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται⁹ ἢ ζωὴν, ἢ ἀλλ' ἡ ὀργή¹⁰ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Capítulo 4

Ὡς οὖν ἔγνω¹¹ ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας¹² μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης - **2** καίτοιγε¹³ Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ - **3** ἀφῆκεν¹⁴ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν¹⁵ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **4** Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι¹⁶ διὰ τῆς Σαμαρείας. **5** Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον¹⁷ τοῦ χωρίου¹⁸ ὃ ἔδωκεν¹⁹ Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. **6** Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγή²⁰ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς²¹ ἐκ τῆς ὁδοπορίας²² ἐκαθέζετο²³ οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ²⁴.

Ὡρα ἦν ὥσει ἕκτη.²⁵ **7** Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι²⁶ ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός²⁷ μοι πιεῖν.²⁸ **8** Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν²⁹ εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφᾶς³⁰ ἀγοράσωσιν.³¹ **9** Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἢ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν³² αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; - Οὐ γὰρ συγχρῶνται³³ Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις. **10** Ἀπεκρίθη³⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν³⁵ αὐτῇ, Εἰ ᾔδεις³⁶ τὴν δωρεάν³⁷ τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, Δός³⁸ μοι πιεῖν,³⁹ σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν⁴⁰ ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. **11** Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, οὔτε ἀντλημα⁴¹ ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ⁴² ἐστὶν βαθύ.⁴³ πόθεν⁴⁴ οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; **12** Μὴ σὺ μερίζων⁴⁵ εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν⁴⁶ ἡμῖν τὸ φρέαρ,⁴⁷ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν,⁴⁸ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα⁴⁹ αὐτοῦ; **13** Ἀπεκρίθη⁵⁰ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν⁵¹ αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει⁵² πάλιν. **14** ὃς δ' ἂν πίη⁵³ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω⁵⁴ αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ⁵⁵ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω⁵⁶ αὐτῷ γενήσεται⁵⁷ ἐν

¹ μαρτυρία, ας (f) testimonio

² σφραγίζω (aor, act, ind, 3s) sellar

³ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

⁴ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 3s) enviar

⁵ μέτρον, ου (n) medida

⁶ δίδωμι (pres, act, ind, 3s) dar

⁷ δίδωμι (perf, act, ind, 3s)

⁸ ἀπειθέω (pres, act, part, nom, m, s) desobedecer

⁹ ὀράω (fut, med, ind, 3s) ver

¹⁰ ὀργή, ἧς (f) ira

¹¹ γίνωσκω (aor, act, ind, 3s) saber

¹² πλείων, πλείον (comp de πολύς) más

¹³ καίτοιγε (conj) aunque

¹⁴ ἀφίημι (aor, act, ind 3s) salir

¹⁵ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s)

¹⁶ διέρχομαι (pres, med, inf) pasar por

¹⁷ πλησίον (adv) cerca

¹⁸ χωρίον, ου (n) terreno

¹⁹ δίδωμι (aor, act, ind, 3s)

²⁰ πηγή, ἧς (f) pozo

²¹ κοπιάω (perf, act, part, nom, m, s) estar cansado

²² ὁδοπορία, ας (f) viaje

²³ καθέζομαι (impf, med, ind, 3s) sentarse

²⁴ πηγή, ἧς (f) pozo

²⁵ ἕκτος, η, ον (adj) sexto

²⁶ ἀντλέω (aor, act, inf) sacar

²⁷ δίδωμι (aor, act, impv, 2s) dar

²⁸ πίνω (aor, act, inf) tomar

²⁹ ἀπέρχομαι (ppf, act, ind, 3p) salir

³⁰ τροφή, ἧς (f) comida

³¹ ἀγοράζω (aor, act, subj, 3p) comprar

³² πίνω (aor, act, inf) tomar

³³ συγχρῶμαι (pres, med, ind, 3p) asociar

³⁴ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s)

³⁵ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁶ οἶδα (ppf, act, ind, 2s) conocer

³⁷ δωρεά, ἄς (f) don

³⁸ δίδωμι (aor, act, impv, 2s) dar

³⁹ πίνω (aor, act, inf) tomar

⁴⁰ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁴¹ ἀντλημα, ατος (n) cubo

⁴² φρέαρ, ατος (n) pozo

⁴³ βαθύς, βαθεῖα, βαθύ (adj) hondo

⁴⁴ πόθεν (adv) de dónde

⁴⁵ μερίζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

⁴⁶ δίδωμι (aor, act, ind, 3s)

⁴⁷ φρέαρ, ατος (n) pozo

⁴⁸ πίνω (aor, act, ind, 3s) tomar

⁴⁹ θρέμμα, ατος (n) ganado

⁵⁰ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s)

⁵¹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁵² διψάω (fut, act, ind, 3s) tener sed

⁵³ πίνω (aor, act, subj, 3s) tomar

⁵⁴ δίδωμι (fut, act, ind, 1s) dar

⁵⁵ διψάω (aor, act, subj, 3s) tener sed

⁵⁶ δίδωμι (fut, act, ind, 1s)

⁵⁷ γίνομαι (fut, med, ind, 3s) hacerse

αὐτῷ πηγῆ¹ ὕδατος ἀλλομένου² εἰς ζῶν ἀιώνιον. **15** Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός³ μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,⁴ μηδὲ ἔρχομαι ἐνθάδε⁵ ἀντλεῖν.⁶ **16** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπάγε, φώνησον⁷ τὸν ἄνδρα σοῦ, καὶ ἔλθε⁸ ἐνθάδε.⁹ **17** Απεκρίθη¹⁰ ἡ γυνή καὶ εἶπεν,¹¹ Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς¹² εἶπας¹³ ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω. **18** πέντε¹⁴ γὰρ ἄνδρας ἔσχες,¹⁵ καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθές¹⁶ εἴρηκας.¹⁷ **19** Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. **20** Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. **21** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, πιστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. **22** Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία¹⁸ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. **23** Ἄλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ¹⁹ προσκυνηταὶ²⁰ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. **24** πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. **25** Λέγει αὐτῷ ἡ

γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσίας ἔρχεται - ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ²¹ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ²² ἡμῖν πάντα. **26** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον²³ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν²⁴ ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι²⁵ εἶπεν,²⁶ Τί ζητεῖς; ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; **28** Ἀφῆκεν²⁷ οὖν τὴν ὑδρίαν²⁸ αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν²⁹ εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, **29** Δεῦτε,³⁰ ἴδετε³¹ ἄνθρωπον, ὃς εἶπέν³² μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι³³ οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; **30** Ἐξῆλθον³⁴ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. **31** Ἐν δὲ τῷ μεταξύ³⁵ ἡρώτων³⁶ αὐτόν οἱ μαθηταί, λέγοντες, Ῥαββί, φάγε.³⁷ **32** Ὁ δὲ εἶπεν³⁸ αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν³⁹ ἔχω φαγεῖν⁴⁰ ἦν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. **33** Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, Μὴ τις ἠνεγκεν⁴¹ αὐτῷ φαγεῖν;⁴² **34** Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά⁴³ ἐστίν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω⁴⁴ αὐτοῦ τὸ ἔργον. **35** Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἔτι τετράμηνός⁴⁵ ἐστίν, καὶ ὁ θερισμός⁴⁶ ἔρχεται; Ἰδοῦ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε⁴⁷ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ

¹ πηγῆ, ἡς (f) pozo

² ἄλλομαι (pres, med, part, gen, m, s) saltar

³ δίδωμι (aor, act, impv, 2s) dar

⁴ διψῶ (pres, act, subj, 1s) tener sed

⁵ ἐνθάδε (adv) aquí

⁶ ἀντλέω (pres, act, inf) sacar

⁷ φωνέω (aor, act, impv, 2s) llamar

⁸ ἔρχομαι (aor, act, impv, 2s) venir

⁹ ἐνθάδε (adv) aquí

¹⁰ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

¹¹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹² καλῶς (adv) bien

¹³ λέγω (aor, act, ind, 2s) decir

¹⁴ πέντε (adj) cinco

¹⁵ ἔχω (aor, act, ind, 2s) tener

¹⁶ ἀληθής, ἐς (adj) verdaderamente

¹⁷ λέγω (perf, act, ind, 2s)

¹⁸ σωτηρία, ας (f) rescate, liberación, salvación

¹⁹ ἀληθινός, ἡ, ὄν (adj) verdadero

²⁰ προσκυνητής, ου (m) adorador

²¹ ἔρχομαι (aor, act, subj, 3s) venir

²² ἀναγγέλλω (fut, act, ind, 3s) proclamar

²³ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

²⁴ θαυμάζω (aor, act, ind, 3p) maravillarse

²⁵ μέντοι (partícula) sin embargo

²⁶ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

²⁷ ἀφήμι (aor, act, ind, 3s) salir

²⁸ ὑδρία, ας (f) cántaro

²⁹ ἀπέρχομαι (aor, act, ind 3s) salir

³⁰ δεῦτε (adv) vengan aquí

³¹ ὀράω (aor, act, impv, 2p) mirar

³² λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³³ μήτι (partícula) no (introduce pregunta que espera respuesta negativa)

³⁴ ἐξέρχομαι (aor, act, ind, 3p) salir

³⁵ μεταξύ (adv) mientras tanto

³⁶ ἐρωτάω (impf, act, ind, 3p) preguntar

³⁷ ἐσθίω (aor, act, impv, 2s) comer

³⁸ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁹ βρῶσις, εως (f) comida

⁴⁰ ἐσθίω (aor, act, inf) comer

⁴¹ φέρω (aor, act, ind, 3s) traer

⁴² ἐσθίω (aor, act, inf) comer

⁴³ βρῶμα, ατος (n) comida

⁴⁴ τελειῶω (aor, act, subj, 1s) completar

⁴⁵ τετράμηνος, ον (adj) cuatro meses

⁴⁶ θερισμός, ου (m) cosecha

⁴⁷ ἐπαίρω (aor, act, impv, 2p) alzar

θεάσασθε¹ τὰς χώρας,² ὅτι λευκαί³ εἰσιν πρὸς θερισμὸν⁴ ἤδη. **36** Καὶ ὁ θερίζων⁵ μισθὸν⁶ λαμβάνει, καὶ συνάγει⁷ καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων⁸ ὁμοῦ⁹ χαίρη¹⁰ καὶ ὁ θερίζων.¹¹ **37** Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός,¹² ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων,¹³ καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.¹⁴ **38** Ἐγὼ ἀπέστειλα¹⁵ ὑμᾶς θερίζειν¹⁶ ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε.¹⁷ ἄλλοι κεκοπιάκασι,¹⁸ καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον¹⁹ αὐτῶν εἰσεληλύθατε.²⁰

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης ὅτι Εἶπέν²¹ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. **40** Ὡς οὖν ἦλθον²² πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων²³ αὐτὸν μεῖναι²⁴ παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν²⁵ ἐκεῖ δύο ἡμέρας. **41** Καὶ πολλῶ πλείους²⁶ ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, **42** τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν²⁷ λαλιὰν²⁸ πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν,²⁹ καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς³⁰ ὁ σωτὴρ³¹ τοῦ κόσμου, ὁ χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν³² ἐκεῖθεν,³³ καὶ ἀπῆλθεν³⁴ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **44** Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι³⁵ τιμὴν³⁶ οὐκ ἔχει. **45** Ὅτε οὖν ἦλθεν³⁷ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο³⁸ αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες³⁹ ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ⁴⁰ καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον⁴¹ εἰς τὴν ἑορτήν.⁴²

46 Ἦλθεν⁴³ οὖν πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.⁴⁴ Καὶ ἦν τις βασιλικός,⁴⁵ οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει⁴⁶ ἐν Καπερναοῦμ. **47** Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει⁴⁷ ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν⁴⁸ πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα⁴⁹ αὐτὸν ἵνα καταβῆ⁵⁰ καὶ ἰάσῃται⁵¹ αὐτοῦ τὸν υἱόν· Ἦ ἔμελλεν Ἦ γὰρ ἀποθνήσκειν. **48** Εἶπεν⁵² οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα⁵³ ἴδητε,⁵⁴ οὐ μὴ πιστεύσητε. **49** Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός,⁵⁵ Κύριε, κατάβηθι⁵⁶ πρὶν⁵⁷ ἀποθανεῖν⁵⁸ τὸ παιδίον μου. **50** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ. Καὶ

¹ θεάομαι (aor, med, impv, 2p) mirar

² χώρα, ας (f) campo

³ λευκός, ή, όν (adj) blanco

⁴ θερισμός, ου (m) cosecha

⁵ θερίζω (pres, act, part, nom, m, s) cosechar

⁶ μισθός, οῦ (m) salario

⁷ συνάγω (pres, act, ind, 3s) juntarse

⁸ σπείρω (pres, act, part, nom, m, s) sembrar

⁹ ὁμοῦ (adv) a la vez

¹⁰ χαίρω (pres, act, subj, 3s) regocijar

¹¹ θερίζω (pres, act, part, nom, m, s) cosechar

¹² ἀληθινός, ή, όν (adj) verdadero

¹³ σπείρω (pres, act, part, nom, m, s) sembrar

¹⁴ θερίζω (pres, act, part, nom, m, s) cosechar

¹⁵ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 1s) enviar

¹⁶ θερίζω (pres, act, inf) cosechar

¹⁷ κοπιᾶω (perf, act, ind, 2p) trabajar

¹⁸ κοπιᾶω (perf, act, ind, 3p) trabajar

¹⁹ κόπος, ου (m) trabajo

²⁰ εἰσέρχομαι (perf, act, ind, 2p) entrar

²¹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

²² ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

²³ ἐρωτάω (impf, act, ind, 3p) preguntar

²⁴ μένω (aor, act, inf) quedarse

²⁵ μένω (aor, act, ind, 3s) quedarse

²⁶ πλείων, πλείων (comp de πολύς) más

²⁷ σός, σή, σόν (adj) tu, de ti

²⁸ λαλιά, ᾶς (f) palabra

²⁹ ἀκούω (perf, act, ind, 1p) escuchar

³⁰ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

³¹ σωτὴρ, ἦρος (m) salvador

³² ἐξέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

³³ ἐκεῖθεν (adv) de aquí

³⁴ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

³⁵ πατρίς, ἴδος (f) tierra

³⁶ τιμή, ἦς (f) honor

³⁷ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

³⁸ δέχομαι (aor, med, ind, 3p) recibir

³⁹ ὁράω (perf, act, part, nom, m p) ver

⁴⁰ ἑορτή, ἦς (f) fiesta

⁴¹ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

⁴² ἑορτή, ἦς (f) fiesta

⁴³ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

⁴⁴ οἶνος, ου (m) vino

⁴⁵ βασιλικός, ή, όν (oficial del rey)

⁴⁶ ἀσθενέω (impf, act, ind, 3s) estar enfermo

⁴⁷ ἦχω (pres, act, ind, 3s) venir

⁴⁸ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

⁴⁹ ἐρωτάω (impf, act, ind, 3s) preguntar

⁵⁰ καταβαίνω (aor, act, subj, 3s) descender, bajar

⁵¹ ἰάομαι (aor, med, subj, 3s)

⁵² λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁵³ τέρας, ατος (n) maravillas

⁵⁴ ὁράω (aor, act, subj, 2p) ver

⁵⁵ βασιλικός, ή, όν (oficial del rey)

⁵⁶ καταβαίνω (aor, pas, impv, 3s) descender

⁵⁷ πρὶν (prep) antes de que

⁵⁸ ἀποθνήσκω (aor, act, inf) morir

ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν¹ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. **51** Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν² αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν³ λέγοντες ὅτι Ὁ παῖς⁴ σου ζῆ. **52** Ἐπύθετο⁵ οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ἣ κομψότερον⁶ ἔσχεν.⁷ Καὶ εἶπον⁸ αὐτῷ ὅτι Χθές⁹ ὥραν ἐβδόμην¹⁰ ἀφῆκεν¹¹ αὐτὸν ὁ πυρετός.¹² **53** Ἔγνω¹³ οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ εἶπεν¹⁴ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ὁ υἱός σου ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. **54** Τοῦτο πάλιν δευτερον¹⁵ σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν¹⁶ ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Capítulo 5

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτή¹⁷ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη¹⁸ ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ¹⁹ κολυμβήθρα,²⁰ ἡ ἐπιλεγομένη²¹ Ἑβραϊστὶ²² Βηθεσδά, πέντε²³ στοὰς²⁴ ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο²⁵ πλῆθος²⁶ πολὺ τῶν ἀσθενούντων,²⁷ τυφλῶν,²⁸ χωλῶν,²⁹ ξηρῶν,³⁰

ἐκδεχομένων³¹ τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.³² **4** Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα,³³ καὶ ἐτάρασεν³⁴ τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς³⁵ μετὰ τὴν παραχῆν³⁶ τοῦ ὕδατος, ὑγιής³⁷ ἐγίνετο, ᾧ δῆποτε³⁸ κατείχετο³⁹ νοσήματι.⁴⁰ **5** Ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα⁴¹ ἡμέρας ἔτι ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.⁴³ **6** Τοῦτον ἰδὼν⁴⁴ ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον,⁴⁵ καὶ γνοὺς⁴⁶ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιής⁴⁷ γενέσθαι;⁴⁸ **7** Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν,⁴⁹ Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν παραχθῇ⁵⁰ τὸ ὕδωρ, βάλῃ⁵¹ με εἰς τὴν κολυμβήθραν·⁵² ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. **8** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἔγειραι,⁵³ ἄρον⁵⁴ τὸν κράββατόν⁵⁵ σου, καὶ περιπάτει. **9** Καὶ εὐθέως⁵⁶ ἐγένετο⁵⁷ ὑγιής⁵⁸ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράββατον⁵⁹ αὐτοῦ καὶ περιπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ,⁶⁰ Σάββατόν ἐστιν· οὐκ

¹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

² ἀπαντάω (aor, act, ind, 3p) encontrarse

³ ἀπαγγέλλω (aor, act, ind, 3p) contar

⁴ παῖς, παιδός (m) niño

⁵ πυνθάνομαι (aor, med, ind, 3s) investigar

⁶ κομψότερον (adv de comp de κομψός) mejor

⁷ ἔχω (aor, act, ind, 3s) tener

⁸ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

⁹ Χθές (adv) ayer

¹⁰ ἑβδομος, η, ον (adj) séptimo

¹¹ ἀφίημι (aor, act, ind, 3s) salir

¹² πυρετός, οὔ (m) fiebre

¹³ γίνωσκω (aor, act, ind, 3s) saber

¹⁴ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹⁵ δεύτερος, α, ον (adj) segundo

¹⁶ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) salir

¹⁷ ἑορτή, ἡς (f) fiesta

¹⁸ ἀναβαίνω (aor, act, ind, 3s) subir

¹⁹ προβατικός, ἡ, όν (adj) de las ovejas

²⁰ κολυμβήθρα, ας (f) estanque

²¹ ἐπιλέγω (pres, pas, part, nom, f, s) llamar

²² Ἑβραϊστὶ (adv) en hebreo/arameo

²³ πέντε (adj) cinco

²⁴ στοά, ας (f) pórtico

²⁵ κατακειμαι (impf, med, ind, 3s) acostar, yacer

²⁶ πλῆθος, ους (n) multitud

²⁷ ἀσθενέω (pres, act, part, gen, m, p) estar enfermo

²⁸ τυφλός, ἡ, όν (adj) ciego

²⁹ χωλός, ἡ, όν (adj) cojo

³⁰ ξηρός, ά, όν (adj) paralíticos

³¹ ἐκδέχομαι (pres, med, part, gen, m, p) esperar

³² κίνησις, εως (f) movimiento

³³ κολυμβήθρα, ας (f) estanque

³⁴ ταρασσω (aor, act, ind, 3s) agitar

³⁵ ἐμβαίνω (aor, act, ind, nom, m, s) entrar en

³⁶ παραχῆ, ἡς (f) movimiento

³⁷ ὑγιής, ές (adj) sano

³⁸ δῆποτε (adv) sin importar

³⁹ κατέχω (impf, med, ind, 3s) tener

⁴⁰ νόσημα, ατος (n) enfermedad

⁴¹ τριάκοντα (adj) treinta

⁴² ὀκτώ (adj) ocho

⁴³ ἀσθένεια, ας (f) enfermedad, debilidad

⁴⁴ ὀράω (aor, act, part, nom, m, s) ver

⁴⁵ κατακειμαι (pres, med, part, acu, m, s) acostar, yacer

⁴⁶ γινώσκω (aor, act, part, nom, m, s) conocer

⁴⁷ ὑγιής, ές (adj) sano

⁴⁸ γίνομαι (aor, med, inf) ser

⁴⁹ ἀσθενέω (pres, act, part, nom, m, s) estar enfermo

⁵⁰ ταρασσω (aor, pas, subj, 3s) agitar

⁵¹ βάλω (aor, act, subj, 3s) poner

⁵² κολυμβήθρα, ας (f) estanque

⁵³ ἐγείρω (aor, act, impv, 2s) levantar

⁵⁴ αἶρω (aor, act, impv, 2s) tomar, llevar

⁵⁵ κράββατος, ου (m) cama

⁵⁶ εὐθέως (adv) inmediatamente

⁵⁷ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) ser, quedar

⁵⁸ ὑγιής, ές (adj) sano

⁵⁹ κράββατος, ου (m) cama

⁶⁰ θεραπεύω (perf, pas, part, dat, m, s) sanar, curar

ἔξεστίν¹ σοι ἄραι² τὸν κράββατον.³ **11** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιή,⁴ ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον⁵ τὸν κράββατόν⁶ σου καὶ περιπάτει. **12** Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν, Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών⁷ σοι, Ἄρον⁸ τὸν κράββατόν⁹ σου καὶ περιπάτει; **13** Ὁ δὲ ἰαθεῖς¹⁰ οὐκ ἤδει¹¹ τίς ἐστίν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν,¹² ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. **14** Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε ὑγιής¹³ γέγονας¹⁴ μηκέτι¹⁵ ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν¹⁶ ᾖ τί σοι ᾧ γένηται.¹⁷ **15** Ἀπῆλθεν¹⁸ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλεν¹⁹ τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιή.²⁰ **16** Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον²¹ τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτόν ἀποκτεῖναι,²² ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. **17** Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι²³ ἐργάζεται,²⁴ καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι.²⁵ **18** Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,²⁶ ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν²⁷ τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον²⁸ ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ,

ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως²⁹ ποιεῖ. **20** Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ³⁰ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα³¹ τούτων δεῖξει³² αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.³³ **21** Ὡσπερ³⁴ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,³⁵ οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ.³⁶ **22** Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν³⁷ πᾶσαν δέδωκεν³⁸ τῷ υἱῷ· **23** ἵνα πάντες τιμῶσιν³⁹ τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσιν⁴⁰ τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν⁴¹ τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ⁴² τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. **24** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν⁴³ οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν⁴⁴ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. **25** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. **26** Ὡσπερ⁴⁵ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκεν⁴⁶ καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἐχειν ἐν ἑαυτῷ· **27** καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν⁴⁷ αὐτῷ καὶ κρίσιν⁴⁸ ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. **28** Μὴ θαυμάζετε⁴⁹ τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ἧ ἅ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις⁵⁰ ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, **29**

¹ ἔξεστίν (pres, act, ind, 3s) ser lícito

² αἶρω (aor, act, inf) llevar

³ κράββατος, ου (m) cama

⁴ ὑγιής, ἐς (adj) sano

⁵ αἶρω (aor, act, impv, 2s) tomar, llevar

⁶ κράββατος, ου (m) cama

⁷ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

⁸ αἶρω (aor, act, impv, 2s) tomar, llevar

⁹ κράββατος, ου (m) cama

¹⁰ ἴαομαι (aor, pas, part, nom, m, s) sanar, curar

¹¹ οἶδα (pperf, act, ind, 3s) saber, conocer

¹² ἐκνεύω (aor, act, ind, 3s) retirar, salir

¹³ ὑγιής, ἐς (adj) sano

¹⁴ γίνομαι (perf, act, ind, 2s) ser, quedar

¹⁵ μηκέτι (adv) ya no

¹⁶ χειρόν, ον (adj) peor; comp. de κακός, ή, όν

¹⁷ γίνομαι (aor, med, sub, 3s) suceder

¹⁸ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) irse, salir

¹⁹ ἀναγγέλλω (aor, act, ind, 3s) contar, anunciar

²⁰ ὑγιής, ἐς (adj) sano

²¹ διώκω (impf, act, ind, 3p) perseguir

²² ἀποκτείνω (aor, act, inf) matar

²³ ἄρτι (adv) ahora

²⁴ ἐργάζομαι (pres, med, ind, 3s) obrar

²⁵ ἐργάζομαι (pres, med, ind, 1s) obrar

²⁶ ἀποκτείνω (aor, act, inf) matar

²⁷ λύω (impf, act, ind, 3s) violar, quebrantar

²⁸ ἴσος, η, ον (adj) igual

²⁹ ὁμοίως (adv) asimismo

³⁰ φιλέω (pres, act, ind, 3s) amar

³¹ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

³² δείκνυμι (fut, act, ind, 3s)

³³ θαυμάζω (pres, act, sub, 2p) maravillarse

³⁴ ὥσπερ (adv) así como

³⁵ ζωοποιέω (pres, act, ind, 3s) dar vida

³⁶ ζωοποιέω (pres, act, ind, 3s) dar vida

³⁷ κρίσις, εως (f) juicio

³⁸ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

³⁹ τιμάω (pres, act, sub, 3p) honrar

⁴⁰ τιμάω (pres, act, ind, 3p) honrar

⁴¹ τιμάω (pres, act, part, nom, m, s) honrar

⁴² τιμάω (pres, act, ind, 3s) honrar

⁴³ κρίσις, εως (f) juicio

⁴⁴ μεταβαίνω (perf, act, ind, 3s) pasar

⁴⁵ ὥσπερ (adv) así como

⁴⁶ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁴⁷ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁴⁸ κρίσις, εως (f) juicio

⁴⁹ θαυμάζω (pres, act, impv, 2p) maravillarse

⁵⁰ μνημεῖον, ου (n) sepulcros, tumbas

καὶ ἐκπορεύονται,¹ οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν² ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα³ πράξαντες,⁴ εἰς ἀνάστασιν⁵ κρίσεως.⁶

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις⁷ ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός. **31** Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία⁸ μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.⁹ **32** Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής¹⁰ ἐστὶν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. **33** Ὑμεῖς ἀπεστάλακατε¹¹ πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ. **34** Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. **35** Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος¹² ὁ καιόμενος¹³ καὶ φαίνων,¹⁴ ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι¹⁵ πρὸς ὄραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. **36** Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν¹⁶ μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέν¹⁷ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω¹⁸ αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν.¹⁹ **37** Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε²⁰ πρόποτε,²¹ οὔτε εἶδος²² αὐτοῦ ἐωράκατε.²³ **38** Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν²⁴ ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. **39** Ἐρευνᾶτε²⁵ τὰς γραφάς, ὅτι

ὕμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· **40** καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν²⁶ πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. **41** Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· **42** ἀλλ' ἔγνωκα²⁷ ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. **43** Ἐγὼ ἐλήλυθα²⁸ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ²⁹ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.³⁰ **44** Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; **45** Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω³¹ ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν³² ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλίκατε.³³ **46** Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Ἦ Μωσῆ, Ἦ ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. **47** Εἰ δὲ τοῖς ἐκεῖνου γράμμασιν³⁴ οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

Capítulo 6

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν³⁵ ὁ Ἰησοῦς πέραν³⁶ τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος. **2** Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων³⁷ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.³⁸ **3** Ἀνῆλθεν³⁹ δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **4** Ἦν δὲ ἐγγὺς⁴⁰ τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτή⁴¹ τῶν Ἰουδαίων. **5** Ἐπάρας⁴² οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς

¹ ἐκπορεύομαι (fut, med, ind, 3p) irse, salir

² ἀνάστασις, εως (f) resurrección

³ φαῦλος, η, ον (adj) maldad

⁴ πράσσω (aor, act, part, nom, m, p) practicar

⁵ ἀνάστασις, εως (f) resurrección

⁶ κρίσις, εως (f) juicio

⁷ κρίσις, εως (f) juicio

⁸ μαρτυρία, ας (f) testimonio

⁹ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero, veraz

¹⁰ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero, veraz

¹¹ ἀποστέλλω (perf, act, ind, 2p) mandar, enviar

¹² λύχνος, ου (m) lámpara

¹³ καιῶ (pres, pas, part, nom, m, s) encender, en pasiva arder

¹⁴ φαίνω (pres, act, part, nom, m, s) brillar

¹⁵ ἀγαλλιάω (aor, pas, inf) regocijar, gozar

¹⁶ μαρτυρία, ας (f) testimonio

¹⁷ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

¹⁸ τελειόω (aor, act, subj, 3s) completar, terminar

¹⁹ ἀποστέλλω (perf, act, ind, 3s) mandar, enviar

²⁰ ἀκούω (perf, act, ind, 2p) escuchar

²¹ πρόποτε (adv) jamás

²² εἶδος, ους (n) apariencia

²³ ὄραω (perf, act, ind, 2p) ver

²⁴ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 3s) mandar, enviar

²⁵ ἐραυνάω (pres, act, ind, 2p) investigar, examinar

²⁶ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir, acercarse

²⁷ γινώσκω (perf, act, ind, 1s) conocer

²⁸ ἔρχομαι (perf, act, ind, 1s) venir

²⁹ ἔρχομαι (aor, act, subj, 3s) venir

³⁰ λαμβάνω (fut, med, ind, 2p) recibir

³¹ κατηγορέω (aor, act, subj, 1s) acusar

³² κατηγορέω (pres, act, part, nom, m, s) acusar

³³ ἐλπίζω (perf, act, ind, 2p) poner su esperanza

³⁴ γράμμα, ατος (n) escritura

³⁵ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) irse, salir

³⁶ πέραν (prep + gen) al otro lado

³⁷ ὄραω (perf, act, nom, m, s) ver

³⁸ ἀσθενέω (pres, act, part, gen, m, p) estar enfermo

³⁹ ἀνέρχομαι (aor, act, ind, 3s) subir

⁴⁰ ἐγγύς (adv) cerca

⁴¹ ἑορτή, ἥς (f) fiesta

⁴² ἐπάρω (aor, act, part, nom, m, s) alzar

ὄφθαλμούς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πόθεν¹ ἀγοράσομεν² ἄρτους, ἵνα φάγωσιν³ οὗτοι; **6** Τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων⁴ αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει⁵ τί ἔμελλεν ποιεῖν. **7** Ἀπεκρίθη⁶ αὐτῷ Φίλιππος, Διακόσιων⁷ δηναρίων⁸ ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν⁹ αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ¹⁰ τι λάβῃ.¹¹ **8** Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, **9** Ἔστιν παιδάριον¹² ἐν ᾧδε, ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους¹³ καὶ δύο ὀψάρια.¹⁴ ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους; **10** Εἶπεν¹⁵ δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν.¹⁶ Ἦν δὲ χόρτος¹⁷ πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. **11** Ἀνέπεσον¹⁸ οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν¹⁹ ὡσεὶ²⁰ πεντακισχίλιοι.²¹ **11** Ἔλαβεν²² δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας²³ διέδωκεν²⁴ τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένους²⁵ ὁμοίως²⁶ καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων²⁷ ὅσον ἠθελον. **12** Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν,²⁸ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε²⁹ τὰ περισσεύσαντα³⁰

κλάσματα,³¹ ἵνα μὴ τι ἀπόληται.³² **13** Συνήγαγον³³ οὖν, καὶ ἐγέμισαν³⁴ δώδεκα κοφίνους³⁵ κλασμάτων³⁶ ἐκ τῶν πέντε³⁷ ἄρτων τῶν κριθίνων,³⁸ ἃ ἐπερίσσευσεν³⁹ τοῖς βεβρωκόσιν.⁴⁰ **14** Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες⁴¹ ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς⁴² ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. **15** Ἰησοῦς οὖν γνοὺς⁴³ ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάξαι⁴⁴ αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησεν⁴⁵ εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς ὁ μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία⁴⁶ ἐγένετο, κατέβησαν⁴⁷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, **17** καὶ ἐμβάντες⁴⁸ εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν⁴⁹ τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναοῦμ. Καὶ σκοτία ἦδη ἐγεγόνει,⁵⁰ καὶ οὐκ ἐληλύθει⁵¹ πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. **18** Ἦ τε θάλασσα ἀνέμου⁵² μεγάλου πνέοντος⁵³ διηγείρετο.⁵⁴ **19** Ἐλληλακότες⁵⁵ οὖν ὡς σταδίου⁵⁶ εἴκοσι⁵⁷ πέντε ἢ τριάκοντα,⁵⁸ θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγύς⁵⁹ τοῦ πλοίου⁶⁰ γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.⁶¹ **20** Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ

¹ πόθεν (adv) de dónde

² ἀγοράζω (fut, act, ind, 1p) comprar

³ ἐσθίω (aor, act, ind, 3p) comer

⁴ πειράζω (pres, act, part, nom, m, s) probar

⁵ οἶδα (pperf, act, ind, 3s) conocer, saber

⁶ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

⁷ διακόσιοι, αι, α (adj) dos cientos

⁸ δηνάριον, ου (n) denario

⁹ ἀρκέω (pres, act, ind, 3p) basta

¹⁰ βραχύς, εἶα, ὑ (adj) poco

¹¹ λαμβάνω (aor, act, ind, 3s) recibir

¹² παιδάριον, ου (n) niño

¹³ κριθίνος, η, ον (adj) de cebada

¹⁴ ὀψάριον, ου (n) pescado; *dim. de ὄψον*

¹⁵ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹⁶ ἀναπίπτω (aor, act, inf) recostarse

¹⁷ χόρτος, ου (m) césped, pasto, grama

¹⁸ ἀναπίπτω (aor, act, inf) recostarse

¹⁹ ἀριθμός, οῦ (m) número

²⁰ ὡσεὶ (partícula) como, aproximadamente

²¹ πεντακισχίλιοι, αι, α (adj) cinco mil

²² λαμβάνω (aor, act, ind, 3s) tomar

²³ εὐχαριστέω (aor, act, part, nom, m, s) dar gracias

²⁴ διαδίδωμι (aor, act, ind, 3s) repartir, distribuir

²⁵ ἀνάκειμαι (pres, med, part, dat, m, p) recostar

²⁶ ὁμοίως (adv) asimismo

²⁷ ὀψάριον, ου (n) pescado; *dim. de ὄψον*

²⁸ ἐμπίμπλημι (aor, pas, ind, 3p) saciar, satisfacer

²⁹ συνάγω (aor, act, impv, 2p) juntar

³⁰ περισσεύω (aor, act, part, acu, n, p) sobrar

³¹ κλάσμα, ατος (n) pedazo

³² ἀπόλλυμι (aor, med, subj, 3s) *en voz med: echa a perder*

³³ συνάγω (aor, act, ind, 3p) juntar

³⁴ γεμίζω (aor, act, ind, 3p) llenar

³⁵ κοφίνος, ου (m) canasta

³⁶ κλάσμα, ατος (n) pedazo

³⁷ πέντε (adj) cinco

³⁸ κριθίνος, η, ον (adj) de cebada

³⁹ περισσεύω (aor, act, ind, 3s) sobrar

⁴⁰ βιβρώσκω (perf, act, part, dat, m, p) comer, consumir

⁴¹ ὄραω (aor, act, part, nom, m, p) ver

⁴² ἀληθῶς (adv) verdaderamente

⁴³ γινώσκω (aor, act, part, nom, m, s) saber, conocer

⁴⁴ ἀρπάζω (pres, act, inf) agarrar

⁴⁵ ἀναχωρέω (aor, act, ind, 3s) retirar

⁴⁶ ὀψία ἐγένετο (aor, med, ind, 3s) atardecer

⁴⁷ καταβαίνω (aor, act, ind, 3p) descender

⁴⁸ ἐμβαίνω (aor, act, part, nom, m, p) embarcar

⁴⁹ πέραν (prep + gen) al otro lado

⁵⁰ σκοτία ... γίνομαι (perf, act, ind, 3s) anochecer

⁵¹ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

⁵² ἄνεμος, ου (m) viento

⁵³ πνέω (pres, act, part, gen, m, s) soplar

⁵⁴ διεγείρω (impf, med, ind, 3s) agitar

⁵⁵ ἐλαύνω (perf, act, part, nom, m, p) remar

⁵⁶ στάδιον, ου (n) estadio

⁵⁷ εἴκοσι (adj) veinte

⁵⁸ πέντε (adj) cinco

⁵⁹ τριακόσιοι, αι, α (adj) treinta

⁶⁰ ἐγγύς (adv) acerca

⁶¹ πλοῖον, ου (n) barca

εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.¹ **21** Ἦθελον οὖν λαβεῖν² αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως³ τὸ πλοῖον ἐγένετο⁴ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῆ ἐπαύριον⁵ ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς⁶ πέραν⁷ τῆς θαλάσσης, ἰδὼν⁸ ὅτι πλοιάριον⁹ ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν¹⁰ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν¹¹ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον,¹² ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον¹³ - **23** ἄλλα δὲ ἦλθον¹⁴ πλοιάρια¹⁵ ἐκ Τιβεριάδος ἐγγύς¹⁶ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον¹⁷ τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος¹⁸ τοῦ κυρίου - **24** ὅτε οὖν εἶδεν¹⁹ ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν²⁰ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον²¹ εἰς Καπερναοῦμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. **25** Καὶ εὐρόντες²² αὐτὸν πέραν²³ τῆς θαλάσσης, εἶπον²⁴ αὐτῷ, Ῥαββί, πότε²⁵ ὥδε γέγονας;²⁶ **26** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν,²⁷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε²⁸ σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε²⁹ ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.³⁰ **27** Ἐργάζεσθε³¹ μὴ τὴν βρωσιν³² τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσιν³³

τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει.³⁴ τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν,³⁵ ὁ θεός. **28** Εἶπον³⁶ οὖν πρὸς αὐτόν, Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα³⁷ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; **29** Ἀπεκρίθη³⁸ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν³⁹ αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστὶν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν⁴⁰ ἐκεῖνος. **30** Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν⁴¹ καὶ πιστεύσωμέν σοι; Τί ἐργάζη;⁴² **31** Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα⁴³ ἔφαγον⁴⁴ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον,⁴⁵ Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν⁴⁶ αὐτοῖς φαγεῖν.⁴⁷ **32** Εἶπεν⁴⁸ οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς δέδωκεν⁴⁹ ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.⁵⁰ **33** Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδούς⁵¹ τῷ κόσμῳ. **34** Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε⁵² δὸς⁵³ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. **35** Εἶπεν⁵⁴ δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με οὐ μὴ πεινάσῃ⁵⁵ καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ⁵⁶ πώποτε.⁵⁷ **36**

¹ φοβεῖσθαι (pres, med, impv, 2p) tener miedo

² λαμβάνω (aor, act, inf) recibir

³ εὐθέως (adv) inmediatamente

⁴ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) estar

⁵ ἐπαύριον (adv) el siguiente día

⁶ ἴστημι (perf, act, part, nom, m, s) estar

⁷ πέραν (prep + gen) del otro lado

⁸ ὁράω (aor, act, part, nom, m, s) ver

⁹ πλοιάριον, ου (n) barca

¹⁰ ἐμβαίνω (aor, act, ind, 3p) embarcarse

¹¹ συνεισέρχομαι (aor, act, ind, 3s) ir con

¹² πλοιάριον, ου (n) barca

¹³ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3p) irse, salir

¹⁴ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) irse, salir

¹⁵ πλοιάριον, ου (n) barca

¹⁶ ἐγγύς (adv) cerca

¹⁷ ἐσθίω (aor, act, ind, 3p) comer

¹⁸ εὐχαριστέω (aor, act, part, gen, m, s) dar gracias

¹⁹ ὁράω (aor, act, ind, 3s) ver

²⁰ ἐμβαίνω (aor, act, ind, 3p) embarcarse

²¹ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) irse, salir

²² εὐρίσκω (aor, act, part, nom, m, p) encontrar

²³ πέραν (prep + gen) del otro lado

²⁴ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

²⁵ πότε (adv) cuándo

²⁶ γίνομαι (perf, act, ind, 2s) estar

²⁷ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

²⁸ ὁράω (aor, act, ind, 2p) ver

²⁹ ἐσθίω (aor, act, ind, 2p) comer

³⁰ χορτάζω (aor, pas, ind, 2p) estar lleno, satisfecho

³¹ ἐργάζομαι (pres, act, impv, 2p) obrar, trabajar

³² βρωσιν, εως (f) comida

³³ βρωσιν, εως (f) comida

³⁴ δίδωμι (fut, act, ind, 3s) dar

³⁵ σφραγίζω (aor, act, ind, 3s) sellar

³⁶ λέγω (aor, act, ind, 3p) decir

³⁷ ἐργάζομαι (pres, med, subj, 1p) obrar, trabajar

³⁸ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

³⁹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁴⁰ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 3s) mandar, enviar

⁴¹ ὁράω (aor, act, ind, 1p) ver

⁴² ἐργάζομαι (pres, med, ind, 2s) obrar, trabajar

⁴³ μάννα (n) maná

⁴⁴ ἐσθίω (aor, act, inf) comer

⁴⁵ γράφω (perf, pas, part, nom, n, s) escribir

⁴⁶ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁴⁷ ἐσθίω (aor, act, inf) comer

⁴⁸ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁴⁹ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

⁵⁰ ἀληθινός, ή, όν (adj) verdadero

⁵¹ δίδωμι (pres, act, part, nom, m, s) dar

⁵² πάντοτε (adv) siempre

⁵³ δίδωμι (aor, act, part, nom, m, s) dar

⁵⁴ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

⁵⁵ πεινάω (aor, act, subj, 3s) tener hambre

⁵⁶ διψάω (aor, act, subj, 3s) tener sed

⁵⁷ πώποτε (adv) jamás

Ἀλλ' εἶπον¹ ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ² με, καὶ οὐ πιστεύετε. **37** Πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἔχει.³ καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω⁴ ἔξω. **38** Ὅτι καταβέβηκα⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. **39** Τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν⁶ μοι, μὴ ἀπολέσω⁷ ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω⁸ αὐτὸ ἡμέρᾳ. **40** Τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὃ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχη ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω⁹ αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον¹⁰ οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν,¹¹ Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς¹² ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. **42** Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς οὖν λέγει οὗτος ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;¹³ **43** Ἀπεκρίθη¹⁴ οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν¹⁵ αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε¹⁶ μετ' ἀλλήλων. **44** Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν¹⁷ πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ¹⁸ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω¹⁹ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **45** Ἔστιν γεγραμμένον²⁰ ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ²¹ θεοῦ. Πᾶς οὖν ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ

μαθῶν,²² ἔρχεται πρὸς με. **46** Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν,²³ εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν²⁴ τὸν πατέρα. **47** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. **48** Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. **49** Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον²⁵ τὸ μάννα²⁶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.²⁷ **50** Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγη²⁸ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.²⁹ **51** Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς.³⁰ ἐὰν τις φάγη³¹ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω,³² ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω³³ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο³⁴ οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι³⁵ τὴν σάρκα φαγεῖν;³⁶ **53** Εἶπεν³⁷ οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε³⁸ τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε³⁹ αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. **54** Ὁ τρώγων⁴⁰ μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω⁴¹ αὐτόν ἡμέρᾳ. **55** Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς⁴² ἐστίν βρῶσις,⁴³ καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς⁴⁴ ἐστίν πόσις.⁴⁵ **56** Ὁ τρώγων⁴⁶ μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. **57** Καθὼς

¹ λέγω (aor, act, ind, 1s) decir

² ὀράω (perf, act, ind, 2p) ver

³ ἴκω (fut, act, ind, 3s) venir

⁴ ἐκβάλλω (aor, act, subj, 1s) echar fuera

⁵ καταβαίνω (perf, act, ind, 3s) descender

⁶ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

⁷ ἀπόλλυμι (aor, act, subj, 1s) perder

⁸ ἀνίστημι (fut, act, ind, 1s) levantar, resucitar

⁹ ἀνίστημι (fut, act, ind, 1s) levantar, resucitar

¹⁰ γογγύζω (impf, act, ind, 1p) murmurar, quejarse

¹¹ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹² καταβαίνω (aor, act, part, nom, m, s) descender

¹³ καταβαίνω (perf, act, ind, 1s) descender

¹⁴ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

¹⁵ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

¹⁶ γογγύζω (pres, act, impv, 2p) murmurar, quejarse

¹⁷ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

¹⁸ ἔλκω (aor, act, subj, 3s) jalar, llevar

¹⁹ ἀνίστημι (fut, act, ind, 1s) levantar, resucitar

²⁰ γράφω (pres, pas, part, nom, n, s) escribir

²¹ διδακτός, ἡ, ὄν (adj) instruidos

²² μανθάνω (aor, act, part, nom, m, s) aprender

²³ ὀράω (perf, act, ind, 3s) ver

²⁴ ὀράω (perf, act, ind, 3s) ver

²⁵ ἐσθίω (aor, act, ind, 3p) comer

²⁶ μάννα (n) maná

²⁷ ἀποθνήσκω (aor, act, ind, 1p) morir

²⁸ ἐσθίω (aor, act, subj, 3s) comer

²⁹ ἀποθνήσκω (aor, act, subj, 3s) morir

³⁰ καταβαίνω (aor, act, part, nom, m, s) descender

³¹ ἐσθίω (aor, act, subj, 3s) comer

³² δίδωμι (fut, act, ind, 1s) dar

³³ δίδωμι (fut, act, ind, 1s) dar

³⁴ μάχομαι (impf, med, ind, 3p) pelearse

³⁵ δίδωμι (aor, act, inf) dar

³⁶ ἐσθίω (aor, act, inf) comer

³⁷ λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

³⁸ ἐσθίω (aor, act, subj, 2p) comer

³⁹ πίνω (aor, act, subj, 2p) tomar, beber

⁴⁰ τρώγω (pres, act, part, nom, m, s) morder, masticar, comer

⁴¹ ἀνίστημι (fut, act, ind, 1s) levantar, resucitar

⁴² ἀληθῶς (adv) verdaderamente

⁴³ βρῶσις, εως (f) comida

⁴⁴ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

⁴⁵ πόσις, εως (f) bebida

⁴⁶ τρώγω (pres, act, part, nom, m, s) morder, masticar, comer

ἀπέστειλέν¹ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων² με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. **58** Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς·³ οὐ καθὼς ἔφαγον⁴ οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον·⁵ ὁ τρώγων⁶ τοῦτον τὸν ἄρτον, Ἦ ζήσεται Ἦ εἰς τὸν αἰῶνα. **59** Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδασκῶν ἐν Καπερναοῦμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον,⁷ Σκληρός⁸ ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; **61** Εἰδὼς⁹ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν¹⁰ περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;¹¹ **62** Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;¹² **63** Τὸ πνεῦμά ἐστὶν τὸ ζωοποιεῖν,¹³ ἢ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ¹⁴ οὐδὲν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστὶν καὶ ζωὴ ἐστὶν. **64** Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦδει¹⁵ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων¹⁶ αὐτόν. **65** Καὶ ἔλεγεν, Διὰ τοῦτο εἶρηκα¹⁷ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν¹⁸ πρὸς με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον¹⁹ αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον²⁰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω,²¹ καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. **67** Εἶπεν²² οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; **68**

Ἀπεκρίθη²³ οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα;²⁴ Ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. **69** Καὶ ἡμεῖς πεπιστευκάμεν καὶ ἐγνώκαμεν²⁵ ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. **70** Ἀπεκρίθη²⁶ αὐτοῖς Ἦ ὁ Ἰησοῦς, Ἦ Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην,²⁷ καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός²⁸ ἐστὶν; **71** Ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἐμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἰς ὃν ἐκ τῶν δώδεκα.

Capítulo 7

1 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἠθέλεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. **2** Ἦν δὲ ἐγγύς²⁹ ἡ ἑορτῆ³⁰ τῶν Ἰουδαίων ἢ Σκηνοπηγία.³¹ **3** Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι³² ἐντεῦθεν,³³ καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. **4** Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ³⁴ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ³⁵ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον³⁶ σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. **5** Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. **6** Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω πάρεστιν,³⁷ ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος³⁸ πάντοτε³⁹ ἐστὶν ἔτοιμος.⁴⁰ **7** Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν⁴¹ ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ,⁴²

¹ ἀποστέλλω (aor, act, ind, 3s) mandar, enviar

² τρώγω (pres, act, part, nom, m, s) morder, masticar, comer

³ καταβαίνω (aor, act, part, nom, m, s) descender

⁴ ἐσθίω (aor, act, ind, 1p) comer

⁵ ἀποθνήσκω (aor, act, ind, 1p) morir

⁶ τρώγω (pres, act, part, nom, m, s) morder, masticar, comer

⁷ λέγω (aor, act, ind, 1p) decir

⁸ σκληρός, ἁ, ὄν (adj) difícil

⁹ οἶδα (perf, act, nom, m, s) saber, conocer

¹⁰ γογγύζω (pres, act, ind, 3p) murmurar, quejarse

¹¹ σκανδαλίζω (pres, act, ind, 3s) ofender

¹² πρότερον (adj func como adv) anteriormente

¹³ ζωοποιέω (pres, act, ind, 3p) hacer vivir

¹⁴ ὀφείλω (impf, act, ind, 3s) deber

¹⁵ οἶδα (pperf, act, ind, 3s) saber, conocer

¹⁶ παραδίδωμι (fut, act, part, nom, m, s) entregar

¹⁷ λέγω (perf, act, ind, 1s) decir

¹⁸ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

¹⁹ δίδωμι (perf, pas, part, nom, n, s) dar

²⁰ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 1p) ... irse, salir

²¹ ὀπίσω (adv) detrás

²² λέγω (aor, act, ind, 3s) decir

²³ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

²⁴ ἀπέρχομαι (fut, med, ind, 1p) irse, salir

²⁵ γινώσκω (perf, act, ind, 1p) conocer, saber

²⁶ ἀποκρίνομαι (aor, pas, ind, 3s) contestar

²⁷ ἐκλέγομαι (aor, med, ind, 1s) elegir, seleccionar

²⁸ διάβολος, ὄν (adj) calumnioso; como sust. diablo

²⁹ ἐγγύς (adv) cerca

³⁰ ἑορτή, ἦς (f) fiesta

³¹ Σκηνοπηγία, ἄς (f) la de Tabernáculos

³² μεταβαίνω (aor, pas, impv, 2s) salir

³³ ἐντεῦθεν (adv) de aquí

³⁴ κρυπτός, ἦ, ὄν (adj) secreto

³⁵ ἐν παρρησίᾳ (de παρρησία, ἄς (f)) públicamente

³⁶ φανερόω (aor, act, impv, 2s) revelar

³⁷ παρίστημι (pres, act, ind, 3s) estar presente

³⁸ ὑμέτερος, ἄ, ὄν (adj) de ustedes, su(s)

³⁹ πάντοτε (adv) siempre

⁴⁰ ἔτοιμος, ἦ, ὄν (adj) listo

⁴¹ μισέω (pres, act, inf) odiar

⁴² μισέω (pres, act, ind, 3s) odiar

ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ
πονηρὰ ἐστίν. **8** Ὑμεῖς ἀνάβητε¹ εἰς τὴν
έορτήν² ταύτην· ἐγὼ οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν
έορτήν³ ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω
πεπλήρωται. **9** Ταῦτα δὲ εἰπὼν⁴ αὐτοῖς, ἔμεινεν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν⁵ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε
καὶ αὐτὸς ἀνέβη⁶ εἰς τὴν έορτήν, οὐ φανερώς,⁷
ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.⁸ **11** Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
ἐζήτησαν αὐτὸν ἐν τῇ έορτῇ,⁹ καὶ ἔλεγον, Ποῦ¹⁰
ἐστὶν ἐκεῖνος; **12** Καὶ γογγυσμὸς¹¹ πολὺς περὶ
αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
Ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι ἔλεγον, Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ¹²
τὸν ὄχλον. **13** Οὐδεὶς μέντοι¹³ παρρησίᾳ¹⁴
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν
Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς έορτῆς¹⁵ μεσοῦσης,¹⁶
ἀνέβη¹⁷ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκεν.
15 Καὶ ἐθαύμαζον¹⁸ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς
οὗτος γράμματα¹⁹ οἶδεν, μὴ μεμαθηκώς;²⁰ **16**
Ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ
ἐμὴ διδασχῆ²¹ οὐκ ἔστιν ἐμῆ, ἀλλὰ τοῦ
πέμψαντός με. **17** Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιεῖν, γινώσεται περὶ τῆς διδασχῆς,
πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ
λαλῶ. **18** Ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν
ιδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ
πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής²² ἐστίν, καὶ

ἀδικία²³ ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. **19** Οὐ Μωσῆς
δέδωκεν²⁴ ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
ποιεῖ τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; **20**
Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπεν, Δαιμόνιον ἔχεις·
τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; **21** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ
πάντες θαυμάζετε.²⁵ **22** Διὰ τοῦτο Μωσῆς
δέδωκεν²⁶ ὑμῖν τὴν περιτομήν²⁷ - οὐχ ὅτι ἐκ
τοῦ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων - καὶ
ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε²⁸ ἄνθρωπον. **23** Εἰ
περιτομήν²⁹ λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ,
ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε³⁰
ὅτι ὄλον ἄνθρωπον ὑγιῆ³¹ ἐποίησα ἐν
σαββάτῳ; **24** Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν,³² ἀλλὰ τὴν
δικαίαν κρίσιν³³ κρίνατε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν
Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν
ἀποκτεῖναι; **26** Καὶ ἶδε παρρησίᾳ³⁴ λαλεῖ, καὶ
οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. Μήποτε³⁵ ἀληθῶς³⁶
ἔγνωσαν³⁷ οἱ ἄρχοντες³⁸ ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς³⁹ ὁ χριστός; **27** Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν
πόθεν⁴⁰ ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχεται,
οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. **28** Ἐκραξεν οὖν
ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων,
Κάμῃ⁴¹ οἶδατε, καὶ οἶδατε πόθεν⁴² εἰμί· καὶ ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,⁴³ ἀλλ' ἔστιν ἀληθινός⁴⁴

¹ ἀναβαίνω (aor, act, impv, 2p) ascender

² έορτή, ἡς (f) fiesta

³ έορτή, ἡς (f) fiesta

⁴ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

⁵ ἀναβαίνω (aor, act, ind, 3p) ascender

⁶ ἀναβαίνω (aor, act, ind 3s) ascender

⁷ φανερώς (adv) abiertamente

⁸ κρυπτός, ἢ, ὄν (adj) secreto

⁹ έορτή, ἡς (f) fiesta

¹⁰ ποῦ (adv) dónde

¹¹ γογγυσμός, οὔ (m) queja

¹² πλανᾶω (pres, act, ind, 3s) engañar

¹³ μέντοι (conj) sin embargo

¹⁴ παρρησία, ας (f) audacia

¹⁵ έορτή, ἡς (f) fiesta

¹⁶ μεσοῦω (pres, act, part, gen, f, s) estar en el medio

¹⁷ ἀναβαίνω (aor, act, ind, 3s) ascender

¹⁸ θαυμάζω (impf, act, ind, 3p) maravillarse

¹⁹ γράμματα, τος (n) de letras

²⁰ μανθάνω (perf, act, part, nom, m, s) ser enseñado

²¹ διδασχῆ, ἡς (f) enseñanza

²² ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

²³ ἀδικία, ας (f) injusticia

²⁴ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

²⁵ θαυμάζω (pres, act, ind, 2p) maravillarse

²⁶ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

²⁷ περιτομή, ἡς (f) circuncisión

²⁸ περιτέμνω (pres, act, ind, 2p) circuncidar

²⁹ περιτομή, ἡς (f) circuncisión

³⁰ χολᾶω (pres, act, ind, 2p) enojarse

³¹ ὑγιής, ἐς (adj) sano

³² ὄψις, εως (f) apariencia

³³ κρίσις, εως (f) juicio

³⁴ παρρησία, ας (f) audacia

³⁵ μήποτε (conj) para que no

³⁶ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

³⁷ γίνωσκω (aor, act, ind, 3p) saber, conocer

³⁸ ἄρχων, οντος (m) líder

³⁹ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

⁴⁰ πόθεν (adv) de donde

⁴¹ κάμῃ = καὶ + μέ (conj) y a mí

⁴² πόθεν (adv) de donde

⁴³ ἔρχομαι (perf, act, ind, 1s) venir

⁴⁴ ἀληθινός, ἢ, ὄν (adj) verdadero

ὁ πέμψας¹ με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. **29** Ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κάκεινός² με ἀπέστειλεν. **30** Ἐζήτησαν οὖν αὐτόν πιάσαι.³ Καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν⁴ ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει⁵ ἡ ὥρα αὐτοῦ. **31** Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι⁶ πλείονα⁷ σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν; **32** Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος⁸ περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας⁹ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς¹⁰ ἵνα πιάσωσιν¹¹ αὐτόν. **33** Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά¹² με. **34** Ζητήσατέ με, καὶ οὐχ εὐρήσατέ¹³· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.¹⁴ **35** Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν¹⁵ αὐτόν; Μὴ εἰς τὴν διασποράν¹⁶ τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας;¹⁷ **36** Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπεν, Ζητήσατέ με, καὶ οὐχ εὐρήσατέ¹⁸· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;¹⁹

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς²⁰ εἰστήκει²¹ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν,²² λέγων, Ἐάν τις διψᾷ,²³ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. **38** Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ

γραφὴ, ποταμοί²⁴ ἐκ τῆς κοιλίας²⁵ αὐτοῦ ρεύσουσιν²⁶ ὕδατος ζῶντος. **39** Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ἡ οὐ²⁷ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω²⁷ ἔδοξάσθη. **40** Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς²⁸ ὁ προφήτης. **41** Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. Ἄλλοι ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; **42** Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος²⁹ Δαυὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς κώμης³⁰ ὅπου ἦν Δαυὶδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται; **43** Σχίσμα³¹ οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο³² δι' αὐτόν. **44** Τινὲς δὲ ἠθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι³³ αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν³⁴ ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον³⁵ οὖν οἱ ὑπηρέται³⁶ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς³⁷ καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; **46** Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται,³⁸ Οὐδέποτε³⁹ οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. **47** Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;⁴⁰ **48** Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων⁴¹ ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; **49** Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρτοι⁴² εἰσιν. **50** Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοῦς - ὁ ἐλθὼν⁴³

¹ πέμπω (aor, act, part, nom, m, s) enviar

² κάκεινα (καί + ἐκεῖνος) y aquel

³ πιάζω (aor, act, inf) prender

⁴ ἐπιβάλλω (aor, act, ind, 3s) echar mano

⁵ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

⁶ μήτι (partícula) no (introduce pregunta que espera respuesta negativa)

⁷ πλείων, πλείον (comp de πολύς) más

⁸ γογγύζω (pres, act, part, gen, m, s) murmurar, quejarse

⁹ ὑπηρέτης, ου (m) ayudante, asistente

¹⁰ ἀρχιερεὺς, ἑως (m) principal sacerdote

¹¹ πιάζω (aor, act, sub, 3p) prender

¹² πέμπω (aor, act, part, acu, m s) enviar

¹³ εὐρίσκω (fut, act, ind, 2p) encontrar

¹⁴ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

¹⁵ εὐρίσκω (fut, act, ind, 1p) encontrar

¹⁶ διασπορά, ἄς (f) diáspora

¹⁷ Ἑλληνας, ἡνος (m) griego, gentil

¹⁸ εὐρίσκω (fut, act, ind, 2p) encontrar

¹⁹ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

²⁰ ἑορτῆ, ἥς (f) fiesta

²¹ ἴστημι (pperf, act, ind, 3s) estar presente

²² κράζω (aor, act, ind, 3s) gritar

²³ διψᾷω (aor, act, sub, 3s) tener sed

²⁴ ποταμός, οὔ (m) río

²⁵ κοιλία, ἀς (f) interior

²⁶ ρέω (fut, act, ind, 3p) fluir

²⁷ οὐδέπω (adv) todavía no

²⁸ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

²⁹ σπέρμα, ατος (n) descendiente

³⁰ κώμη, ἡς (f) pueblo

³¹ σχίσμα, ατος (n) división

³² γίνομαι (aor, med, ind, 3s) haber, ser

³³ πιάζω (aor, act, inf) prender

³⁴ ἐπιβάλλω (aor, act, ind, 3s) echar mano

³⁵ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

³⁶ ὑπηρέτης, ου (m) ayudante, asistente

³⁷ ἀρχιερεὺς, ἑως (m) principal sacerdote

³⁸ ὑπηρέτης, ου (m) ayudante, asistente

³⁹ οὐδέποτε (adv) nunca

⁴⁰ πλανᾷω (perf, pas, ind, 2p) engañar

⁴¹ ἀρχιερεὺς, ἑως (m) principal sacerdote

⁴² ἐπικατάρτος, ον (adj) maldito

⁴³ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) venir

νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν - **51** Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον¹ καὶ γνῶ² τί ποιεῖ; **52** Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; Ἐρεύνησον³ καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγέρται.⁴ **53** Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

Capítulo 8

1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.⁵

2 Ὁρθροῦ⁶ δὲ πάλιν παρεγένετο⁷ εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο· καὶ καθίσας⁸ ἐδίδασκεν αὐτούς. **3** Ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ⁹ καταλήφθεισαν·¹⁰ καὶ στήσαντες¹¹ αὐτήν ἐν μέσῳ, **4** λέγουσιν αὐτῷ, πειράζοντες,¹² Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη¹³ ἐπ' ἑαυτὴν ἄτομόφω¹⁴ μοιχευομένη.¹⁵ **5** Ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο¹⁶ τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι·¹⁷ σὺ οὖν τί λέγεις; **6** Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες¹⁸ αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν¹⁹ αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω²⁰ κύψας,²¹ τῷ δακτύλῳ²² ἔγραφεν ἑαυτῷ εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος.²³ **7** Ὡς δὲ ἐπέμενον²⁴

ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας²⁵ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος²⁶ ὑμῶν, ἄνωγ' ἑαυτήν ἑπὶ τὸν λίθον ἑβαλέτω. **8** Καὶ πάλιν κάτω²⁷ κύψας²⁸ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. **9** Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως²⁹ ἐλεγχόμενοι,³⁰ ἐξήρχοντο³¹ εἰς καθ' ἑαυτοῦ, ἀρξάμενοι³² ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων·³³ καὶ κατελείφθη³⁴ μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα. **10** Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος³⁵ πλὴν³⁶ τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ, Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί³⁷ σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν,³⁸ **11** Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, κύριε. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγὼ σε κρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι³⁹ ἁμάρτανε.⁴⁰

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν λέγων, Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ,⁴¹ ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς. **13** Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστι ἀληθής.⁴² **14** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν⁴³ ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής⁴⁴ ἔστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν⁴⁵ ἦλθον,⁴⁶ καὶ ποῦ⁴⁷ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν⁴⁸ ἔρχομαι, καὶ ποῦ⁴⁹ ὑπάγω. **15** Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω

¹ πρότερος, α, ον (adj) primero

² γινώσκω (aor, act, subj, 3s) saber, conocer

³ ἐραυνάω (aor, act, impv, 2s) examinar

⁴ ἐγείρω (perf, pas, ind, 3s) levantar

⁵ ἐλαία, ας (f) olivo

⁶ ὀρθός, ἡ, ὄν (adj) directo

⁷ παραγίνομαι (aor, med, ind, 3s) venir, llegar

⁸ καθίζω (aor, act, part, nom, m, s) sentarse

⁹ μοιχεία, ας (f) adulterio

¹⁰ καταλαμβάνω (aor, pas, part, acu, f, s) sorprender

¹¹ ἴστημι (aor, act, part, nom, m, p) estar de pie

¹² πειράζω (pres, act, part, nom, m, p) tentar, probar

¹³ καταλαμβάνω (aor, pas, ind, 3s) sorprender

¹⁴ ἀτόμοφος, ὄν (adj) en el acto

¹⁵ μοιχεύω (pres, pas, part, nom, f, s) cometer adulterio

¹⁶ ἐντέλλομαι (aor, med, ind, 3s) ordenar

¹⁷ λιθοβολέω (pres, pas, inf) apedrear

¹⁸ πειράζω (pres, act, part, nom, m, p) tentar, probar

¹⁹ κατηγορέω (pres, act, inf) acusar

²⁰ κάτω (adv) hacia abajo

²¹ κύπτω (aor, act, part, nom, m, s) inclinarse

²² δάκτυλος, ου (m) dedo

²³ προσποιέομαι (pres, med, part, nom, m, s) actuar

²⁴ ἐπιμένω (impf, act, ind, 3p) permanecer

²⁵ ἀνακύπτω (aor, act, part, nom, m, s) enderezarse

²⁶ ἀναμάρτητος, ον (adj) sin culpa

²⁷ κάτω (adv) hacia abajo

²⁸ κύπτω (aor, act, part, nom, m, s) inclinarse

²⁹ συνείδησις, εως (f) conciencia

³⁰ ἐλέγχω (pres, pas, part, nom, m, s) acusar

³¹ ἐξέρχομαι (impf, act, ind, 3p) irse

³² ἄρχω (pres, med, part, nom, m, p) *en media*: empezar

³³ πρεσβύτερος, α, ον (adj) viejo

³⁴ καταλείπω (aor, pas, ind, 3s) dejar

³⁵ θεάομαι (aor, med, part, nom, m, s) ver

³⁶ πλὴν (prep + gen) salvo, excepto

³⁷ κατήγορος, ου (m) acusador

³⁸ κατακρίνω (aor, act, ind, 3s) condenar

³⁹ μηκέτι (adv) ya no

⁴⁰ ἁμαρτάνω (aor, act, impv, 2s) pecar

⁴¹ σκοτία, ας (f) tinieblas

⁴² ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

⁴³ κἂν (καί + ἐάν) y si

⁴⁴ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

⁴⁵ πόθεν (adv) de donde

⁴⁶ ἔρχομαι (aor, act, ind, 1s) venir

⁴⁷ ποῦ (adv) donde

⁴⁸ πόθεν (adv) de donde

⁴⁹ ποῦ (adv) donde

οὐδένα. **16** Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἢ κρίσις¹ ἢ ἐμὴ ἀληθής² ἐστίν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας³ με πατήρ. **17** Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμέτερό⁴ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής⁵ ἐστίν. **18** Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας⁶ με πατήρ. **19** Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ⁷ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδαιτε,⁸ καὶ τὸν πατέρα μου ἤδαιτε⁹ ἄν. **20** Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ,¹⁰ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν¹¹ αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει¹² ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε.¹³ ὅπου¹⁴ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.¹⁵ **22** Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μῆτι¹⁶ ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;¹⁷ **23** Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω¹⁸ ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω¹⁹ εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. **24** Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε²⁰ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε²¹ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. **25** Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν²²

ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. **26** Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας²³ με ἀληθής²⁴ ἐστίν, καγὼ²⁵ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. **27** Οὐκ ἔγνωσαν²⁶ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. **28** Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε²⁷ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε²⁸ ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξεν με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. **29** καὶ ὁ πέμψας²⁹ με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέν³⁰ με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστά³¹ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.³² **30** Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε³³ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς³⁴ μαθηταὶ μου ἐστέ· **32** καὶ γνώσεσθε³⁵ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει³⁶ ὑμᾶς. **33** Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα³⁷ Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν³⁸ πώποτε.³⁹ πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι⁴⁰ γενήσεσθε;⁴¹ **34** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἀμαρτίας. **35** Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. **36** Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ,⁴²

¹ κρίσις, εως (f) juicio

² ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

³ πέμπω (aor, act, part, nom, m, s) enviar

⁴ ὑμέτερος, α, ον (adj) de ustedes, su

⁵ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

⁶ πέμπω (aor, act, part, nom, m, s) enviar

⁷ ποῦ (adv) dónde

⁸ οἶδα (pperf, act, ind, 2p) conocer

⁹ οἶδα (pperf, act, ind, 2p) conocer

¹⁰ γαζοφυλάκιον, ου (n) tesorería

¹¹ πιάζω (aor, act, ind, 3s) prender

¹² ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

¹³ ἀποθνήσκω (fut, med, ind, 2p) morir

¹⁴ ὅπου (adv) donde

¹⁵ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

¹⁶ μήτι (partícula) no (introduce pregunta que espera respuesta negativa)

¹⁷ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

¹⁸ κάτω (adv) de abajo

¹⁹ ἄνω (adv) de arriba

²⁰ ἀποθνήσκω (fut, med, ind, 2p) morir

²¹ ἀποθνήσκω (fut, med, ind, 2p) morir

²² ἀρχή, ἡς (f) principio

²³ πέμπω (aor, act, part, nom, m, s) enviar

²⁴ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

²⁵ καγὼ (καί + ἐγώ) y yo

²⁶ γινώσκω (aor, act, ind, 3p) conocer, saber

²⁷ ὑψώω (aor, act, subj, 2p) levantar

²⁸ γινώσκω (fut, med, ind, 2p) saber

²⁹ πέμπω (aor, act, part, nom, m, s) enviar

³⁰ ἀφήμι (aor, act, ind, 3s) dejar

³¹ ἀρεστός, ἡ, ὄν (adj) agradable

³² πάντοτε (adj) siempre

³³ μένω (aor, act, subj, 2p) permanecer

³⁴ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

³⁵ γινώσκω (fut, med, ind, 2p) saber

³⁶ ἐλευθερώω (fut, act, ind, 3s) liberar

³⁷ σπέρμα, ατος (n) descendiente

³⁸ δουλεύω (perf, act, ind, 1p) servir

³⁹ πώποτε (adv) jamás

⁴⁰ ἐλεύθερος, α, ον (adj) libre

⁴¹ γίνομαι (fut, med, ind, 2p) ser, estar

⁴² ἐλευθερώω (fut, act, subj, 3s) liberar

ὄντως¹ ἐλεύθεροι² ἔσεσθε.³ **37** Οἶδα ὅτι σπέρμα⁴ Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ⁵ ἐν ὑμῖν. **38** Ἐγὼ ὁ ἐώρακα⁶ παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ ἐώρακατε⁷ παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. **39** Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἔποιεῖτε. **40** Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. **41** Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας⁸ οὐ γεγεννήμεθα·⁹ ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν θεόν. **42** Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω·¹⁰ οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα,¹¹ ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. **43** Διὰ τί τὴν λαλιάν¹² τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; Ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. **44** Ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος¹³ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλήθειᾳ οὐχ ἔστηκεν,¹⁴ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλή τὸ ψεῦδος,¹⁵ ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης¹⁶ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. **45** Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. **46** Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει¹⁷ με περὶ ἁμαρτίας; Εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; **47** Ὁ ὢν

ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. **48** Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς¹⁸ λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης¹⁹ εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; **49** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ²⁰ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε²¹ με. **50** Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. **51** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. **52** Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν²² ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανεν²³ καὶ οἱ προφηταὶ, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται²⁴ θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. **53** Μὴ σὺ μείζων²⁵ εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν;²⁶ Καὶ οἱ προφηταὶ ἀπέθανον·²⁷ τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; **54** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατὴρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, **55** καὶ οὐκ ἐγνώκατε²⁸ αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, καὶ ἐὰν εἶπω²⁹ ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι³⁰ ὁμοῖος ὑμῶν, ψεύστης·³¹ ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. **56** Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο³² ἵνα ἴδῃ³³ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν³⁴ καὶ ἐχάρη. **57** Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα³⁵ ἔτη οὐπω³⁶ ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ

¹ ὄντως (adv) verdaderamente, de verdad

² ἐλεύθερος, α, ον (adj) libre

³ εἰμί (fut, med, ind, 2p) ser, estar

⁴ σπέρμα, ατος (n) descendiente

⁵ χωρέω (pres, act, ind, 3s) hallar cabida

⁶ ὀράω (perf, act, ind, 1s) ver

⁷ ὀράω (perf, act, ind, 2p) ver

⁸ πορνεία, ας (f) fornicación

⁹ γεννάω (perf, pas, ind, 1p) nacer

¹⁰ ἤκω (pres, act, ind, 1s) venir

¹¹ ἔρχομαι (perf, act, ind, 1s) venir

¹² λαλιά, ᾶς (f) palabra

¹³ ἀνθρωποκτόνος, ου (m) asesino

¹⁴ ἴστημι (perf, act, ind, 3s) estar

¹⁵ ψεῦδος, ους (n) mentira

¹⁶ ψεύστης, ου (m) mentiroso

¹⁷ ἐλέγχω (pres, act, ind, 3s) acusar

¹⁸ καλῶς (adv) bien

¹⁹ Σαμαρείτης, ου (m) samaritano

²⁰ τιμῶ (pres, act, ind, 1s) honrar

²¹ ἀτιμάζω (pres, act, ind, 2p) deshonrar

²² γινώσκω (perf, act, ind, 1p) saber

²³ ἀποθνήσκω (aor, act, ind, 3s) morir

²⁴ γεύομαι (aor, med, subj, 3s) probar

²⁵ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

²⁶ ἀποθνήσκω (aor, act, ind, 3s) morir

²⁷ ἀποθνήσκω (aor, act, ind, 3s) morir

²⁸ γινώσκω (perf, act, ind, 2p) conocer

²⁹ λέγω (aor, act, subj, 1s) decir

³⁰ εἰμί (fut, med, ind, 1s) ser

³¹ ψεύστης, ου (m) mentiroso

³² ἠγαλλιάω (aor, med, ind, 3s) regocijarse

³³ ὀράω (aor, act, subj, 3s) ver

³⁴ ὀράω (aor, act, ind, 3s) ver

³⁵ πενήκοντα (indecl) cincuenta

³⁶ οὐπω (adv) aún no

έώρακας;¹ **58** Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν² Ἀβραὰμ γενέσθαι,³ ἐγὼ εἰμι. **59** Ἦραν⁴ οὖν λίθους⁵ ἵνα βάλωσιν⁶ ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη,⁷ καὶ ἐξῆλθεν⁸ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν⁹ διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν¹⁰ οὕτως.

Capítulo 9

1 Καὶ παράγων¹¹ εἶδεν¹² ἄνθρωπον τυφλὸν¹³ ἐκ γενετῆς.¹⁴ **2** Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν,¹⁵ οὗτος ἢ οἱ γονεῖς¹⁶ αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς¹⁷ γεννηθῆ;¹⁸ **3** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν¹⁹ οὔτε οἱ γονεῖς²⁰ αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ²¹ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. **4** Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι²² τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός²³ με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.²⁴ **5** Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. **6** Ταῦτα εἰπὼν,²⁵ ἔπτυσεν²⁶ χαμαί,²⁷ καὶ ἐποίησεν πηλὸν²⁸ ἐκ τοῦ πτύσματος,²⁹ καὶ ἐπέχρισεν³⁰ τὸν πηλὸν³¹ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,³² **7** καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε νίψαι³³ εἰς τὴν κολυμβήθραν³⁴

τοῦ Σιλωάμ - ὃ ἐρμηνεύεται,³⁵ Ἀπεσταλμένος.³⁶ Ἀπῆλθεν³⁷ οὖν καὶ ἐνίψατο,³⁸ καὶ ἤλθεν³⁹ βλέπων. **8** Οἱ οὖν γείτονες⁴⁰ καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον⁴¹ ὅτι τυφλὸς⁴² ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;⁴³ **9** Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ὅτι Ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἰμι. **10** Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Πῶς ἴ ἀνεφύθησάν⁴⁴ σου οἱ ὀφθαλμοί; **11** Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν⁴⁵ ἐποίησεν, καὶ ἐπέχρισέν⁴⁶ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν μοι, Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν⁴⁷ τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι.⁴⁸ Ἀπελθὼν⁴⁹ δὲ καὶ νιψάμενος,⁵⁰ ἀνέβλεψα.⁵¹ **12** Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ⁵² ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτόν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε⁵³ τυφλόν.⁵⁴ **14** Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν⁵⁵ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν⁵⁶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. **15** Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτόν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν.⁵⁷ Ὁ

¹ ὁράω (perf, act, ind, 2s) ver

² πρὶν (conj) antes de (que)

³ γίνομαι (aor, med, inf) ser

⁴ αἴρω (aor, act, ind, 2p) tomar

⁵ λίθος, ου (m) piedra

⁶ βάλλω (aor, act, subj, 2p) tirar

⁷ κρύπτω (aor, pas, ind, 3s) esconderse

⁸ ἐξέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

⁹ διέρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) pasar por

¹⁰ παράγω (aor, act, ind, 3s) pasar por

¹¹ παράγω (pres, act, part, nom, m, s) pasar

¹² ὁράω (aor, act, ind, 3s) ver

¹³ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

¹⁴ γενετῆς, ης (f) nacimiento

¹⁵ ἁμαρτάνω (aor, act, ind, 3s) pecar

¹⁶ γονεὺς, έως (m) padre

¹⁷ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

¹⁸ γεννάω (aor, pas, subj, 3s) nacer

¹⁹ ἁμαρτάνω (aor, act, ind, 3s) pecar

²⁰ γονεὺς, έως (m) padre

²¹ φανερόω (aor, pas, subj, 3s) revelar

²² ἐργάζομαι (pres, med, inf) trabajar

²³ πέμπω (aor, act, part, gen, m, s) enviar

²⁴ ἐργάζομαι (pres, med, inf) trabajar

²⁵ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

²⁶ πτύω (aor, act, ind, 3s) escupir

²⁷ χαμαί (adv) en tierra

²⁸ πηλός, οῦ (m) lodo

²⁹ πτύσμα, ατος (n) saliva

³⁰ ἐπιχρίω (aor, act, ind, 3s) untar

³¹ πηλός, οῦ (m) lodo

³² τυφλός, ή, όν (adj) ciego

³³ νίπτω (aor, med, impv, 2s) lavar

³⁴ κολυμβήθρα, ας (f) estanque

³⁵ ἐρμηνεύω (pres, pas, ind, 3s) traducir

³⁶ ἀποστέλλω (perf, pas, part, nom, m, s) enviar

³⁷ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

³⁸ νίπτω (aor, med, ind, 3s) lavar

³⁹ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

⁴⁰ γείτων, ονος (m) vecino

⁴¹ πρότερος, α, ον (adj) como adv antes

⁴² τυφλός, ή, όν (adj) ciego

⁴³ προσαιτέω (pres, act, part, nom, m, s) rogar

⁴⁴ ἀνοίγω (aor, pas, ind, 3p) abrir

⁴⁵ πηλός, οῦ (m) lodo

⁴⁶ ἐπιχρίω (aor, act, ind, 3s) untar

⁴⁷ κολυμβήθρα, ας (f) estanque

⁴⁸ νίπτω (aor, med, impv, 2s) lavar

⁴⁹ ἀπέρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) salir

⁵⁰ νίπτω (aor, med, part, nom, m, s) lavar

⁵¹ ἀναβλέπω (aor, act, ind, 1s) ver, recibir la vista

⁵² ποῦ (adv) dónde

⁵³ ποτέ (partícula) una vez

⁵⁴ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

⁵⁵ πηλός, οῦ (m) lodo

⁵⁶ ἀνοίγω (aor, pas, ind, 3s) abrir

⁵⁷ ἀναβλέπω (aor, act, ind, 3s) ver, recibir la vista

δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν¹ ἐπέθηκέν² μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην,³ καὶ βλέπω. **16** Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν παρὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα⁴ ἦν ἐν αὐτοῖς. **17** Λέγουσιν τῷ τυφλῷ πάλιν, Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξεν⁵ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν. **18** Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς⁶ ἦν καὶ ἀνέβλεπεν,⁷ ἕως ὅτου⁸ ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς⁹ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος,¹⁰ **19** καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς¹¹ ἐγεννήθη; Πῶς οὖν ἄρτι¹² βλέπει; **20** Ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς¹³ αὐτοῦ καὶ εἶπον, Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς¹⁴ ἐγεννήθη. **21** πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν¹⁵ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν¹⁶ ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. **22** Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς¹⁷ αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο¹⁸ τοὺς Ἰουδαίους· ἥδη¹⁹ γὰρ συνετέθειντο²⁰ οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ²¹ χριστόν, ἀποσυνάγωγος²² γένηται.²³ **23** Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς²⁴ αὐτοῦ εἶπον ὅτι Ἡλικίαν²⁵

ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. **24** Ἐφώνησαν²⁶ οὖν ἐκ δευτέρου²⁷ τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός,²⁸ καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς²⁹ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός³⁰ ἐστίν. **25** Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Εἰ ἁμαρτωλός³¹ ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλός³² ὢν, ἄρτι³³ βλέπω. **26** Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέν σοι; Πῶς ἤνοιξεν³⁴ σου τοὺς ὀφθαλμούς; **27** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἥδη,³⁵ καὶ οὐκ ἠκούσατε. Τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;³⁶ **28** Ἐλοιδόρησαν³⁷ αὐτόν, καὶ εἶπον, Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. **29** Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῆς ἐλάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν³⁸ ἐστίν. **30** Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν³⁹ ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν⁴⁰ ἐστίν, καὶ ἀνέφξεν⁴¹ μου τοὺς ὀφθαλμούς. **31** Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν⁴² ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς⁴³ ᾗ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. **32** Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξεν⁴⁴ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ⁴⁵ γεγεννημένου.⁴⁶ **33** Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. **34** Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν

¹ πηλός, οὐ (m) lodo

² ἐπιτίθημι (aor, act, ind, 3s) poner sobre

³ νίπτω (aor, med, ind, 1s) lavar

⁴ σχίσμα, ατος (n) división

⁵ ἀνοίγω (aor, act, ind, 3s) abrir

⁶ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

⁷ ἀναβλέπω (aor, act, ind, 3s) ver, recibir la vista

⁸ ἕως ὅτου (prep + gen de ὅτι) hasta que

⁹ γονεύς, έως (m) *siempre pl* padres

¹⁰ ἀναβλέπω (aor, act, part, gen, m, s) ver, recibir la vista

¹¹ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

¹² ἄρτι (adv) ahora

¹³ γονεύς, έως (m) *siempre pl* padres

¹⁴ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

¹⁵ ἀνοίγω (aor, act, ind, 3s) abrir

¹⁶ ἡλικία, ας (f) de edad

¹⁷ γονεύς, έως (m) *siempre pl* padres

¹⁸ φοβέω (impf, act, ind, 3p) temer

¹⁹ ἥδη (adv) ya

²⁰ συντίθημι (ppperf, act, ind, 3p) acordar

²¹ ὁμολογέω (aor, act, subj, 3s) confesar

²² ἀποσυνάγωγος, ον (adj) expulsado de la sinagoga

²³ γίνομαι (aor, med, subj, 3s) ser

²⁴ γονεύς, έως (m) *siempre pl* padres

²⁵ ἡλικία, ας (f) de edad

²⁶ φωνέω (aor, act, ind, 3p) llamar

²⁷ δεύτερος, α, ον (adj) *como adv* segunda vez

²⁸ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

²⁹ δίδωμι (aor, act, impv, 2s) dar

³⁰ ἁμαρτωλός, όν (adj) *como sust* pecador

³¹ ἁμαρτωλός, όν (adj) *como sust* pecador

³² τυφλός, ή, όν (adj) ciego

³³ ἄρτι (adv) ahora

³⁴ ἀνοίγω (aor, act, ind, 3s) abrir

³⁵ ἥδη (adv) ya

³⁶ γίνομαι (aor, med, inf) hacerse

³⁷ λοιδορέω (aor, act, ind, 3p) insultar

³⁸ πόθεν (adv) de donde

³⁹ θαυμαστός, ή, όν (adj) maravilloso

⁴⁰ πόθεν (adv) de donde

⁴¹ ἀνοίγω (aor, act, ind, 3s) abrir

⁴² ἁμαρτωλός, όν (adj) *como sust* pecador

⁴³ θεοσεβής, ές (adj) religioso

⁴⁴ ἀνοίγω (aor, act, ind, 3s) abrir

⁴⁵ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

⁴⁶ γεννάω (perf, pas, part, gen, m, s) nacer

ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης¹ ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον² αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον³ αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρών⁴ αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; **36** Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; **37** Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἐώρακα⁵ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. **38** Ὁ δὲ ἔφη,⁶ Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. **39** Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα⁷ ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον,⁸ ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. **40** Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; **41** Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ⁹ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἀμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἢ οὖν ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

Capítulo 10

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας¹⁰ εἰς τὴν αὐλήν¹¹ τῶν προβάτων,¹² ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,¹³ ἐκεῖνος κλέπτης¹⁴ ἐστὶν καὶ ληστής.¹⁵ **2** Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας¹⁶ ποιμὴν¹⁷ ἐστὶν

τῶν προβάτων.¹⁸ **3** Τούτῳ ὁ θυρωρός¹⁹ ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα²⁰ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα²¹ καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει²² αὐτά. **4** Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα²³ ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν²⁴ αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα²⁵ αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. **5** Ἀλλοτρίω²⁶ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύγονται²⁷ ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων²⁸ τὴν φωνήν. **6** Ταύτην τὴν παροιμίαν²⁹ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν³⁰ τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα³¹ τῶν προβάτων.³² **8** Πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται³³ εἰσὶν καὶ λησταί·³⁴ ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.³⁵ **9** Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα·³⁶ δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,³⁷ σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται³⁸ καὶ ἐξελεύσεται,³⁹ καὶ νομὴν⁴⁰ εὐρήσει.⁴¹ **10** Ὁ κλέπτης⁴² οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ⁴³ καὶ θύσῃ⁴⁴ καὶ ἀπολέσῃ·⁴⁵ ἐγὼ ἦλθον⁴⁶ ἵνα ζωὴν ἔχωσιν, καὶ περισσὸν⁴⁷ ἔχωσιν. **11** Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν⁴⁸ ὁ καλός· ὁ ποιμὴν⁴⁹ ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.⁵⁰ **12**

¹ γεννάω (aor, pas, ind, 2s) nacer

² ἐκβάλλω (aor, act, ind, 3p) echar fuera

³ ἐκβάλλω (aor, act, ind, 3p) echar fuera

⁴ εὐρίσκω (aor, act, part, nom, m, s) encontrar

⁵ ὁράω (perf, act, ind, 2s) ver

⁶ φημί (impf, act, ind, 3s) decir

⁷ κρίμα, ατος (n) juicio

⁸ ἔρχομαι (aor, act, ind, 1s) venir

⁹ τυφλός, ή, όν (adj) ciego

¹⁰ θύρα, ας (f) puerta

¹¹ αὐλή, ής (f) redil

¹² πρόβατον, ου (n) oveja

¹³ ἀλλαχόθεν (adv) de otra parte

¹⁴ κλέπτης, ου (m) ladrón

¹⁵ ληστής, οῦ (m) salteador

¹⁶ θύρα, ας (f) puerta

¹⁷ ποιμὴν, ένος (m) pastor

¹⁸ πρόβατον, ου (n) oveja

¹⁹ θυρωρός, οῦ (m)

²⁰ πρόβατον, ου (n) oveja

²¹ πρόβατον, ου (n) oveja

²² ἐξάγω (pres, act, ind, 3s)

²³ πρόβατον, ου (n) oveja

²⁴ ἔμπροσθεν (prep + gen) delante de

²⁵ πρόβατον, ου (n) oveja

²⁶ ἀλλότριος, α, ον (adj) como sust desconocido

²⁷ φεύγω (fut, act, ind, 3p) huir

²⁸ ἀλλότριος, α, ον (adj) como sust desconocido

²⁹ παροιμία, ας (f) alegoría

³⁰ γινώσκω (aor, act, ind, 3p) saber

³¹ θύρα, ας (f) puerta

³² πρόβατον, ου (n) oveja

³³ κλέπτης, ου (m) ladrón

³⁴ ληστής, οῦ (m) salteador

³⁵ πρόβατον, ου (n) oveja

³⁶ θύρα, ας (f) puerta

³⁷ εἰσερχομαι (aor, act, ind, 3s) entrar

³⁸ εἰσερχομαι (fut, med, ind, 3s) entrar

³⁹ ἐξέρχομαι (fut, med, ind, 3s) salir

⁴⁰ νομῆ, ής (f) pasto

⁴¹ εὐρίσκω (fut, act, ind, 3s) encontrar

⁴² κλέπτης, ου (m) ladrón

⁴³ κλέπτω (aor, act, subj, 3s) robar

⁴⁴ θύω (aor, act, subj, 3s) matar

⁴⁵ ἀπόλλυμι (aor, act, subj, 3s) destruir

⁴⁶ ἔρχομαι (aor, act, ind, 1s) venir

⁴⁷ περισσός, ή, όν (adj) abundante

⁴⁸ ποιμὴν, ένος (m) pastor

⁴⁹ ποιμὴν, ένος (m) pastor

⁵⁰ πρόβατον, ου (n) oveja

Ὁ μισθωτὸς¹ δέ, καὶ οὐκ ὄν ποιμὴν,² οὐκ οὐκ εἰσιν τὰ πρόβατα³ ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον⁴ ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα,⁵ καὶ φεύγει⁶ καὶ ὁ λύκος⁷ ἀρπάζει⁸ αὐτά, καὶ σκορπίζει⁹ τὰ πρόβατα.¹⁰ **13** Ὁ δὲ μισθωτὸς¹¹ φεύγει,¹² ὅτι μισθωτὸς¹³ ἐστίν, καὶ οὐ μέλει¹⁴ αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.¹⁵ **14** Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν¹⁶ ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. **15** Καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ¹⁷ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.¹⁸ **16** Καὶ ἄλλα πρόβατα¹⁹ ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς²⁰ ταύτης· κάκεῖνά²¹ με δεῖ ἀγαγεῖν,²² καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν· καὶ γενήσεται²³ μία ποίμνη,²⁴ εἰς ποιμὴν.²⁵ **17** Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω²⁶ αὐτήν. **18** Οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι²⁷ αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν²⁸ αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον²⁹ παρὰ τοῦ πατρὸς μου.

19 Σχίσμα³⁰ οὖν πάλιν ἐγένετο³¹ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. **20** Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ

μαίνεται.³² τί αὐτοῦ ἀκούετε; **21** Ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου³³ μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν³⁴ ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο³⁵ δὲ τὰ Ἐγκαίνια³⁶ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμῶν³⁷ ἦν. **23** καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ³⁸ Σολομῶνος. **24** Ἐκύκλωσαν³⁹ οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἔως πότε⁴⁰ τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπέ⁴¹ ἡμῖν παρρησίᾳ.⁴² **25** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. **26** ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γὰρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων⁴³ τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. **27** Τὰ πρόβατα⁴⁴ τὰ ἐμά τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γὰρ⁴⁵ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι. **28** καὶ γὰρ⁴⁶ ζῶν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται⁴⁷ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει⁴⁸ τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. **29** Ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέν⁴⁹ μοι, μείζων⁵⁰ πάντων ἐστίν· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν⁵¹ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου. **30** Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμεν. **31** Ἐβάστασαν⁵²

¹ μισθωτός, οὔ (m) asalariado

² ποιμὴν, ἑνός (m) pastor

³ πρόβατον, ου (n) oveja

⁴ λύκος, ου (m) lobo

⁵ πρόβατον, ου (n) oveja

⁶ φεύγω (pres, act, ind, 3s) huir

⁷ λύκος, ου (m) lobo

⁸ ἀρπάζω (pres, act, ind, 3s) arrebatar

⁹ σκορπίζω (pres, act, ind, 3s) dispersar

¹⁰ πρόβατον, ου (n) oveja

¹¹ μισθωτός, οὔ (m) asalariado

¹² φεύγω (pres, act, ind, 3s) huir

¹³ μισθωτός, οὔ (m) asalariado

¹⁴ μέλει (pres, act, ind, 3s) importar

¹⁵ πρόβατον, ου (n) oveja

¹⁶ ποιμὴν, ἑνός (m) pastor

¹⁷ καὶ γὰρ (καί + ἐγώ) y yo

¹⁸ πρόβατον, ου (n) oveja

¹⁹ πρόβατον, ου (n) oveja

²⁰ αὐλή, ἧς (f) redil

²¹ κάκεῖνα (καί + ἐκεῖνος) y aquel

²² ἄγω (aor, act, inf) traer

²³ γίνομαι (fut, med, ind, 3s) ser

²⁴ ποίμνη, ἧς (f) rebaño

²⁵ ποιμὴν, ἑνός (m) pastor

²⁶ λαμβάνω (aor, act, subj, 1s) recibir, tomar

²⁷ τίθημι (aor, act, inf) poner

²⁸ λαμβάνω (aor, act, inf) recibir, tomar

²⁹ λαμβάνω (aor, act, ind, 1s) recibir, tomar

³⁰ σχίσμα, ατος (n) división

³¹ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) haber

³² μαίνομαι (pres, med, ind, 3s) estar loco

³³ δαιμονίζομαι (pres, med, part, gen, m, s) ser endemoniado

³⁴ τυφλός, ἢ, ὄν (adj) ciego

³⁵ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

³⁶ ἐγκαίνια, ἱών (n, p) fiesta de la Dedicación

³⁷ χειμῶν, ὄνος (m) invierno

³⁸ στοά, ἄς (f) pórtico

³⁹ κυκλεύω (aor, act, ind, 3p) rodear

⁴⁰ πότε (partícula) cuando

⁴¹ λέγω (aor, act, impv, 2s) decir

⁴² παρρησία, ας (f) audacia

⁴³ πρόβατον, ου (n) oveja

⁴⁴ πρόβατον, ου (n) oveja

⁴⁵ καὶ γὰρ (καί + ἐγώ) y yo

⁴⁶ καὶ γὰρ (καί + ἐγώ) y yo

⁴⁷ ἀπόλλυμι (aor, med, subj, 3p) en media perecer

⁴⁸ ἀρπάζω (fut, act, ind, 3s) arrebatar

⁴⁹ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

⁵⁰ μείζων, ον (adj) mejor, comp de μέγας, μεγάλη, μέγα

⁵¹ ἀρπάζω (pres, act, inf) arrebatar

⁵² βαστάζω (aor, act, ind, 3p) tomar

οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν¹ αὐτόν. **32** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα² ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον³ αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ⁴ με; **33** Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν⁵ σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας,⁶ καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. **34** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον⁷ ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, Ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἐστε; **35** Εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο⁸ - καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή - **36** ὃν ὁ πατὴρ ἠγάσεν⁹ καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς,¹⁰ ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; **37** Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· **38** εἰ δὲ ποιῶ, κἄν¹¹ ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, καὶ γὰρ¹² ἐν αὐτῷ. **39** Ἐζήτουν Ἦ οὖν Ἦ πάλιν αὐτὸν πιάσαι¹³ καὶ ἐξῆλθεν¹⁴ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν¹⁵ πάλιν πέραν¹⁶ τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. **41** Καὶ πολλοὶ ἦλθον¹⁷ πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ¹⁸ ἦν. **42** Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Capítulo 11

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν¹⁹ Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης²⁰ Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς²¹ αὐτῆς. **2** Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα²² τὸν κύριον μύρω,²³ καὶ ἐκμάσασα²⁴ τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν²⁵ αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.²⁶ **3** Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ²⁷ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς²⁸ ἀσθενεῖ.²⁹ **4** Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια³⁰ οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. **5** Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν³¹ αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. **6** Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ,³² τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. **7** Ἐπειτα³³ μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. **8** Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι³⁴ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; **9** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει,³⁵ ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. **10** Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει,³⁶ ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. **11** Ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος³⁷ ἡμῶν κεκοίμηται.³⁸ ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω³⁹ αὐτόν. **12** Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται,⁴⁰ σωθήσεται. **13** Εἰρήκει⁴¹ δὲ ὁ

¹ λιθάζω (aor, act, subj, 3p) apedrear

² δείκνυμι (aor, act, ind, 1s) mostrar

³ ποῖος, α, ον (adj) cuál

⁴ λιθάζω (pres, act, ind, 2p) apedrear

⁵ λιθάζω (pres, act, ind, 1p) apedrear

⁶ βλασφημία, ας (f) blasfemia

⁷ γράφω (perf, pas, part, nom, n, s) escribir

⁸ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) venir

⁹ ἀγιάζω (aor, act, ind, 3s) santificar

¹⁰ βλασφημέω (pres, act, ind, 2s) blasfemar

¹¹ κἄν (καί + ἐάν) y si

¹² καὶ γὰρ (καί + ἐγὼ) y yo

¹³ πιάζω (aor, act, inf) prender

¹⁴ ἐξέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

¹⁵ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) irse

¹⁶ πέραν (prep + gen) al otro lado

¹⁷ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3p) venir

¹⁸ ἀληθῆ, ἐς (adj) verdadero

¹⁹ ἀσθενέω (pres, act, part, nom, m, s) estar enfermo

²⁰ κώμη, ης (f) pueblo

²¹ ἀδελφή, ἧς (f) hermana

²² ἀλείφω (aor, act, part, nom, f, s) ungir

²³ μύρον, ου (n) perfume

²⁴ ἐκμάσσω (aor, act, part, nom, f, s) sacar

²⁵ θρίξ, τριχός (f) cabello

²⁶ ἀσθενέω (impf, act, ind, 3s) estar enfermo

²⁷ ἀδελφή, ἧς (f) hermana

²⁸ φιλέω (pres, act, ind, 2s) amar

²⁹ ἀσθενέω (pres, act, ind, 3s) estar enfermo

³⁰ ἀσθένεια, ας (f) enfermedad

³¹ ἀδελφή, ἧς (f) hermana

³² ἀσθενέω (pres, act, ind, 3s) estar enfermo

³³ ἔπειτα (adv) después de, luego de

³⁴ λιθάζω (aor, act, inf) apedrear

³⁵ προσκόπτω (pres, act, ind, 3s) tropezar

³⁶ προσκόπτω (pres, act, ind, 3s) tropezar

³⁷ φίλος, η, ον (adj) como sust amigo

³⁸ κοιμάω (perf, med, ind, 3s) en media dormirse, morir

³⁹ ἐξυπνίζω (fut, act, ind, 3s) despertar

⁴⁰ κοιμάω (perf, med, ind, 3s) en media dormirse, morir

⁴¹ λέγω (ppperf, act, ind, 3s) decir

Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως¹ τοῦ ὕπνου² λέγει. **14** Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησία,³ Λάζαρος ἀπέθανεν. **15** Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. **16** Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς,⁴ Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν⁵ οὖν ὁ Ἰησοῦς εὔρεν⁶ αὐτόν τέσσαρας⁷ ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.⁸ **18** Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς⁹ τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων¹⁰ δεκαπέντε.¹¹ **19** καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν¹² πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθῆσονται¹³ αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. **20** Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν¹⁴ αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.¹⁵ **21** Εἶπεν οὖν Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.¹⁶ **22** Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει¹⁷ σοι ὁ θεός. **23** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται¹⁸ ὁ ἀδελφός σου. **24** Λέγει αὐτῷ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται¹⁹ ἐν τῇ ἀναστάσει²⁰ ἐν τῇ ἐσχάτῃ

ἡμέρα. **25** Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις²¹ καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν²² ἀποθάνῃ,²³ ζήσεται. **26** καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ²⁴ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; **27** Λέγει αὐτῷ, Ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. **28** Καὶ ταῦτα εἰποῦσα²⁵ ἀπῆλθεν,²⁶ καὶ ἐφώνησεν²⁷ Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν²⁸ αὐτῆς λάθρα,²⁹ εἰποῦσα,³⁰ Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν³¹ καὶ φωνεῖ³² σε. **29** Ἐκεῖνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχύ³³ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. **30** Οὐπω³⁴ δὲ ἐληλύθει³⁵ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην,³⁶ ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν³⁷ αὐτῷ ἡ Μάρθα. **31** Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι³⁸ αὐτήν, ιδόντες³⁹ τὴν Μαρίαν ὅτι ταχέως⁴⁰ ἀνέστη⁴¹ καὶ ἐξῆλθεν,⁴² ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον,⁴³ ἵνα κλαύσῃ⁴⁴ ἐκεῖ. **32** Ἡ οὖν Μαρία, ὡς ἦλθεν⁴⁵ ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα⁴⁶ αὐτόν, ἔπεσεν⁴⁷ αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέν μου ὁ ἀδελφός. **33** Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν⁴⁸ αὐτὴν κλαίουσαν,⁴⁹ καὶ τοὺς συνελθόντας⁵⁰ αὐτῇ Ἰουδαίους

¹ κοίμησις, εως (f) sopor

² ὕπνος, ου (m) sueño

³ παρρησία, ας (f) audacia

⁴ συμμαθητής ου (m) discípulo

⁵ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) venir

⁶ εὐρίσκω (aor, act, ind, 3s) encontrar

⁷ τέσσαρες, τέσσαρα (adj) cuatro

⁸ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

⁹ ἐγγύς (adv) cerca

¹⁰ στάδιον, ου (n) distancia de aproximadamente 192 metros

¹¹ δεκαπέντε (adj) quince

¹² ἔρχομαι (perf, act, ind, 3p) venir

¹³ παραμυθέομαι (aor, med, subj, 3s) consolar

¹⁴ ὑπαντάω (aor, act, ind, 3s) encontrarse

¹⁵ καθέζομαι (impf, med, ind, 3s) estar sentado

¹⁶ θνήσκω (ppref, act, ind, 3s) morir

¹⁷ δίδωμι (fut, act, ind, 3s) dar

¹⁸ ἀνίστημι (fut, med, ind, 3s) levantar, resucitar

¹⁹ ἀνίστημι (fut, med, ind, 3s) levantar, resucitar

²⁰ ἀνάστασις, εως (f) resurrección

²¹ ἀνάστασις, εως (f) resurrección

²² κἂν (καί + ἐάν) y si

²³ ἀποθνήσκω (aor, act, subj, 3s) morir

²⁴ ἀποθνήσκω (aor, act, subj, 3s) morir

²⁵ λέγω (aor, act, part, nom, f, s) decir

²⁶ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

²⁷ φωνέω (aor, act, ind, 3s) llamar

²⁸ ἀδελφή, ἦς (f) hermana

²⁹ λάθρα (adv) en secreto

³⁰ λέγω (aor, act, part, nom, f, s) decir

³¹ πάρεμι (pres, act, ind, 3s) estar presente

³² φωνέω (pres, act, ind, 3s) llamar

³³ ταχύς, εἶα, ὑ (adj) como adv rápidamente

³⁴ οὐπω (adv) todavía no

³⁵ ἔρχομαι (perf act, ind, 3s) venir

³⁶ κώμη, ἦς (f) pueblo

³⁷ ὑπαντάω (aor, act, ind, 3s) encontrarse

³⁸ παραμυθέομαι (pres, med, part, nom, m, p) consolar

³⁹ ὁράω (aor, act, part, nom, m, p) ver

⁴⁰ ταχέως (adv) rápidamente, de inmediato

⁴¹ ἀνίστημι (aor, act, ind, 3s) levantarse

⁴² ἐξέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

⁴³ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

⁴⁴ κλαίω (aor, act, subj, 3s) llorar

⁴⁵ ἔρχομαι (aor, act, ind, 3s) venir

⁴⁶ ὁράω (aor, act, part, nom, f, s) ver

⁴⁷ πίπτω (aor, act, ind, 3s) postrarse

⁴⁸ ὁράω (aor, act, ind, 3s) ver

⁴⁹ κλαίω (pres, act, part, acu, f, s) llorar

⁵⁰ συνέρχομαι (aor, act, part, acu, m, p) acompañar

κλαίοντας,¹ ἐνεβριμήσατο² τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν³ ἑαυτόν, **34** καὶ εἶπεν, Ποῦ⁴ τεθείκατε⁵ αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. **35** Ἐδάκρυσεν⁶ ὁ Ἰησοῦς. **36** Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει⁷ αὐτόν. **37** Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας⁸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,⁹ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;¹⁰ **38** Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος¹¹ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον.¹² Ἦν δὲ σπήλαιον,¹³ καὶ λίθος ἐπέκειτο¹⁴ ἐπ' αὐτῷ. **39** Λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ¹⁵ τοῦ τεθνηκότος¹⁶ Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει¹⁷ τεταρταῖος¹⁸ γάρ ἐστιν. **40** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσης, ὄψει¹⁹ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; **41** Ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκώς²⁰ κειμένος.²¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω,²² καὶ εἶπεν, Πάτερ, εὐχαριστῶ²³ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. **42** Ἐγὼ δὲ ᾔδειν²⁴ ὅτι πάντοτε²⁵ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα²⁶ εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. **43** Καὶ ταῦτα εἰπὼν,²⁷ φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύασεν,²⁸ Λάζαρε, δεῦρο²⁹ ἕξω. **44** Καὶ ἐξῆλθεν³⁰ ὁ

τεθνηκώς,³¹ δεδεμένος³² τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις,³³ καὶ ἡ ὄψις³⁴ αὐτοῦ σουδαρίω³⁵ περιεδέδετο.³⁶ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε³⁷ αὐτόν, καὶ ἄφετε³⁸ ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες³⁹ πρὸς τὴν Μαρίαν καὶ θεασάμενοι⁴⁰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. **46** Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον⁴¹ πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον⁴² οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,⁴³ καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. **48** Ἐὰν ἀφῶμεν⁴⁴ αὐτόν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται⁴⁵ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν⁴⁶ ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. **49** Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ⁴⁷ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, **50** οὐδὲ διαλογίζεσθε⁴⁸ ὅτι συμφέρει⁴⁹ ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ⁵⁰ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.⁵¹ **51** Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ

¹ κλαίω (pres, act, part, acu, m, p) llorar

² ἐμβριμάομαι (aor, med, ind, 3s) conmmoverse

³ ταράσσω (aor, act, ind, 3s) turbarse

⁴ ποῦ (adv) dónde

⁵ τίθημι (perf, act, ind, 2p) poner

⁶ δακρύω (aor, act, ind, 3s) llorar

⁷ φιλέω (impf, act, ind, 3s) amar

⁸ ἀνοίγω (aor, act, part, nom, m, s) abrir

⁹ τυφλός, ἡ, ὄν (adj) ciego

¹⁰ ἀποθνήσκω (aor, act, ind, 3s) morir

¹¹ ἐμβριμάομαι (pres, med, part, nom, m, s) conmmoverse

¹² μνημεῖον, ου (n) sepulcro

¹³ σπήλαιον, ου (n) cueva

¹⁴ ἐπικείμει (impf, med, ind, 3s) poner encima

¹⁵ ἀδελφή, ἡς (f) hermana

¹⁶ θνήσκω (perf, act, part, gen, m, s) morir

¹⁷ ὄζω (pres, act, ind, 3s) apestar

¹⁸ τεταρταῖος, α, ον (adj) el cuarto día

¹⁹ ὄρω (fut, act, ind, 3s) ver

²⁰ θνήσκω (perf, act, part, nom, m, s) morir

²¹ κείμει (pres, med, part, nom, m, s) poner

²² ἄνω (adv) hacia arriba

²³ εὐχαριστέω (pres, act, ind, 1s) dar gracias

²⁴ οἶδα (pperf, act, ind, 1s) saber

²⁵ πάντοτε (adv) siempre

²⁶ περίστημι (aor, act, part, acu, m, s) estar al alrededor

²⁷ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

²⁸ κραυγάζω (aor, act, ind, 3s) gritar

²⁹ δεῦρο (adv) ven

³⁰ ἐξέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

³¹ θνήσκω (perf, act, part, nom, m, s) morir

³² δέω (perf, pas, part, nom, m, s) atar

³³ κείρια, ας (f) venda

³⁴ ὄψις, εως (f) cara

³⁵ σουδάριον, ου (n) sudario

³⁶ περιδέω (pperf, med, ind, 3s) envolver

³⁷ λύω (aor, act, impv, 2p) desatar

³⁸ ἀφήμι (aor, act, impv, 2p) dejar

³⁹ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, p) venir

⁴⁰ θεάομαι (aor, med, part, nom, m, p) ver

⁴¹ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3p) irse

⁴² συνάγω (aor, act, ind, 3p) reunirse

⁴³ συνέδριον, ου (n) concilio

⁴⁴ ἀφήμι (aor, act, subj, 1p) dejar

⁴⁵ ἔρχομαι (fut, med, ind, 3p) venir

⁴⁶ αἶρω (fut, act, ind, 3p) quitar

⁴⁷ ἐνιαυτός, οῦ (m) año

⁴⁸ διαλογίζομαι (pres, med, ind, 2p) pensar

⁴⁹ συμφέρω (pres, act, ind, 3s) ser mejor

⁵⁰ ἀποθνήσκω (aor, act, subj, 3s) morir

⁵¹ ἀπόλλυμι (aor, med, subj, 3s) en media perecer

ένιαυτοῦ¹ ἐκείνου, προεφήτευσεν² ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, **52** καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα³ συναγάγη⁴ εἰς ἓν. **53** Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλευσαντο⁵ ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησία⁶ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν⁷ ἐκεῖθεν⁸ εἰς τὴν χώραν⁹ ἐγγύς¹⁰ τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραΐμ λεγομένην πόλιν, κάκει¹¹ διέτριβεν¹² μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **55** Ἦν δὲ ἐγγύς¹³ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν¹⁴ πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας¹⁵ πρὸ τοῦ Πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν¹⁶ ἑαυτούς. **56** Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες,¹⁷ Τί δοκεῖ ὑμῖν; Ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ¹⁸ εἰς τὴν ἑορτήν;¹⁹ **57** Δεδώκεισαν²⁰ δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῶ²¹ ποῦ²² ἐστίν, μηνύσῃ,²³ ὅπως πιάσωσιν²⁴ αὐτόν.

Capítulo 12

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ²⁵ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς,²⁶ ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. **2** Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον²⁷ ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει²⁸ ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων²⁹ σὺν αὐτῷ. **3** Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα³⁰ λίτραν³¹ μύρου³² νάρδου³³ πιστικῆς³⁴ πολυτίμου,³⁵ ἤλειπεν³⁶ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν³⁷ ταῖς θριξίν³⁸ αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς³⁹ τοῦ μύρου.⁴⁰ **4** Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, **5** Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον⁴¹ οὐκ ἐπράθη⁴² τριακοσίων⁴³ δηναρίων,⁴⁴ καὶ ἐδόθη⁴⁵ πτωχοῖς;⁴⁶ **6** Εἶπεν δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν⁴⁷ ἔμελεν⁴⁸ αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς⁴⁹ ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον⁵⁰ εἶχεν, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.⁵¹ **7** Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες⁵² αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ⁵³ μου τετήρηκεν⁵⁴ αὐτό. **8** Τοὺς πτωχοὺς⁵⁵ γὰρ

¹ ένιαυτός, οὐ (m) año

² προφητεύω (aor, act, ind, 3s) profetizar

³ διασκορπίζω (perf, pas, part, nom, n, p) esparcir

⁴ συνάγω (aor, act, subj, 3s) reunir

⁵ συμβουλευόμαι (aor, med, ind, 3p) planear

⁶ παρρησία, ας (f) *en dat* abiertamente

⁷ ἀπέρχομαι (aor, act, ind, 3s) salir

⁸ ἐκεῖθεν (adv) de allí

⁹ χώρα, ας (f) región

¹⁰ ἐγγύς (adv) cerca de

¹¹ κάκει (καί + ἐκεῖ) y allí

¹² διατρίβω (impf, act, ind, 3s) quedarse

¹³ ἐγγύς (adv) cerca

¹⁴ ἀναβαίνω (aor, act, ind, 3p) subir

¹⁵ χώρα, ας (f) región

¹⁶ ἀγιάζω (aor, act, subj, 3p) santificar

¹⁷ ἴστημι (perf, act, part, nom, m, p) estar

¹⁸ ἔρχομαι (aor, act, subj, 3s) venir

¹⁹ ἑορτή, ἧς (f) fiesta

²⁰ δίδωμι (pperf, act, ind, 3p) dar

²¹ γινώσκω (aor, act, subj, 3s) saber

²² ποῦ (adv) donde

²³ μηνεύω (aor, act, subj, 3s) informar

²⁴ πιάζω (aor, act, subj, 3p) prender

²⁵ ἑξ (adj) seis

²⁶ θνήσκω (perf, act, part, nom, m, s) morir

²⁷ δεῖπνον, ου (m) cena

²⁸ διακονέω (impf, act, ind, 3s)

²⁹ ἀνάκειμαι (pres, med, part, gen, m, p) reclinarse, cenar

³⁰ λαμβάνω (aor, act, part, nom, f, s) tomar

³¹ λίτρα, ας (f) libra

³² μύρον, ου (n) perfume

³³ νάρδος, ου (f) nardo

³⁴ πιστικός, ἧ, ὄν (adj) puro

³⁵ πολυτίμος, ον (adj) valor

³⁶ ἀλείφω (aor, act, ind, 3s) ungir

³⁷ ἐκμάσσω (aor, act, ind, 3s) secar

³⁸ θρίξ, τριχός (f) cabello

³⁹ ὀσμή, ἧς (f) olor

⁴⁰ μύρον, ου (n) perfume

⁴¹ μύρον, ου (n) perfume

⁴² πιπράσκω (aor, pas, ind, 3s) vender

⁴³ τριακόσιοι, αι, α (adj) tres cientos

⁴⁴ δηνάριον, ου (n) denario (vale el salario de un día de un trabajador)

⁴⁵ δίδωμι (aor, pas, ind, 3s) dar

⁴⁶ πτωχός, ἧ, ὄν (adj) pobre

⁴⁷ πτωχός, ἧ, ὄν (adj) pobre

⁴⁸ μέλει (pres, act, ind, 3s) importar

⁴⁹ κλέπτῃς, ου (m) ladrón

⁵⁰ γλωσσόκομον, ου (n) caja de dinero

⁵¹ βαστάζω (impf, act, ind, 3s)

⁵² ἀφίημι (aor, act, impv, 2s) dejar

⁵³ ἐνταφιασμός, οῦ (m) preparación de entierro

⁵⁴ τηρέω (perft, act, ind, 3s) ahorrar

⁵⁵ πτωχός, ἧ, ὄν (adj) pobre

πάντοτε¹ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε² ἔχετε.

9 Ἐγὼ³ οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν,⁴ ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. **10** Ἐβουλεύσαντο⁵ δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· **11** ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθῶν⁶ εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, **13** ἔλαβον⁷ τὰ βαῖα⁸ τῶν φοινίκων,⁹ καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν¹⁰ αὐτῶ, καὶ ἔκραζον, Ὡσαννά· εὐλογημένος¹¹ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. **14** Εὐρῶν¹² δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον,¹³ ἐκάθισεν¹⁴ ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστίν γεγραμμένον,¹⁵ **15** Μὴ φοβοῦ,¹⁶ θύγατερ¹⁷ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον¹⁸ ὄνου.¹⁹ **16** Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν²⁰ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἦ Ἰησοῦς, Ἦ τότε ἐμνήσθησαν²¹ ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῶ γεγραμμένα,²² καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῶ. **17** Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν²³ ἐκ τοῦ μνημείου,²⁴ καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **18** Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν²⁵ αὐτῶ ὁ ὄχλος,

ὅτι ἤκουσεν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. **19** Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε²⁶ οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω²⁷ αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ τινες Ἑλληνες²⁸ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·²⁹ **21** οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῶ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.³⁰ **22** Ἐρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῶ Ἀνδρέα· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσιν τῶ Ἰησοῦ. **23** Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν³¹ ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. **24** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος³² τοῦ σίτου³³ πεσῶν³⁴ εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ,³⁵ αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ,³⁶ πολὺν καρπὸν φέρει. **25** Ὁ φιλῶν³⁷ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει³⁸ αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν³⁹ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῶ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει⁴⁰ αὐτήν. **26** Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ⁴¹ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος⁴² ὁ ἐμὸς ἔσται.⁴³ καὶ ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ,⁴⁴ τιμήσει⁴⁵ αὐτὸν ὁ πατήρ. **27** Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται·⁴⁶ καὶ τί εἶπω,⁴⁷ Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. **28** Πάτερ,

¹ πάντοτε (adv) siempre

² πάντοτε (adv) siempre

³ γινώσκω (aor, act, ind, 3s) saber

⁴ ὁράω (aor, act, subj, 3p) ver

⁵ βουλεύω (aor, med, ind, 3p) *solo media* decidir

⁶ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) venir

⁷ λαμβάνω (aor, act, ind, 1p) recibir

⁸ βαῖον, ου (n) rama de palma

⁹ φοῖνιξ, ικος (m) palmera

¹⁰ εἰς ὑπάντησιν (*de* ὑπάντησις, εως; f) recibir

¹¹ εὐλογέω (pres, pas, nom, m, s) bendecir

¹² εὐρίσκω (aor, act, part, nom, m, s) encontrar

¹³ ὄναριον, ου (n) burrito o burro joven

¹⁴ καθίζω (aor, act, ind, 3s) sentarse

¹⁵ γράφω (perf, pas, part, nom, n, s) escribir

¹⁶ φοβέω (pres, pas, impv, 2s) tener miedo

¹⁷ θυγάτηρ, τρός (f) hija

¹⁸ πῶλος, ου (m) potro

¹⁹ ὄνος, ου (m) asno

²⁰ γινώσκω (aor, act, ind, 3p) saber

²¹ μμνήσκομαι (aor, pas, ind, 3p) recordar

²² γράφω (perf, pas, part, nom, n, p) escribir

²³ φωνέω (aor, act, ind, 3s) llamar

²⁴ μνημεῖον, ου (n) tumba

²⁵ ὑπαντάω (aor, act, ind, 3s) recibir

²⁶ ὠφελέω (pres, act, ind, 2p) lograr

²⁷ ὀπίσω (prep + gen) tras

²⁸ Ἑλληνίς, ἴδος (f) griego

²⁹ ἑορτῇ, ἡς (f) fiesta

³⁰ ὁράω (aor, act, inf) ver

³¹ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

³² κόκκος, ου (m) grano

³³ σῖτος, ου (m) trigo

³⁴ πίπτω (aor, act, part, nom, m, s) caer

³⁵ ἀποθνήσκω (aor, act, subj, 3s) morir

³⁶ ἀποθνήσκω (aor, act, subj, 3s) morir

³⁷ φιλέω (pres, act, part, nom, m, s) amar

³⁸ ἀπόλλυμι (fut, act, ind, 3s) perder

³⁹ μισέω (pres, act, part, nom, m, s) odiar

⁴⁰ φυλάσσω (fut, act, ind, 3s) guardar

⁴¹ διακονέω (pres, act, subj, 3s) servir

⁴² διάκονος, ου (m) siervo

⁴³ εἰμί (fut, med, ind, 3s) estar

⁴⁴ διακονέω (pres, act, subj, 3s) servir

⁴⁵ τιμάω (fut, act, ind, 3s) honrar

⁴⁶ ταράσσω (perf, pas, ind, 3s) turbarse

⁴⁷ λέγω (aor, act, subj, 1s) decir

δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. **29** Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς¹ καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντήν² γεγονέναι·³ ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. **30** Ἀπεκρίθη Ἦ Ἰησοῦς Ἦ καὶ εἶπεν, Οὐ δι' ἐμέ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν,⁴ ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. **31** Νῦν κρίσις⁵ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων⁶ τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται⁷ ἔξω. **32** Καγὼ⁸ ἐὰν ὑψωθῶ⁹ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω¹⁰ πρὸς ἐμαυτόν. **33** Τοῦτο δὲ ἔλεγεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. **34** Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖ ὑψωθῆναι¹¹ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; **35** Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν¹² χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστίν. Περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία¹³ ὑμᾶς καταλάβῃ·¹⁴ καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ¹⁵ οὐκ οἶδεν ποῦ¹⁶ ὑπάγει. **36** Ἔως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.¹⁷

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν¹⁸ ἐκρύβη¹⁹ ἀπ' αὐτῶν. **37** Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποικηκότος²⁰ ἔμπροσθεν²¹ αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· **38** ἵνα ὁ λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ²² ἡμῶν; Καὶ ὁ βραχίων²³

κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;²⁴ **39** Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαίας, **40** Τετύφλωκεν²⁵ αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πεπώρωκεν²⁶ αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσιν²⁷ τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσιν²⁸ τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσιν,²⁹ καὶ Ἦ ἰάσωμαι³⁰ αὐτούς. **41** Ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας, ὅτε εἶδεν³¹ τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. **42** Ὅμως³² μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων³³ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν,³⁴ ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι³⁵ γένωνται.³⁶ **43** Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον³⁷ ἢπερ³⁸ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραζεν καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά³⁹ με· **45** καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά⁴⁰ με. **46** Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα,⁴¹ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ⁴² μὴ μείνῃ.⁴³ **47** Καὶ ἐὰν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. **48** Ὁ ἀθετῶν⁴⁴ ἐμέ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **49**

¹ ἴστημι (perf, act, part, nom, m, s) estar

² βροντή, ἦς (f) trueno

³ γίνομαι (perf, act, inf) haber

⁴ γίνομαι (perf, act, ind, 3s) suceder

⁵ κρίσις, εως (f) juicio

⁶ ἄρχων, οντος (m) gobernante, príncipe

⁷ ἐκβάλλω (aor, pas, ind, 3s) echar fuera

⁸ καγὼ (καί + ἐγώ) y yo

⁹ ὑψόω (aor, pas, subj, 1s) levantar

¹⁰ ἔλκω (fut, act, ind, 1s) atraer

¹¹ ὑψόω (aor, pas, inf) levantar

¹² μικρός, ἄ, ὄν (adj) poco

¹³ σκοτία, ας (adj) tinieblas

¹⁴ καταλαμβάνω (aor, act, subj, 3s) vencer

¹⁵ σκοτία, ας (adj) tinieblas

¹⁶ ποῦ (adv) donde

¹⁷ γίνομαι (aor, med, subj, 2p) ser

¹⁸ ἀπέρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) salir

¹⁹ κρύπτω (aor, pas, ind, 3s) esconder

²⁰ ποιέω (perf, act, part, gen, m, s) hacer

²¹ ἔμπροσθεν (prep + gen) delante de

²² ἀκοῇ, ἦς (f) reporte

²³ βραχίων, ονος (m) brazo

²⁴ ἀποκαλύπτω (aor, pas, ind, 3s) revelar

²⁵ τυφλόω (perf, act, ind, 3s) cegar

²⁶ πωρόω (perf, act, ind, 3s) endurecer

²⁷ ὀράω (aor, act, ind, 3p) ver

²⁸ νοέω (aor, act, subj, 3p) percibir, entender

²⁹ ἐπιστρέφω (aor, pas, subj, 3p) volver

³⁰ ἰάομαι (aor, act, subj, 1s) sanar

³¹ ὀράω (aor, act, ind, 3s) ver

³² ὅμως μέντοι (partículas) no obstante

³³ ἄρχων, οντος (m) líder

³⁴ ὁμολογέω (impf, act, ind, 3p) confesar

³⁵ ἀποσυνάγωγος, ον (adj) expulsado de la sinagoga

³⁶ γίνομαι (aor, med, subj, 3p) ser

³⁷ μᾶλλον (adv) más

³⁸ ἢπερ (partícula) que

³⁹ πέμπω (aor, act, part, acu, m, s) enviar

⁴⁰ πέμπω (aor, act, part, acu, m, s) enviar

⁴¹ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

⁴² σκοτία, ας (f) tinieblas

⁴³ μένω (aor, act, subj, 3s) permanecer

⁴⁴ ἀθετέω (pres, act, ind, 3s) rechazar

Ἵτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ¹ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμπας² με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολήν ἔδωκεν,³ τί εἶπω⁴ καὶ τί λαλήσω. **50** Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολή αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν· ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἶρηκέν⁵ μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

Capítulo 13

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς⁶ τοῦ Πάσχα, εἰδὼς⁷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν⁸ αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ⁹ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος¹⁰ ἠγάπησεν αὐτούς. **2** Καὶ δείπνου¹¹ γενομένου, τοῦ διαβόλου¹² ἤδη βεβληκότος¹³ εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῶ,¹⁴ **3** εἰδὼς¹⁵ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν¹⁶ αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, **4** ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου,¹⁷ καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβῶν¹⁸ λέντιον¹⁹ διέζωσεν²⁰ ἑαυτόν. **5** Εἶτα²¹ βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα,²² καὶ ἤρξατο²³ νίπτειν²⁴ τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν²⁵ τῷ λεντίῳ²⁶ ᾧ ἦν διεζωσμένος.²⁷ **6** Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις²⁸ τοὺς πόδας; **7**

Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση²⁹ δὲ μετὰ ταῦτα. **8** Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψης³⁰ τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω³¹ σε, οὐκ ἔχεις μέρος³² μετ' ἐμοῦ. **9** Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. **10** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος³³ οὐ χρειαν³⁴ ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι,³⁵ ἀλλ' ἐστὶν καθαρὸς³⁶ ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί³⁷ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. **11** Ἦδει³⁸ γὰρ τὸν παραδιδόντα³⁹ αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί⁴⁰ ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἐνιψεν⁴¹ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβεν⁴² τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν⁴³ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; **13** Ὑμεῖς φωνεῖτέ⁴⁴ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ Ὁ κύριος· καὶ καλῶς⁴⁵ λέγετε, εἰμὶ γάρ. **14** Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνιψά⁴⁶ ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν⁴⁷ τοὺς πόδας. **15** Ὑπόδειγμα⁴⁸ γὰρ ἔδωκα⁴⁹ ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. **16** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἐστὶν δοῦλος μείζων⁵⁰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ

¹ ἐμαυτοῦ, ἧς (pron) mí mismo

² πέμπω (aor, act, part, nom, m, s) enviar

³ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁴ λέγω (aor, act, ind, 1s) decir

⁵ λέγω (perf, act, ind, 3s) decir

⁶ ἑορτή, ἧς (f) fiesta

⁷ οἶδα (perf, act, part, nom, m, s) saber

⁸ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

⁹ μεταβαίνω (aor, act, subj, 3s) pasar

¹⁰ τέλος, ους (n) fin

¹¹ δείπνον γενομένου (aor, med, part, gen, n, s de γίνομαι) cenar

¹² διάβολος, ον (adj) como sust diablo

¹³ βάλλω (perf, act, part, gen, m, s) poner

¹⁴ παραδίδωμι (aor, act, subj, 3s) entregar

¹⁵ οἶδα (perf, act, part, nom, m, s) saber

¹⁶ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

¹⁷ δείπνον, ου (n) cena

¹⁸ λαμβάνω (aor, act, part, nom, m, s) recibir

¹⁹ λέντιον, ου (n) toalla

²⁰ διαζώννυμι (aor, act, ind, 3s) ceñirse

²¹ εἶτα (adv) luego

²² νιπτῆρ, ἦρος (m) vasija

²³ ἄρχω (aor, med, ind, 3s) en media empezar

²⁴ νίπτω (pres, act, inf) lavar

²⁵ ἐκμάσσω (pres, act, inf) secar

²⁶ λέντιον, ου (n) toalla

²⁷ διαζώννυμι (perf, pas, part, nom, m, s) ceñirse

²⁸ νίπτω (pres, act, ind, 2s) lavar

²⁹ γινώσκω (fut, med, ind, 2s) saber

³⁰ νίπτω (aor, act, subj, 2s) lavar

³¹ νίπτω (aor, act, subj, 1s) lavar

³² μέρος, ους (n) parte, lugar

³³ λούω (perf, pas, part, nom, m, s) bañarse

³⁴ χρεία, ας (f) necesidad

³⁵ νίπτω (aor, pas, inf) lavar

³⁶ καθαρός, ἄ, ὄν (adj) limpio

³⁷ καθαρός, ἄ, ὄν (adj) limpio

³⁸ οἶδα (pperf, act, ind, 3s) saber

³⁹ παραδίδωμι (pare, act, part, acu, m, s) entregar

⁴⁰ καθαρός, ἄ, ὄν (adj) limpio

⁴¹ νίπτω (aor, act, ind, 3s) lavar

⁴² λαμβάνω (aor, act, ind, 3s) tomar

⁴³ ἀναπίπτω (aor, act, part, nom, m, s) reclinarse

⁴⁴ φωνέω (pres, act, ind, 2p) llamar

⁴⁵ καλῶς (adv) bien

⁴⁶ νίπτω (aor, act, ind, 1s) lavar

⁴⁷ νίπτω (pres, act, inf) lavar

⁴⁸ υπόδειγμα, ατος (n) ejemplo, modelo

⁴⁹ δίδωμι (aor, act, ind, 1s) dar

⁵⁰ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

ἀπόστολος μείζων¹ τοῦ πέμψαντος² αὐτόν. **17** Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί³ ἐστε ἐὰν ποιήτε αὐτά. **18** Οὐδὲν περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὐδὲν ἐξελεξάμην⁴ ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ, Ὁ τρώγων⁵ μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν⁶ ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν⁷ αὐτοῦ. **19** Ἄπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι,⁸ ἵνα, ὅταν γένηται,⁹ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι. **20** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων ἐὰν τινα πέμψω,¹⁰ ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά¹¹ με.

21 Ταῦτα εἰπὼν¹² ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη¹³ τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει¹⁴ με. **22** Ἐβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι¹⁵ περὶ τίνος λέγει. **23** Ἦν δὲ ἀνακείμενος¹⁶ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ¹⁷ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· **24** νεύει¹⁸ οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι¹⁹ τίς ἂν εἴη²⁰ περὶ οὗ λέγει. **25** Ἐπιπεσὼν²¹ δὲ ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος²² τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστίν; **26** Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ βάψας²³ τὸ ψωμίον²⁴ ἐπίδωσω.²⁵ Καὶ ἐμβάψας²⁶ τὸ ψωμίον,²⁷ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη. **27** Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον,²⁸ τότε εἰσήλθεν εἰς

ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ ποιεῖς, ποιήσον τάχιον.²⁹ **28** Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω³⁰ τῶν ἀνακειμένων³¹ πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. **29** Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ³² τὸ γλωσσόκομον³³ εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον³⁴ ὧν χρεῖαν³⁵ ἔχομεν εἰς τὴν ἐορτήν·³⁶ ἢ τοῖς πτωχοῖς³⁷ ἵνα τι δῶ.³⁸ **30** Λαβὼν³⁹ οὖν τὸ ψωμίον⁴⁰ ἐκεῖνος, εὐθέως⁴¹ ἐξήλθεν· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε ἐξήλθεν, λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. **32** Εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. **33** Τεκνία, ἔτι μικρὸν⁴² μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσατέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν,⁴³ καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.⁴⁴ **34** Ἐντολὴν καινὴν⁴⁵ δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. **35** Ἐν τούτῳ γνώσσονται⁴⁶ πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ⁴⁷ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθεῖσαι, ὕστερον⁴⁸ δὲ ἀκολουθήσεις μοι. **37** Λέγει αὐτῷ

¹ μείζων (adj) mayor; *comp. de* μέγας, μεγάλη, μέγα

² πέμπω (aor, act, part, gen, m, s) enviar

³ μακάριος, ἰα, ἰον (adj) bendito, feliz

⁴ ἐκλέγομαι (aor, med, ind, 1s) elegir

⁵ τρώγω (pres, act, part, nom, m, s) comer

⁶ ἐπαίρω (aor, act, ind, 3s) levantar contra

⁷ πτέρνα, ας (f) tacón

⁸ γίνομαι (aor, med, inf) suceder

⁹ γίνομαι (aor, med, subj, 3s) suceder

¹⁰ πέμπω (aor, act, subj, 1s) enviar

¹¹ πέμπω (aor, act, part, acu, m, s) enviar

¹² λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

¹³ ταρασσω (aor, pas, ind, 3s) turbarse

¹⁴ παραδίδωμι (fut, act, ind, 3s) entregar

¹⁵ ἀπορέω (pres, med, part, nom, m, p) estar perplejo

¹⁶ ἀνάκειμαι (pres, med, part, nom, m, s) reclinarsse

¹⁷ κόλπος, ου (m) pecho

¹⁸ νεύω (pres, act, ind, 3s) hacer señas

¹⁹ πυνθάνομαι (aor, med, inf) preguntar

²⁰ εἰμί (pres, act, opt, 3s) ser

²¹ ἐπιπίπτω (aor, act, part, nom, m, s) recostarse

²² στήθος, ους (n) pecho

²³ βάπτω (aor, act, part, nom, m, s) mojar

²⁴ ψωμίον, ου (n) bocado de pan

²⁵ ἐπιδίδωμι (fut, act, ind, 1s) dar

²⁶ ἐμβάπτω (aor, act, part, nom, m, s) mojar

²⁷ ψωμίον, ου (n) bocado de pan

²⁸ ψωμίον, ου (n) bocado de pan

²⁹ τάχιον (adj comp de ταχέως) rápidamente

³⁰ γινώσκω (aor, act, ind, 3s) saber

³¹ ἀνάκειμαι (pres, med, part, gen, m, p) reclinarsse, cenar

³² ἐπεὶ (conj) porque

³³ γλωσσόκομον, ου (n) bolsa de dinero

³⁴ ἀγοράζω (aor, act, impv, 2s) comprar

³⁵ χρεῖα, ας (f) necesidad

³⁶ ἐορτή, ἡς (f) fiesta

³⁷ πτωχός, ἡ, ὄν (adj) pobre

³⁸ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

³⁹ λαμβάνω (aor, act, part, nom, m, s) tomar

⁴⁰ ψωμίον, ου (n) bocado de pan

⁴¹ εὐθέως (adv) de inmediato

⁴² μικρός, ἄ, ὄν (adj) poco

⁴³ ἔρχομαι (aor, act, inf) venir

⁴⁴ ἄρτι (adv) ahora

⁴⁵ καινός, ἡ, ὄν (adj) nuevo

⁴⁶ γινώσκω (fut, med, ind, 3p) saber

⁴⁷ ποῦ (adv) dónde

⁴⁸ ὕστερος, α, ον (adj) como adv después

Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. **38** Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις;¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ² φωνήσῃ³ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ⁴ με τρίς.⁵

Capítulo 14

1 Μὴ ταρασσέσθω⁶ ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. **2** Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναί⁷ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· Πορεύομαι ἐτοιμάσαι⁸ τόπον ὑμῖν. **3** Καὶ ἐὰν πορευθῶ Ἦ ἐτοιμάσω⁹ ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι¹⁰ ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν· ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. **4** Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. **5** Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ¹¹ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;¹² **6** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. **7** Εἰ ἐγνώκειτέ¹³ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε¹⁴ ἂν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ ἐωράκατε¹⁵ αὐτόν. **8** Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον¹⁶ ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ¹⁷ ἡμῖν. **9** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον¹⁸ χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς¹⁹ με, Φίλιππε; Ὁ ἐωρακὼς²⁰ ἐμέ, ἐώρακεν²¹ τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον²² ἡμῖν τὸν πατέρα; **10** Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ

λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοί μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. **11** Πιστευετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστευετέ μοι. **12** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος²³ ποιήσει, καὶ μείζονα²⁴ τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι. **13** Καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. **14** Ἐάν τι αἰτήσητέ Ἦ με Ἦ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. **15** Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. **16** Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον²⁵ δώσει²⁶ ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, **17** τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν,²⁷ ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό. Ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.²⁸ **18** Οὐκ ἀφήσω²⁹ ὑμᾶς ὀρφανούς·³⁰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. **19** Ἐπι μικρὸν³¹ καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι³² θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. **20** Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε³³ ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. **21** Ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω³⁴ αὐτῷ ἐμαυτόν.³⁵ **22** Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, καὶ τί

¹ τίθημι (fut, act, ind, 2s) poner

² ἀλέκτωρ, ορος (m) gallo

³ φωνέω (aor, act, subj, 3s) llamar

⁴ ἀπαρνέομαι (aor, med, subj, 2s) negar

⁵ τρίς (adv) tres veces

⁶ ταρασσώ (pres, med, impv, 3s) turbar

⁷ μονή, ἡς (f) habitación, morada

⁸ ἐτοιμάζω (aor, act, inf) preparar

⁹ ἐτοιμάζω (aor, act, subj, 1s) preparar

¹⁰ παραλαμβάνω (fut, med, ind, 3s) recibir

¹¹ ποῦ (adv) donde

¹² ποῦ (adv) donde

¹³ γινώσκω (pperf, act, ind, 2p)

¹⁴ γινώσκω (pperf, act, ind, 2p)

¹⁵ ὄραω (perf, act, ind, 2p) ver

¹⁶ δείκνυμι (aor, act, impv, 2s) mostrar

¹⁷ ἀρκέω (pres, act, ind, 3s) bastar

¹⁸ τοσοῦτος, αὐτή, οὔτων (adj) tanto

¹⁹ γινώσκω (perf, act, ind, 2s) conocer

²⁰ ὄραω (perf, act, part, nom, m, s) ver

²¹ ὄραω (perf, act, ind, 3s) ver

²² δείκνυμι (aor, act, impv, 2s) mostrar

²³ κάκεινος (καί + ἐκεῖνος) y aquel

²⁴ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

²⁵ παράκλητος, ου (m) mediador, intercesor, ayudante

²⁶ δίδωμι (fut, act, ind, 3s) dar

²⁷ λαμβάνω (aor, act, inf) recibir

²⁸ εἰμί (fut, act, ind, 3s) estar

²⁹ ἀφήμι (fut, act, ind, 1s) dejar

³⁰ ὀρφανός, ἡ, ὄν (adj) como sust huérfano

³¹ μικρός, ἄ, ὄν (adj) poco

³² οὐκέτι (adv) ya no

³³ γινώσκω (fut, med, ind, 2p) saber

³⁴ ἐμφανίζω (fut, act, ind, 1s) manifestar, revelar

³⁵ ἐμαυτοῦ, ἡς (pron) mí mismo

γένονεν¹ ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν² σεαυτόν,³ καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; **23** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα,⁴ καὶ μονὴν⁵ παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. **24** Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός⁶ με πατρός.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. **26** Ὁ δὲ παράκλητος,⁷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει⁸ ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. **27** Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω⁹ ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.¹⁰ **28** Ἦκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἄν ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων¹¹ μου ἔστιν. **29** Καὶ νῦν εἶρηκα¹² ὑμῖν πρὶν γενέσθαι¹³ ἵνα, ὅταν γένηται,¹⁴ πιστεύσητε. **30** Οὐκέτι¹⁵ πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων,¹⁶ καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν· **31** ἀλλ' ἵνα γνῶ¹⁷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ

καθὼς ἐνετείλατό¹⁸ μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.¹⁹

Capítulo 15

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος²⁰ ἡ ἀληθινή,²¹ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός²² ἔστιν. **2** Πᾶν κλήμα²³ ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει²⁴ αὐτό, ἵνα πλείονα²⁵ καρπὸν φέρῃ. **3** Ἦδη ὑμεῖς καθαροί²⁶ ἔστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. **4** Μείνατε²⁷ ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ²⁸ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλήμα²⁹ οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνη³⁰ ἐν τῇ ἀμπέλῳ,³¹ οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.³² **5** Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος,³³ ὑμεῖς τὰ κλήματα.³⁴ Ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ³⁵ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς³⁶ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. **6** Ἐὰν μὴ τις μείνη³⁷ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη³⁸ ἔξω ὡς τὸ κλήμα,³⁹ καὶ ἐξηράνθη,⁴⁰ καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται.⁴¹ **7** Ἐὰν μείνητε⁴² ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ρήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη,⁴³ ὁ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται⁴⁴ ὑμῖν. **8** Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε⁴⁵ ἐμοὶ μαθηταί. **9** Καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ⁴⁶ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε⁴⁷ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. **10** Ἐὰν

¹ γίνομαι (perf, act, ind, 3s) suceder

² ἐμφανίζω (pres, act, inf) manifestar, revelar

³ σεαυτοῦ, ἧς (pron) ti mismo

⁴ ἔρχομαι (fut, med, ind, 1p) venir

⁵ μονή, ἧς (f) habitación, morada

⁶ πέμπω (aor, act, part, gen, m, s) enviar

⁷ παράκλητος, ου (m) mediador, intercesor, ayudante

⁸ ὑπομνήσκω (fut, act, ind, 3s) recordar

⁹ ταρασσω (pres, med, impv, 3s) turbar

¹⁰ δειλιάω (aor, act, impv, 3s) tener miedo

¹¹ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

¹² λέγω (perf, act, ind, 1s) decir

¹³ γίνομαι (aor, med, inf) suceder

¹⁴ γίνομαι (aor, med, subj, 3s) suceder

¹⁵ οὐκέτι (adv) ya no

¹⁶ ἄρχων, οντος (m) gobernante, príncipe

¹⁷ γινώσκω (aor, act, subj, 3s) saber

¹⁸ ἐντέλλω (aor, med, ind, 3s) en media mandar

¹⁹ ἐντεῦθεν (adv) de aquí

²⁰ ἄμπελος, ου (f) vid

²¹ ἀληθινός, ἧ, ὄν (adj) verdadero

²² γεωργός, ου (m) labrador, viñador

²³ κλήμα, ατος (n) rama

²⁴ καθαίρω (pres, act, ind, 3s) podar

²⁵ πλείων, πλειόνως, πλειστός (adj) mucho más comp de πολὺς, πολλή, πολύ

²⁶ καθαρός, ἅ, ὄν (adj) limpio

²⁷ μένω (aor, act, impv, 2p) permanecer

²⁸ καὶ ἐγὼ (καί + ἐγώ) y yo

²⁹ κλήμα, ατος (n) rama

³⁰ μένω (aor, act, subj, 3s) permanecer

³¹ ἄμπελος, ου (f) vid

³² μένω (aor, act, subj, 2p) permanecer

³³ ἄμπελος, ου (f) vid

³⁴ κλήμα, ατος (n) rama

³⁵ καὶ ἐγὼ (καί + ἐγώ) y yo

³⁶ χωρὶς (prep + gen) aparte de, sin

³⁷ μένω (aor, act, subj, 3s) permanecer

³⁸ βάλλω (aor, pas, ind, 3s) echar

³⁹ κλήμα, ατος (n) rama

⁴⁰ ξηραίνω (aor, pas, ind, 3s) secar

⁴¹ καίω (pres, pas, ind, 3s) quemar

⁴² μένω (aor, act, subj, 2p) permanecer

⁴³ μένω (aor, act, subj, 3s) permanecer

⁴⁴ γίνομαι (fut, med, ind, 3s) ser hecho

⁴⁵ γίνομαι (fut, med, ind, 2p) llegar a ser

⁴⁶ καὶ ἐγὼ (καί + ἐγώ) y yo

⁴⁷ μένω (aor, act, impv, 2p) permanecer

τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε¹ ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. **11** Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνη,² καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. **12** Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἢ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. **13** Μείζονα³ ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ⁴ ὑπὲρ τῶν φίλων⁵ αὐτοῦ. **14** Ὑμεῖς φίλοι⁶ μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι⁷ ὑμῖν. **15** Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα⁸ φίλους,⁹ ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα¹⁰ ὑμῖν. **16** Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε,¹¹ ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην¹² ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα¹³ ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἢ δῶ¹⁴ ὑμῖν. **17** Ταῦτα ἐντέλλομαι¹⁵ ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. **18** Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ,¹⁶ γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.¹⁷ **19** Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·¹⁸ ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην¹⁹ ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ²⁰ ὑμᾶς ὁ κόσμος. **20** Μνημονεύετε²¹ τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἐστὶν δοῦλος μείζων²² τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν,²³ καὶ ὑμᾶς

διώξουσιν·²⁴ εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον²⁵ τηρήσουσιν. **21** Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμπαντά²⁶ με. **22** Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν²⁷ οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν. **23** Ὁ ἐμὲ μισῶν,²⁸ καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.²⁹ **24** Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν³⁰ καὶ μεμισήκασιν³¹ καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. **25** Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος³² ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησάν³³ με δωρεάν.³⁴

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ³⁵ ὁ παράκλητος,³⁶ ὃν ἐγὼ πέμψω³⁷ ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,³⁸ ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· **27** καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

Capítulo 16

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.³⁹ **2** Ἀποσυναγώγου⁴⁰ ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας⁴¹ ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν⁴² προσφέρειν⁴³ τῷ θεῷ. **3** Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν⁴⁴ τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. **4**

¹ μένω (fut, act, ind, 2p) permanecer

² μένω (aor, act, subj, 3s)

³ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

⁴ τίθημι (aor, act, subj, 3s) poner

⁵ φίλος, η, ον (adj) como sust amigo

⁶ φίλος, η, ον (adj) como sust amigo

⁷ ἐντέλλω (pres, med, act, ind, 1s) mandar

⁸ λέγω (perf, act, ind, 1s) decir

⁹ φίλος, η, ον (adj) como sust amigo

¹⁰ γνωρίζω (aor, act, ind, 1s) hacer saber

¹¹ ἐκλέγομαι (aor, med, ind, 2p) elegir

¹² ἐκλέγομαι (aor, med, ind, 1s) elegir

¹³ τίθημι (aor, act, ind, 1s) poner

¹⁴ δίδωμι (aor, act, subj, 1s) dar

¹⁵ ἐντέλλω (pres, med, act, ind, 1s) mandar

¹⁶ μισέω (pres, act, ind, 3s) odiar

¹⁷ μισέω (perf, act, ind, 3s) odiar

¹⁸ φιλέω (impf, act, ind, 3s) amar

¹⁹ ἐκλέγομαι (aor, med, ind, 1s) elegir

²⁰ μισέω (pres, act, ind, 3s) odiar

²¹ μνημονεύω (pres, act, ind, 2p) acordarse

²² μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

²³ διώκω (aor, act, ind, 3p) perseguir

²⁴ διώκω (fut, act, ind, 3p) perseguir

²⁵ ὑμέτερος, α, ον (pron) de ustedes, su

²⁶ πέμπω (aor, act, part, acu, m, s) enviar

²⁷ πρόφασις, εως (f) excusa

²⁸ μισέω (pres, act, part, nom, m, s) odiar

²⁹ μισέω (pres, act, ind, 3s) odiar

³⁰ ὀράω (perf, act, ind, 3p) ver

³¹ μισέω (perf, act, ind, 3p) odiar

³² γράφω (perf, pas, part, nom, m, s) escribir

³³ μισέω (aor, act, ind, 3p) odiar

³⁴ δωρεάν (adv) gratuitamente

³⁵ ἔρχομαι (aor, act, subj, 3s) venir

³⁶ παράκλητος, ου (m) mediador, intercesor, ayudante

³⁷ πέμπω (fut, act, ind, 1s) enviar

³⁸ ἐκπορεύομαι (pres, med, ind, 3s) procede

³⁹ σκανδαλίζω (aor, act, pas, 2p) tropezar

⁴⁰ ἀποσυνάγωγος, ον (adj) expulsado de la sinagoga

⁴¹ ἀποκτείνω (aor, act, part, nom, m, s) matar

⁴² λατρεία, ας (f) servicio, culto

⁴³ προσφέρω (pres, act, inf) ofrecer

⁴⁴ γινώσκω (aor, act, ind, 3p) conocer

Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ¹ ἡ ὥρα, μνημονεύητε² αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. **5** Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμπσαντά³ με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπάγεις; **6** Ἄλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη⁴ πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. **7** Ἄλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει⁵ ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.⁶ ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω,⁷ ὁ παράκλητος⁸ οὐκ ἐλεύσεται⁹ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω¹⁰ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. **8** Καὶ ἐλθῶν¹¹ ἐκεῖνος ἐλέγξει¹² τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.¹³ **9** περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· **10** περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι¹⁴ θεωρεῖτέ με· **11** περὶ δὲ κρίσεως,¹⁵ ὅτι ὁ ἄρχων¹⁶ τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. **12** Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν¹⁷ ἄρτι.¹⁸ **13** Ὅταν δὲ ἔλθῃ¹⁹ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει²⁰ ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ²¹ ὑμῖν. **14** Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται,²² καὶ ἀναγγελεῖ²³ ὑμῖν. **15** Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ

ἐμὰ ἐστίν· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ²⁴ ὑμῖν. **16** Μικρὸν²⁵ καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν²⁶ καὶ ὄψεσθέ²⁷ με, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. **17** Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστίν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν²⁸ καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν²⁹ καὶ ὄψεσθέ³⁰ με; καὶ ὅτι Ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; **18** Ἐλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστίν ὃ λέγει, τὸ μικρὸν;³¹ Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. **19** Ἔγνω³² οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἠθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν³³ καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν³⁴ καὶ ὄψεσθέ³⁵ με; **20** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε³⁶ καὶ θρηνήσετε³⁷ ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε,³⁸ ἀλλ' ἡ λύπη³⁹ ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.⁴⁰ **21** Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη⁴¹ λύπην⁴² ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ⁴³ τὸ παιδίον, οὐκέτι⁴⁴ μνημονεύει⁴⁵ τῆς θλίψεως,⁴⁶ διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη⁴⁷ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. **22** Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην⁴⁸ μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι⁴⁹ ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν. **23** Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε

¹ ἔρχομαι (aor, act, subj, 3s) servir

² μνημονεύω (pres, act, subj, 2p) acordarse

³ πέμπω (aor, act, part, acu, m, s) enviar

⁴ λύπη, ης (f) dolor, tristeza

⁵ συμφέρω (pres, act, ind, 3s) beneficiar

⁶ ἀπέρχομαι (aor, act, subj, 1s) salir, irse

⁷ ἀπέρχομαι (aor, act, subj, 1s) salir, irse

⁸ παράκλητος, ου (m) mediador, intercesor, ayudante

⁹ ἔρχομαι (fut, med, ind, 3s) venir

¹⁰ πέμπω (fut, act, ind, 1s) enviar

¹¹ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) venir

¹² ἐλέγχω (fut, act, ind, 3s) acusar

¹³ κρίσις, εως (f) juicio

¹⁴ οὐκέτι (adv) ya no

¹⁵ κρίσις, εως (f) juicio

¹⁶ ἄρχων, οντος (m) gobernante, príncipe

¹⁷ βαστάζω (pres, act, inf) soportar, aguantar

¹⁸ ἄρτι (adv) ahora

¹⁹ ἔρχομαι (aor, act, subj, 3s) venir

²⁰ ὀδηγέω (fut, act, ind, 3) guiar

²¹ ἀναγγέλλω (fut, act, ind, 3s) contar

²² λαμβάνω (fut, med, ind, 3s) recibir

²³ ἀναγγέλλω (fut, act, ind, 3s) contar

²⁴ ἀναγγέλλω (fut, act, ind, 3s) contar

²⁵ μικρός, ά, όν (adj) poco

²⁶ μικρός, ά, όν (adj) poco

²⁷ όράω (fut, med, ind, 2p) ver

²⁸ μικρός, ά, όν (adj) poco

²⁹ μικρός, ά, όν (adj) poco

³⁰ όράω (fut, med, ind, 2p) ver

³¹ μικρός, ά, όν (adj) poco

³² γινώσκω (aor, act, ind, 3s) saber

³³ μικρός, ά, όν (adj) poco

³⁴ μικρός, ά, όν (adj) poco

³⁵ όράω (fut, med, ind, 2p) ver

³⁶ κλαίω (fut, act, ind, 2p) llorar

³⁷ θρηνέω (fut, act, ind, 2p) lamentar

³⁸ λυπέω (fut, pas, ind, 2p) estar triste, afligido

³⁹ λύπη, ης (f) dolor

⁴⁰ γίνομαι (fut, med, ind, 3s) convertirse

⁴¹ τίκτω (pres, act, subj, 3s) dar luz

⁴² λύπη, ης (f) dolor

⁴³ γεννάω (aor, act, subj, 3s) nacer

⁴⁴ οὐκέτι (adv) ya no

⁴⁵ μνημονεύω (pres, act, ind, 3s) acordarse

⁴⁶ θλίψις, εως (f) aflicción

⁴⁷ γεννάω (aor, pas, ind, 3s) nacer

⁴⁸ λύπη, ης (f) dolor

⁴⁹ όράω (fut, med, ind, 1s) ver

οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει¹ ὑμῖν. **24** Ἔως ἄρτι² οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε,³ ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις⁴ λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι⁵ ἐν παροιμίαις⁶ λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησία⁷ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελω⁸ ὑμῖν. **26** Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· **27** αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ⁹ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε,¹⁰ καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. **28** Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα¹¹ εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. **29** Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε, νῦν παρρησία¹² λαλεῖς, καὶ παροιμίαν¹³ οὐδεμίαν λέγεις. **30** Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν¹⁴ ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. **31** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι¹⁵ πιστεύετε; **32** Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν,¹⁶ ἵνα σκορπισθῆτε¹⁷ ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε·¹⁸ καὶ οὐκ εἰμί μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. **33** Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν¹⁹ ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε,²⁰ ἐγὼ νενίκηκα²¹ τὸν κόσμον.

¹ δίδωμι (fut, act, ind, 3s) dar

² ἄρτι (adv) ahora

³ λαμβάνω (fut, med, ind, 2p) recibir

⁴ παροιμίας, ας (f) lenguaje figurado

⁵ οὐκέτι (adv) ya no

⁶ παροιμίας, ας (f) lenguaje figurado

⁷ παρρησία, ας (f) franqueza

⁸ ἀναγγέλλω (fut, act, ind, 1s) contar

⁹ φιλέω (pres, act, ind, 3s) amar

¹⁰ φιλέω (perf, act, ind, 2p) amar

¹¹ ἔρχομαι (perf, act, ind, 1s) venir

¹² παρρησία, ας (f) franqueza

¹³ παρρησία, ας (f) franqueza

¹⁴ χρεία, ας (f) necesidad

¹⁵ ἄρτι (adv) ahora

¹⁶ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

¹⁷ σκορπίζω (aor, pas, subj, 2p) esparcir

¹⁸ ἀφήμι (aor, act, subj, 2p) dejar

¹⁹ θλίψις, εως (f) aflicción

²⁰ θαρσέω (pres, act, impv, 2p) animarse

²¹ νικάω (perf, act, ind, 1s) vencer

Capítulo 17

1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν²² τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπεν, Πάτερ, ἐλήλυθεν²³ ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· **2** καθὼς ἔδωκας²⁴ αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας²⁵ αὐτῷ, δώσει²⁶ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. **3** Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσιν σε τὸν μόνον ἀληθινόν²⁷ θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν χριστόν. **4** Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα²⁸ ὃ δέδωκάς²⁹ μοι ἵνα ποιήσω. **5** Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ³⁰ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι³¹ παρὰ σοί. **6** Ἐφανερώσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς³² μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας.³³ καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασιν. **7** Νῦν ἔγνωκαν³⁴ ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς³⁵ μοι, παρὰ σοῦ ἐστίν· **8** ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς³⁶ μοι, δέδωκα³⁷ αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον,³⁸ καὶ ἔγνωσαν³⁹ ἀληθῶς⁴⁰ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **9** Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς⁴¹ μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν· **10** καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά⁴²

²² ἐπαίρω (aor, act, ind, 3s) alzar

²³ ἔρχομαι (perf, act, ind, 3s) venir

²⁴ δίδωμι (aor, act, ind, 2s) dar

²⁵ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

²⁶ δίδωμι (fut, act, ind, 3s) dar

²⁷ ἀληθινός, ἡ, ὄν (adj) verdadero

²⁸ τελειώω (aor, act, ind, 1s)

²⁹ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

³⁰ σεαυτοῦ, ἧς (pron) ti mismo

³¹ εἰμί (pres, act, inf) ser

³² δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

³³ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

³⁴ γινώσκω (perf, act, ind, 3p) conocer

³⁵ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

³⁶ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

³⁷ δίδωμι (perf, act, ind, 1s) dar

³⁸ λαμβάνω (aor, act, ind, 3p) recibir

³⁹ γινώσκω (aor, act, ind, 3p) saber

⁴⁰ ἀληθῶς (adv) verdaderamente

⁴¹ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

⁴² σός, σή, σόν (pron) tu, de ti

ἐστιν, καὶ τὰ σα¹ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. **11** Καὶ οὐκέτι εἰμί ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς² μοι, ἵνα ὧσιν³ ἔν, καθὼς ἡμεῖς. **12** Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς⁴ μοι, ἐφύλαξα,⁵ καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο,⁶ εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,⁷ ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ. **13** Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. **14** Ἐγὼ δέδωκα⁸ αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν⁹ αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου. **15** Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς¹⁰ αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. **16** Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. **17** Ἁγίασον¹¹ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς¹² ἀλήθειά ἐστιν. **18** Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ¹³ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. **19** Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω¹⁴ ἑμαυτόν,¹⁵ ἵνα καὶ αὐτοὶ ὧσιν¹⁶ ἡγιασμένοι¹⁷ ἐν ἀληθείᾳ. **20** Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· **21** ἵνα πάντες ἔν ὧσιν¹⁸

καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ¹⁹ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ὧσιν²⁰ ἵνα ὁ κόσμος πιστεῦσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **22** Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς²¹ μοι, δέδωκα²² αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν²³ ἔν, καθὼς ἡμεῖς ἔν ἐσμεν. **23** Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν²⁴ τετελειωμένοι²⁵ εἰς ἔν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. **24** Πάτερ, οὓς δέδωκάς²⁶ μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ, κἀκεῖνοι²⁷ ὧσιν²⁸ μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν ἔδωκάς²⁹ μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ³⁰ καταβολῆς³¹ κόσμου. **25** Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω,³² ἐγὼ δέ σε ἔγνω,³³ καὶ οὗτοι ἔγνωσαν³⁴ ὅτι σύ με ἀπέστειλας· **26** καὶ ἐγνώρισά³⁵ αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω³⁶ ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ,³⁷ κἀγὼ³⁸ ἐν αὐτοῖς.

Capítulo 18

1 Ταῦτα εἰπὼν³⁹ ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν⁴⁰ τοῦ χειμάρρου⁴¹ τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος,⁴² εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** Ἦδει⁴³ δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς⁴⁴ αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις⁴⁵ ἔσυνήχθη ἔν ὧσιν⁴⁶ αὐτοῦ. **3** Ὁ οὖν Ἰούδας, λαβὼν⁴⁶

¹ σός, σή, σόν (pron) tu, de ti

² δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

³ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser

⁴ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

⁵ φυλλάσσω (aor, act, ind, 1s) guardar, proteger

⁶ ἀπόλλυμι (aor, med, ind, 3s) perder

⁷ ἀπωλεία, ας (f) pérdida, destrucción

⁸ δίδωμι (perf, act, ind, 1s) dar

⁹ μισέω (aor, act, ind, 3s) odiar

¹⁰ αἴρω (aor, act, subj, 2s) sacar

¹¹ ἀγιάζω (aor, act, impv, 2s) santificar

¹² σός, σή, σόν (pron) tu, de ti

¹³ κἀγὼ (καί + ἐγὼ) y yo

¹⁴ ἀγιάζω (pres, act, ind, 1s) santificar

¹⁵ ἑμαυτοῦ, ἧς (pron) mi mismo

¹⁶ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser, estar

¹⁷ ἀγιάζω (perf, pas, part, nom, m, p) santificar

¹⁸ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser

¹⁹ κἀγὼ (καί + ἐγὼ) y yo

²⁰ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser

²¹ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

²² δίδωμι (perf, act, ind, 1s) dar

²³ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser

²⁴ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser

²⁵ τελειόω (perf, pas, part, nom, m, p) perfeccionar

²⁶ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

²⁷ κἀκεῖνα (καί + ἐκεῖνος) y aquel

²⁸ εἰμί (pres, act, subj, 3p) ser

²⁹ δίδωμι (aor, act, ind, 2s) dar

³⁰ προ (prep + gen) ante

³¹ καταβολῆ, ἧς (f) fundación

³² γινώσκω (aor, act, ind, 3s) conocer

³³ γινώσκω (aor, act, ind, 1s) conocer

³⁴ γινώσκω (aor, act, ind, 3p) conocer

³⁵ γνωρίζω (aor, act, ind, 1s) hacer saber

³⁶ γνωρίζω (fut, act, ind, 1s) hacer saber

³⁷ εἰμί (pres, act, subj, 3s) ser

³⁸ κἀγὼ (καί + ἐγὼ) y yo

³⁹ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

⁴⁰ πέραν (prep + gen) el otro lado de

⁴¹ χειμάρρος, ου (m) cauce, wadi

⁴² κῆπος, ου (m) huerto

⁴³ οἶδα (pperf, act, ind, 3s) saber

⁴⁴ παραδίδωμι (pres, act, part, nom, m, s) entregar

⁴⁵ πολλάκις (adv) muchas veces

⁴⁶ λαμβάνω (aor, act, part, nom, m, s) recibir

τὴν σπεῖραν,¹ καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων² καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας,³ ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν⁴ καὶ λαμπάδων⁵ καὶ ὄπλων.⁶ **4** Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς⁷ πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθὼν⁸ εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; **5** Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι. Εἰστήκει⁹ δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς¹⁰ αὐτὸν μετ' αὐτῶν. **6** Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω,¹¹ καὶ ἔπεσον¹² χαμαί.¹³ **7** Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν,¹⁴ Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. **8** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε¹⁵ τούτους ὑπάγειν. **9** ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὐς δέδωκάς¹⁶ μοι, οὐκ ἀπώλεσα¹⁷ ἐξ αὐτῶν οὐδένα. **10** Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν¹⁸ εἵλκυσεν¹⁹ αὐτήν, καὶ ἔπαισεν²⁰ τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν²¹ αὐτοῦ τὸ ὠτίον²² τὸ δεξιόν. Ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. **11** Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν μάχαιράν²³ σου εἰς τὴν θήκην·²⁴ τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν²⁵ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίνω²⁶ αὐτό;

12 Ἦ οὖν σπεῖρα²⁷ καὶ ὁ χιλίαρχος²⁸ καὶ οἱ ὑπηρέται²⁹ τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον³⁰ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν³¹ αὐτόν, **13** καὶ ἀπήγαγον³² αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερός³³ τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ³⁴ ἐκείνου. **14** Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας³⁵ τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει³⁶ ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι³⁷ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητής ἐκεῖνος ἦν γνωστός³⁸ τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηλθεν³⁹ τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν⁴⁰ τοῦ ἀρχιερέως. **16** ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει⁴¹ πρὸς τῆς θύρας⁴² ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστός⁴³ τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ,⁴⁴ καὶ εἰσήγαγεν⁴⁵ τὸν Πέτρον. **17** Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη⁴⁶ ἢ θυρωρός⁴⁷ τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. **18** Εἰστήκεισαν⁴⁸ δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται⁴⁹ ἀνθρακιὰν⁵⁰ πεποιηκότες, ὅτι ψύχος⁵¹ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο·⁵² ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς⁵³ καὶ θερμαινόμενος.⁵⁴

¹ σπεῖρα, ης (f) cohorte

² ἀρχιερεύς, εως (f) principal sacerdote

³ ὑπηρέτης, ου (m) asistente, guardia, alguacil

⁴ φανόν, οῦ (m) linterna

⁵ λαμπάς, ἄδος (f) antorcha

⁶ ὄπλον, ου (n) arma

⁷ οἶδα (perf, act, part, nom, m, s) saber

⁸ ἐξέρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) salir, irse

⁹ ἵστημι (pperf, act, ind, 3s) estar

¹⁰ παραδίδωμι (pres, act, part, nom, m, s) entregar

¹¹ ὀπίσω (adv) atrás

¹² πίπτω (aor, act, ind, 3p)

¹³ χαμαί (adv) en tierra

¹⁴ ἐπερωτάω (aor, act, ind, 3s) preguntar

¹⁵ ἀφίημι (aor, act, impv, 2p) permitir

¹⁶ δίδωμι (perf, act, ind, 2s) dar

¹⁷ ἀπόλλυμι (aor, act, ind, 1s) perder

¹⁸ μάχαιρα, ης (f) daga, espada

¹⁹ ἔλκω (aor, act, ind, 3s) sacar

²⁰ παίω (aor, act, ind, 3s) herir

²¹ ἀποκόπτω (aor, act, ind, 3s) cortar

²² ὠτίον, ου (n) oreja

²³ μάχαιρα, ης (f) daga, espada

²⁴ θήκη, ης (f) vaina

²⁵ δίδωμι (perf, act, ind, 3s) dar

²⁶ πίνω (aor, act, ind, 1s) tomar, beber

²⁷ σπεῖρα, ης (f) cohorte

²⁸ χιλίαρχος, ου (m) comandante de la cohorte

²⁹ ὑπηρέτης, ου (m) asistente, guardia, alguacil

³⁰ συλλαμβάνω (aor, act, ind, 3p) prender

³¹ δέω (aor, act, ind, 3p) atar

³² ἀπάγω (aor, act, ind, 3p) llevar, traer

³³ πενθερός, οῦ (m) suegro

³⁴ ἐνιαυτός, οῦ (m) año

³⁵ συμβουλεύω (aor, act, part, nom, m, s) aconsejar

³⁶ συμφέρω (pres, act, ind, 3s) beneficiar

³⁷ ἀπόλλυμι (aor, med, inf) perecer

³⁸ γνωστός, ἢ, ὄν (adj) conocido

³⁹ συνεισέρχομαι (aor, act, ind, 3s) acompañar

⁴⁰ αὐλή, ἥς (f) patio

⁴¹ ἵστημι (pperf, act, ind, 3s) estar

⁴² θύρα, ας (f) puerta

⁴³ γνωστός, ἢ, ὄν (adj) conocido

⁴⁴ θυρωρός, οῦ (m o f) portera

⁴⁵ εἰσάγω (aor, act, ind, 3s) hacer entrar

⁴⁶ παιδίσκη, ης (f) sierva

⁴⁷ θυρωρός, οῦ (m o f) portera

⁴⁸ ἵστημι (pperf, act, ind, 3p) estar

⁴⁹ ὑπηρέτης, ου (m) asistente, guardia, alguacil

⁵⁰ ἀνθρακιά, ἄς (f) fuego de carbón

⁵¹ ψύχος, ους (n) frío

⁵² θερμαίνω (impf, med, ind, 3p) *en media* calentarse

⁵³ ἵστημι (perf, act, part, nom, m, s) estar

⁵⁴ θερμαίνω (pres, med, part, nom, m, s) *en media* calentarse

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς¹ αὐτοῦ. **20** Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησία² ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε³ ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,⁴ ὅπου πάντοτε⁵ οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται,⁶ καὶ ἐν κρυπτῷ⁷ ἐλάλησα οὐδέν. **21** Τί με ἐπερωτᾷς,⁸ Ἐπερωτήσων⁹ τοὺς ἀκηκοότας,¹⁰ τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. **22** Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος,¹¹ εἷς τῶν ὑπηρετῶν¹² παρεστηκῶς¹³ ἔδωκεν¹⁴ ῥάπισμα¹⁵ τῷ Ἰησοῦ, εἰπών,¹⁶ Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; **23** Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς¹⁷ ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ.¹⁸ εἰ δὲ καλῶς,¹⁹ τί με δέρεις;²⁰ **24** Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον²¹ πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς²² καὶ θερμαινόμενος²³ εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο²⁴ οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. **26** Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς²⁵ ὧν οὗ ἀπέκοψεν²⁶ Πέτρος τὸ ὠτίον,²⁷ Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ²⁸ μετ' αὐτοῦ; **27** Πάλιν οὖν

ἠρνήσατο²⁹ ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως³⁰ ἀλέκτωρ³¹ ἐφώνησεν.³²

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον.³³ ἦν δὲ Ἦ πρωί,³⁴ καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλθόν εἰς τὸ πραιτώριον,³⁵ ἵνα μὴ μιανθῶσιν,³⁶ ἀλλ' ἵνα φάγωσιν³⁷ τὸ Πάσχα. **29** Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπεν, Τίνα κατηγορίαν³⁸ φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; **30** Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός,³⁹ οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν⁴⁰ αὐτόν. **31** Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε⁴¹ αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε⁴² αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν⁴³ ἀποκτεῖναι οὐδένα. **32** ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, σημαίνων⁴⁴ ποῖω⁴⁵ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσηλθὲν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον⁴⁶ πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησεν⁴⁷ τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; **34** Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; **35** Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι⁴⁸ ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν⁴⁹ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν⁵⁰ σε ἐμοί· τί ἐποίησας; **36**

¹ διδαχή, ἦς (f) enseñanza

² παρρησία, ας (f) franqueza

³ πάντοτε (adv) siempre

⁴ ἱερόν, οῦ (n) templo

⁵ πάντοτε (adv) siempre

⁶ συνέρχομαι (pres, med, ind, 3p) acompañar

⁷ κρυπτός, ἦ, ὄν (adj) secreto

⁸ ἐπερωτάω (pres, act, ind, 2s) preguntar

⁹ ἐπερωτάω (aor, act, impv, 2s) preguntar

¹⁰ ἀκούω (perf, act, part, acu, m, s) escuchar

¹¹ λέγω (aor, act, part, gen, m, s) decir

¹² ὑπηρετής, ου (m) asistente, guardia, alguacil

¹³ παρίστημι (perf, act, part, nom, m, s) estar presente

¹⁴ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

¹⁵ ῥάπισμα, ατος (n) golpe

¹⁶ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

¹⁷ κακῶς (adv) mal

¹⁸ κακός, ἦ, ὄν (adj) malo

¹⁹ καλῶς (adv) bien

²⁰ δέρω (pres, act, ind, 3s) herir, golpear

²¹ δέω (perf, pas, part, acu, m, s) atar

²² ἵστημι (perf, act, part, nom, m, s) estar

²³ θερμαίνω (pres, med, part, nom, m, s) *en media* calentarse

²⁴ ἀρνέομαι (aor, med, ind, 3s) negar

²⁵ συγγενή, ἦς (f) pariente

²⁶ ἀποκόπτω (aor, act, ind, 3s) cortar

²⁷ ὠτίον, ου (n) oreja

²⁸ κήπος, ου (m) huerto

²⁹ ἀρνέομαι (aor, med, ind, 3s) negar

³⁰ εὐθέως (adv) de inmediato

³¹ ἀλέκτωρ, ορος (m) gallo

³² φωνέω (aor, act, ind, 3s) cantar

³³ πραιτώριον, ου (n) pretorio

³⁴ πρωί (adv) temprano en la mañana

³⁵ πραιτώριον, ου (n) pretorio

³⁶ μιαίνω (aor, pas, subj, 3p) contaminar

³⁷ ἐσθίω (aor, act, ind, 3p) comer

³⁸ κατηγορία, ας (f) acusación

³⁹ κακοποιός, ὄν (adj) *como sust* criminal

⁴⁰ παραδίδωμι (aor, act, ind, 1p) entregar

⁴¹ λαμβάνω (aor, act, impv, 2p) tomar

⁴² κρίνω (aor, act, impv, 2p) juzgar

⁴³ ἔξεστιν (pres, act, ind, 3s) es lícito

⁴⁴ σημαίνω (pres, act, part, nom, m, s) señalar

⁴⁵ ποῖος, α, ον (adj) cual

⁴⁶ πραιτώριον, ου (n) pretorio

⁴⁷ φωνέω (aor, act, ind, 3s) llamar

⁴⁸ μήτι (partícula) no (introduce pregunta que espera respuesta negativa)

⁴⁹ σός, σή, σόν (adj) tu, de ti

⁵⁰ παραδίδωμι (aor, act, ind, 3p) entregar

Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρεταί¹ ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο,² ἵνα μὴ παραδοθῶ³ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.⁴ **37** Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν⁵ βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ὁ σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα⁶ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. **38** Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί ἐστὶν ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν,⁷ πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν⁸ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. **39** Ἔστιν δὲ συνήθεια⁹ ὑμῖν, ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπολύσω¹⁰ ἐν τῷ Πάσχα· βούλεσθε¹¹ οὖν ὑμῖν ἀπολύσω¹² τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; **40** Ἐκραύγασαν¹³ οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.¹⁴

Capítulo 19

1 Τότε οὖν ἔλαβεν¹⁵ ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσεν.¹⁶ **2** Καὶ οἱ στρατιῶται¹⁷ πλέξαντες¹⁸ στέφανον¹⁹ ἐξ ἀκανθῶν²⁰ ἐπέθηκαν²¹ αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον

πορφυροῦν²² περιέβαλον²³ αὐτόν, **3** καὶ ἔλεγον, Χαῖρε,²⁴ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν²⁵ αὐτῷ ῥάπισματα.²⁶ **4** Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε²⁷ ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν²⁸ εὐρίσκω. **5** Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν²⁹ τὸν ἀκάνθινον³⁰ στέφανον³¹ καὶ τὸ πορφυροῦν³² ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ὁ ἄνθρωπος. **6** Ὅτε οὖν εἶδον³³ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρεταί,³⁴ ἐκραύγασαν³⁵ λέγοντες, Σταύρωσον,³⁶ σταύρωσον³⁷ αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε³⁸ αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε·³⁹ ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.⁴⁰ **7** Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν,⁴¹ ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ ἐποίησεν. **8** Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη,⁴² **9** καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον⁴³ πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν⁴⁴ εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν⁴⁵ οὐκ ἔδωκεν⁴⁶ αὐτῷ. **10** Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι⁴⁷ σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι⁴⁸ σε; **11** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον⁴⁹

¹ ὑπηρετής, ου (m) asistente, guardia, alguacil

² ἀγωνίζομαι (impf, med, ind, 3p) luchar, pelear

³ παραδίδωμι (aor, pas, subj, 1s) entregar

⁴ ἐντεῦθεν (adv) de aquí

⁵ οὐκοῦν (adv) entonces

⁶ ἔρχομαι (perf, act, ind, 1s) venir

⁷ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

⁸ αἰτία, ας (f) delito

⁹ συνήθεια, ας (f) costumbre

¹⁰ ἀπολύω (aor, act, subj, 1s) liberar

¹¹ βούλομαι (pres, act, ind, 2p) querer

¹² ἀπολύω (aor, act, subj, 1s) liberar

¹³ κραυγάζω (aor, act, ind, 3p) gritar

¹⁴ ληστής, οῦ (m) revolucionario

¹⁵ λαμβάνω (aor, act, ind, 3s) tomar

¹⁶ μαστιγῶω (aor, act, ind, 3s) azotar

¹⁷ στρατιώτης, ου (m) soldado

¹⁸ πλέκω (aor, act, part, nom, m, p) tejer

¹⁹ στέφανος, ου (m) corona

²⁰ ἄκανθα, ης (f) espina

²¹ ἐπιτίθημι (aor, act, ind, 3p) poner sobre

²² πορφυροῦς, ᾧ, οῦν (adj) manto de púrpura

²³ περιβάλλω (aor, act, ind, 3p) vestirse

²⁴ χαίρω (pres, act, impv, 2s) *en impv* salve

²⁵ δίδωμι (impf, act, ind, 3p) dar

²⁶ ῥάπισμα, ατος (n) golpe

²⁷ γινώσκω (aor, act, subj, 2p) saber

²⁸ αἰτία, ας (f) delito

²⁹ φορέω (pres, act, part, nom, m, s) llevar

³⁰ ἀκάνθινος, η, ον (adj) espinoso

³¹ στέφανος, ου (m) corona

³² πορφυροῦς, ᾧ, οῦν (adj) de púrpura

³³ ὄραω (aor, act, ind, 3p) ver

³⁴ ὑπηρετής, ου (m) asistente, guardia, alguacil

³⁵ κραυγάζω (aor, act, ind, 3p) gritar

³⁶ σταυρόω (aor, act, impv, 2s) crucificar

³⁷ σταυρόω (aor, act, impv, 2s) crucificar

³⁸ λαμβάνω (aor, act, impv, 2p) tomar

³⁹ σταυρόω (aor, act, impv, 2p) crucificar

⁴⁰ αἰτία, ας (f) delito

⁴¹ ἀποθνήσκω (aor, act, inf) morir

⁴² φοβέω (aor, pas, ind, 3s) *en pas* tener miedo

⁴³ πραιτώριον, ου (n) pretorio

⁴⁴ πόθεν (adv) de dónde

⁴⁵ ἀπόκρισις, εως (f) respuesta

⁴⁶ δίδωμι (aor, act, ind, 3s) dar

⁴⁷ σταυρόω (aor, act, inf) crucificar

⁴⁸ ἀπολύω (aor, act, inf) liberar

⁴⁹ δίδωμι (perf, pas, part, nom, n, s) dar

ἄνωθεν¹ διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς² μέ σοι μείζονα³ ἁμαρτίαν ἔχει. **12** Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι⁴ αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης,⁵ οὐκ εἶ φίλος⁶ τοῦ Καίσαρος·⁷ πᾶς ὁ βασιλέα εἰσαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει⁸ τῷ Καίσαρι. **13** Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν⁹ ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν¹⁰ ἐπὶ τοῦ βήματος,¹¹ εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστί¹² δὲ Γαββαθᾶ. **14** ἦν δὲ Παρασκευὴ¹³ τοῦ Πάσχα, ὥρα δὲ ᾧ ὥσει¹⁴ ἔκτη¹⁵ καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. **15** Οἱ δὲ ἐκραύγασαν,¹⁶ Ἄρον,¹⁷ ἄρον,¹⁸ σταύρωσον¹⁹ αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;²⁰ Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. **16** Τότε οὖν παρέδωκεν²¹ αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῆ.²²

Παρέλαβον²³ δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον²⁴ **17** καὶ βαστάζων²⁵ τὸν σταυρὸν²⁶ αὐτοῦ ἐξήλθεν εἰς τόπον λεγόμενον Κρανίου Τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστί²⁷ Γολγοθᾶ. **18** ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,²⁸ καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο,

ἐντεῦθεν²⁹ καὶ ἐντεῦθεν, μέσον³⁰ δὲ τὸν Ἰησοῦν. **19** Ἐγραψεν δὲ καὶ τίτλον³¹ ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν³² ἐπὶ τοῦ σταυροῦ·³³ ἦν δὲ γεγραμμένον,³⁴ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **20** Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον³⁵ πολλοὶ ἀνέγνωσαν³⁶ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς³⁷ ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη³⁸ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον³⁹ Ἑβραϊστί,⁴⁰ Ἑλληνιστί,⁴¹ Ῥωμαϊστί.⁴² **21** Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφει, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι Ἐκεῖνος εἶπεν, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. **22** Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Ὁ γέγραφα,⁴³ γέγραφα.⁴⁴

23 Οἱ οὖν στρατιῶται,⁴⁵ ὅτε ἐσταύρωσαν⁴⁶ τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον⁴⁷ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα⁴⁸ μέρη,⁴⁹ ἐκάστῳ στρατιώτῃ⁵⁰ μέρος,⁵¹ καὶ τὸν χιτῶνα.⁵² Ἦν δὲ ὁ χιτῶν⁵³ ἄραφος,⁵⁴ ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντός⁵⁵ δι' ὅλου. **24** Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν⁵⁶ αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν⁵⁷ περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆ ἢ λέγουσα, Διεμερίσαντο⁵⁸ τὰ ἱμάτιά μου

¹ ἄνωθεν (adv) de arriba

² παραδίδωμι (pres, act, part, nom, m, s) entregar

³ μείζων (adj) mayor; comp. de μέγας, μεγάλη, μέγα

⁴ ἀπολύω (aor, act, inf) liberar

⁵ ἀπολύω (aor, act, subj, 2s) liberar

⁶ φίλος, η, ον (adj) como sust amigo

⁷ Καίσαρ, αρος (m) César, emperador

⁸ ἀντιλέγω (pres, act, ind, 3s) hablar en contra de

⁹ ἄγω (aor, act, ind, 3s) llevar, traer

¹⁰ καθίζω (aor, act, ind, 3s) sentarse

¹¹ βῆμα, ατος (n) tribunal

¹² Ἑβραϊστί (adv) en hebreo/araméo

¹³ παρασκευή, ἥς (f) día de preparaci3n

¹⁴ ὥσει (partícula) como

¹⁵ ἕκτος, η, ον (adj) sexto

¹⁶ κραυγάζω (aor, act, ind, 3p) gritar

¹⁷ αἴρω (aor, act, impv, 2s) llevar

¹⁸ αἴρω (aor, act, impv, 2s) llevar

¹⁹ σταυρώω (aor, act, impv, 2s) crucificar

²⁰ σταυρώω (fut, act, ind, 1s) crucificar

²¹ παραδίδωμι (aor, act, ind, 3s) entregar

²² σταυρώω (aor, pas, subj, 3s) crucificar

²³ παραλαμβάνω (aor, act, ind, 3p) tomar

²⁴ ἄγω (aor, act, ind, 3p) traer, llevar

²⁵ βαστάζω (pres, act, part, nom, m, s) llevar

²⁶ σταυρός, οῦ (m) cruz

²⁷ Ἑβραϊστί (adv) en hebreo/araméo

²⁸ σταυρώω (aor, act, ind, 3p) crucificar

²⁹ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν (adv) uno a cada lado

³⁰ μέσος, η, ον (adj) medio

³¹ τίτλος, ου (m) inscripci3n

³² τίθημι (aor, act, ind, 3s) poner

³³ σταυρός, οῦ (m) cruz

³⁴ γράφω (perf, pas, part, nom, n, s) escribir

³⁵ τίτλος, ου (m) inscripci3n

³⁶ ἀναγινώσκω (aor, act, ind, 3p) leer

³⁷ ἐγγύς (adv) cerca

³⁸ σταυρώω (aor, pas, ind, 3s) crucificar

³⁹ γράφω (perf, pas, part, nom, n, s) escribir

⁴⁰ Ἑβραϊστί (adv) en hebreo/araméo

⁴¹ Ἑλληνιστί (adv) en griego

⁴² Ῥωμαϊστί (adv) en latín

⁴³ γράφω (perf, act, ind, 1s) escribir

⁴⁴ γράφω (perf, act, ind, 1s) escribir

⁴⁵ στρατιώτης, ου (m) soldado

⁴⁶ σταυρώω (aor, act, ind, 3p) crucificar

⁴⁷ λαμβάνω (aor, act, ind, 3p) tomar

⁴⁸ τέσσαρες, τέσσαρα (adj) cuatro

⁴⁹ μέρος, ους (n) parte

⁵⁰ στρατιώτης, ου (m) soldado

⁵¹ μέρος, ους (n) parte

⁵² χιτῶν, ὄνος (m) túnica

⁵³ χιτῶν, ὄνος (m) túnica

⁵⁴ ἄραφος, ον (adj) sin costura

⁵⁵ ὑφαντός, ἡ, ὄν (adj) tejido

⁵⁶ σχίζω (aor, act, subj, 1p) dividir

⁵⁷ λαγχάνω (aor, act, subj, 1p) echar suertes

⁵⁸ διαμερίζω (aor, med, ind, 3p) distribuir

ἐαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν¹ μου ἔβαλον² κλῆρον.³ Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται⁴ ταῦτα ἐποίησαν. **25** Εἰστήκεισαν⁵ δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ⁶ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφή⁷ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. **26** Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν⁸ τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα⁹ ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι, Ἦ ἰδοὺ Ἦ ὁ υἱός σου. **27** Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν¹⁰ ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο ἰδὼν¹¹ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται,¹² ἵνα τελειωθῇ¹³ ἡ γραφή, λέγει, Διψῶ.¹⁴ **29** Σκεῦος¹⁵ οὖν ἔκειτο¹⁶ ὄξους¹⁷ μεστόν.¹⁸ οἱ δέ, πλήσαντες¹⁹ σπόγγον²⁰ ὄξους,²¹ καὶ ὑσσώπω²² περιθέντες,²³ προσήνεγκαν²⁴ αὐτοῦ τῷ στόματι. **30** Ὅτε οὖν ἔλαβεν²⁵ τὸ ὄξος²⁶ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Τετέλεσται.²⁷ καὶ κλίνας²⁸ τὴν κεφαλὴν, παρέδωκεν²⁹ τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη³⁰ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ³¹ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ ἐπεὶ³²

Παρασκευῇ³³ ἦν - ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου - ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν³⁴ αὐτῶν τὰ σκέλη,³⁵ καὶ ἀρθῶσιν.³⁶ **32** Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,³⁷ καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν³⁸ τὰ σκέλη³⁹ καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος⁴⁰ αὐτῷ. **33** ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες,⁴¹ ὡς εἶδον⁴² αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα,⁴³ οὐ κατέαξαν⁴⁴ αὐτοῦ τὰ σκέλη.⁴⁵ **34** ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν⁴⁶ λόγχη⁴⁷ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν⁴⁸ ἔνυξεν,⁴⁹ καὶ εὐθέως⁵⁰ ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. **35** Καὶ ὁ ἑωρακῶς⁵¹ μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινῇ⁵² ἔστιν αὐτοῦ Ἦ μαρτυρία, κάκεϊνος⁵³ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ⁵⁴ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε. **36** Ἐγένετο⁵⁵ γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ, Ὅστούν⁵⁶ οὐ συντριβήσεται⁵⁷ ἀπ' αὐτοῦ. **37** Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφή λέγει, Ὅψονται⁵⁸ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.⁵⁹

38 Μετὰ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἦ Ἰωσήφ Ἦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος⁶⁰ δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ⁶¹ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν⁶² ὁ Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ

¹ ἱματισμός, οὐ (m) ropa

² βάλλω (aor, act, ind, 3p) echar

³ κλῆρος, οὐ (m) suertes

⁴ στρατιώτης, οὐ (m) soldado

⁵ ἴστημι (pperf, act, ind, 3p) estar

⁶ σταυρός, οὐ (m) cruz

⁷ ἀδελφή, ἦς (f) hermana

⁸ ὁράω (aor, act, part, nom, m, s) ver

⁹ παρίστημι (aor, act, part, acu, m, s) estar presente

¹⁰ λαμβάνω (aor, act, ind, 3s) recibir

¹¹ ὁράω (aor, act, part, nom, m, s) ver

¹² τελέω (perf, pas, ind, 3s) terminar, completar

¹³ τελειόω (aor, pas, subj, 3s) cumplir

¹⁴ διψῶ (pres, act, ind, 1s) tener sed

¹⁵ σκεῦος, οὐς (n) vasija

¹⁶ κεῖμαι (impf, med, ind, 3s) haber

¹⁷ ὄξος, οὐς (n) vinagre

¹⁸ μεστός, ἦ, ὄν (adj) lleno

¹⁹ πίμπλημι (aor, act, part, nom, m, p) llenar

²⁰ σπόγγος, οὐ (m) esponja

²¹ ὄξος, οὐς (n) vinagre

²² ὑσσώπος, οὐ (m y f) hisopo

²³ περιτίθημι (aor, act, part, nom, m, p) poner

²⁴ προσφέρω (aor, act, ind, 3p) ofrecer

²⁵ λαμβάνω (aor, act, ind, 3s) tomar

²⁶ ὄξος, οὐς (n) vinagre

²⁷ τελέω (perf, pas, ind, 3s) terminar, completar

²⁸ κλίνω (aor, act, part, nom, m, s) inclinar

²⁹ παραδίδωμι (aor, act, ind, 3s) entregar

³⁰ μένω (aor, act, subj, 3s) permanecer

³¹ σταυρός, οὐ (m) cruz

³² ἐπεὶ (conj) porque

³³ παρασκευῇ, ἦς (f) día de preparaci3n

³⁴ κατάγνυμι (aor, act, subj, 3p) romper

³⁵ σκέλος, οὐς (n) pierna

³⁶ αἶρω (aor, pas, ind, 3p) llevar

³⁷ στρατιώτης, οὐ (m) soldado

³⁸ κατάγνυμι (aor, act, ind, 3p) romper

³⁹ σκέλος, οὐς (n) pierna

⁴⁰ συσταυρόω (aor, pas, part, nom, m, p) crucificar con

⁴¹ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, p) venir

⁴² ὁράω (aor, act, ind, 3p) ver

⁴³ θνήσκω (perf, act, part, acu, m, s) morir

⁴⁴ κατάγνυμι (aor, act, ind, 3p) romper

⁴⁵ σκέλος, οὐς (n) pierna

⁴⁶ στρατιώτης, οὐ (m) soldado

⁴⁷ λόγχη, ἦς (f) lanza

⁴⁸ πλευρά, ἄς (f) costado

⁴⁹ νύσσω (aor, act, ind, 3s) traspasar

⁵⁰ εὐθέως (adv) de inmediato

⁵¹ ὁράω (perf, act, part, nom, m, s) ver

⁵² ἀληθινός, ἦ, ὄν (adj) verdadero

⁵³ κάκεϊνα (καί + ἐκεῖνος) y aquel

⁵⁴ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

⁵⁵ γίνομαι (aor, med, ind, 3s) suceder

⁵⁶ ὀστούν, οὐ (m) hueso

⁵⁷ συντριβῶ (aor, pas, ind, 3s) quebrar

⁵⁸ ὁράω (fut, med, ind, 3p) ver

⁵⁹ ἐκκεντέω (aor, act, ind, 3p) traspasar

⁶⁰ κρύπτω (perf, pas, part, nom, m, s) esconder

⁶¹ αἶρω (aor, act, subj, 3s) llevar

⁶² ἐπιτρέπω (aor, act, ind, 3s) permitir

σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **39** Ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν¹ πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα² σμύρνης³ καὶ ἀλόης⁴ Ἦ ὡς ἓ λίτρας⁵ ἑκατόν.⁶ **40** Ἔλαβον⁷ οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν⁸ αὐτὸ ἐν ὀθονίοις⁹ μετὰ τῶν ἄρωμάτων,¹⁰ καθὼς ἔθος¹¹ ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.¹² **41** Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη¹³ κήπος,¹⁴ καὶ ἐν τῷ κήπῳ¹⁵ μνημεῖον¹⁶ καινόν,¹⁷ ἐν ᾧ οὐδέπω¹⁸ οὐδεὶς ἐτέθη.¹⁹ **42** Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν²⁰ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον,²¹ ἔθηκαν²² τὸν Ἰησοῦν.

Capítulo 20

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαгдаλινη ἔρχεται πρώτῃ,²³ σκοτίας²⁴ ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον,²⁵ καὶ βλέπει τὸν λίθον²⁶ ἠρμένον²⁷ ἐκ τοῦ μνημείου.²⁸ **2** Τρέχει²⁹ οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει³⁰ ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν κύριον ἐκ

τοῦ μνημείου,³¹ καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ³² ἔθηκαν³³ αὐτόν. **3** Ἐξήλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.³⁴ **4** Ἔτρεχον³⁵ δὲ οἱ δύο ὁμοῦ.³⁶ καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν³⁷ τάχιον³⁸ τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,³⁹ **5** καὶ παρακύψας⁴⁰ βλέπει κείμενα⁴¹ τὰ ὀθόνια,⁴² οὐ μέντοι⁴³ εἰσῆλθεν. **6** Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον,⁴⁴ καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια⁴⁵ κείμενα,⁴⁶ **7** καὶ τὸ σουδάριον⁴⁷ ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων⁴⁸ κείμενον,⁴⁹ ἀλλὰ χωρὶς⁵⁰ ἐντετυλιγμένον⁵¹ εἰς ἓνα τόπον. **8** Τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν⁵² πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,⁵³ καὶ εἶδεν,⁵⁴ καὶ ἐπίστευσεν. **9** οὐδέπω⁵⁵ γὰρ ἤδεισαν⁵⁶ τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.⁵⁷ **10** Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοῦς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει⁵⁸ Ἦ πρὸς τὸ μνημεῖον Ἦ⁵⁹ κλαίουσα⁶⁰ ἔξω ὡς οὖν ἔκλαιεν,⁶¹

¹ ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) venir

² μίγμα, ατος (n) mezcla

³ σμύρνα, ης (f) mirra

⁴ ἀλόη, ης (f) áloe

⁵ λίτρα, ας (f) libra romana

⁶ ἑκατόν (adj) cien

⁷ λαμβάνω (aor, act, ind, 3p) tomar

⁸ δέω (aor, act, ind, 3p) atar

⁹ ὀθόνη, ης (f) lienzo

¹⁰ ἄρωμα, ατος (n) especia

¹¹ ἔθος, ους (n) costumbre

¹² ἐνταφιάζω (pres, act, inf) preparar para entierro

¹³ σταυρώω (aor, pas, ind, 3s) crucificar

¹⁴ κήπος, ου (m) huerto

¹⁵ κήπος, ου (m) huerto

¹⁶ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

¹⁷ καινός, ή, όν (adj) nuevo

¹⁸ οὐδέπω (adv) aún no

¹⁹ τίθημι (aor, pas, ind, 3s) poner

²⁰ παρασκευή, ης (f) día de preparaci3n

²¹ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

²² τίθημι (aor, act, ind, 3p) poner

²³ πρώτῃ (adv) temprano en la mañana

²⁴ σκοτία, ας (f) tinieblas

²⁵ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

²⁶ λίθος, ου (m) piedra

²⁷ αἶρω (perf, pas, part, acu, m, s) quitar

²⁸ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

²⁹ τρέχω (pres, act, ind, 3s) correr

³⁰ φιλέω (impf, act, ind, 3s) amar

³¹ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

³² ποῦ (adv) donde

³³ τίθημι (aor, act, ind, 3p) poner

³⁴ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

³⁵ τρέχω (impf, act, ind, 3p) correr

³⁶ ὁμοῦ (adv) juntos

³⁷ προτρέχω (aor, act, ind, 3s) correr delante de

³⁸ τάχιον (adv) más aprisa comp de ταχέως

³⁹ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

⁴⁰ παρακύπτω (aor, act, part, nom, m, s) inclinarse para mirar

⁴¹ κείμαι (pres, med, part, acu, n, p) poner

⁴² ὀθόνιον, ου (n) lienzo

⁴³ μέντοι (partícula) aunque

⁴⁴ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

⁴⁵ ὀθόνιον, ου (n) lienzo

⁴⁶ κείμαι (pres, med, part, acu, n, p) poner

⁴⁷ σουδάριον, ου (n) sudario

⁴⁸ ὀθόνιον, ου (n) lienzo

⁴⁹ κείμαι (pres, med, part, nom, n, s) poner

⁵⁰ χωρὶς (adv) aparte

⁵¹ ἐντυλίσσω (perf, pas, part, nom, n, s) doblar, enrollar

⁵² ἔρχομαι (aor, act, part, nom, m, s) venir

⁵³ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

⁵⁴ ὀράω (aor, act, ind, 3s) ver

⁵⁵ οὐδέπω (adv) aún no

⁵⁶ οἶδα (pperf, act, ind, 3p) saber

⁵⁷ ἀνίστημι (aor, act, inf) levantar

⁵⁸ ἵστημι (pperf, act, ind, 3s) estar

⁵⁹ μνημεῖον, ου (n) sepulcro

⁶⁰ κλαίω (pres, act, part, nom, f, s) llorar

⁶¹ κλαίω (impf, act, ind, 3s) llorar

παρέκυσεν¹ εἰς τὸ μνημεῖον,² **12** καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς³ καθεζομένους,⁴ ἕνα πρὸς τῆ κεφαλῆ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο⁵ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **13** Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις;⁶ Λέγει αὐτοῖς, ὅτι Ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ⁷ ἔθηκαν⁸ αὐτόν. **14** Καὶ ταῦτα εἰποῦσα⁹ ἐστράφη¹⁰ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα,¹¹ καὶ οὐκ ᾔδει¹² ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. **15** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις;¹³ Τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός¹⁴ ἐστίν, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας¹⁵ αὐτόν, εἰπέ¹⁶ μοι ποῦ¹⁷ ἔθηκας¹⁸ αὐτόν, καὶ γὰρ¹⁹ αὐτόν ἀρῶ.²⁰ **16** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. Στραφεῖσα²¹ ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνί - ὃ λέγεται, Διδάσκαλε. **17** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μὴ μου ἄπτου,²² οὐπω²³ γὰρ ἀναβέβηκα²⁴ πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπέ²⁵ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. **18** Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα²⁶ τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἐώρακεν²⁷ τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὕσης οὖν ὀψίας,²⁸ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν²⁹

κεκλεισμένων³⁰ ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη³¹ εἰς τὸ μέσον,³² καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. **20** Καὶ τοῦτο εἰπὼν³³ ἔδειξεν³⁴ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν³⁵ αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες³⁶ τὸν κύριον. **21** Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ³⁷ πέμπω ὑμᾶς. **22** Καὶ τοῦτο εἰπὼν³⁸ ἐνεφύσησεν³⁹ καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε⁴⁰ πνεῦμα ἅγιον. **23** Ἄν τινων ἀφῆτε⁴¹ τὰς ἀμαρτίας, ἀφιένται⁴² αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε,⁴³ κεκράτηνται.⁴⁴

24 Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. **25** Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἐώρακαμεν⁴⁵ τὸν κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω⁴⁶ ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων,⁴⁷ καὶ βάλω⁴⁸ τὸν δάκτυλόν⁴⁹ μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων,⁵⁰ καὶ βάλω⁵¹ τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν⁵² αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεῦσω.

¹ παρακύνω (aor, act, ind, 3s) inclinarse para mirar

² μνημεῖον, ου (n) sepulcro

³ λευκός, ή, όν (adj) blanco

⁴ καθεζομαι (pres, med, part, acu, m, p) estar sentado

⁵ κεῖμαι (impf, act, ind, 3s) poner

⁶ κλαίω (pres, act, ind, 2s) llorar

⁷ ποῦ (adv) donde

⁸ τίθημι (aor, act, ind, 3p) poner

⁹ λέγω (aor, act, part, nom, f, s) decir

¹⁰ στρέφω (aor, pas, ind, 3s) voltear

¹¹ ἵστημι (perf, act, part, acu, m, s) estar

¹² οἶδα (ppperf, act, ind, 3s) saber

¹³ κλαίω (pres, act, ind, 3s) llorar

¹⁴ κηπουρός, οῦ (m) jardinero

¹⁵ βαστάζω (aor, act, ind, 2s) llevar

¹⁶ λέγω (aor, act, impv, 2s) decir

¹⁷ ποῦ (adv) donde

¹⁸ τίθημι (aor, act, ind, 2s) poner

¹⁹ καὶ γὰρ (καί + ἐγώ) y yo

²⁰ αἶρω (fut, act, ind, 1s) llevar

²¹ στρέφω (aor, pas, part, nom, f, s) volver

²² ἄπτω (pres, med, impv, 2s) aferrarse

²³ οὐπω (adv) todavía no

²⁴ ἀναβαίνω (perf, act, ind, 1s) subir, ascender

²⁵ λέγω (aor, act, impv, 2s) decir

²⁶ ἀπαγγέλλω (pres, act, part, nom, f, s) anunciar

²⁷ ὀράω (perf, act, ind, 3s) ver

²⁸ ὀψίος, α, ον (adj) como sust noche

²⁹ θύρα, ας (f) puerta

³⁰ κλείω (perf, pas, part, gen, f, p) cerrar

³¹ ἵστημι (aor, act, ind, 3s) estar

³² μέσος, η, ον (adj) medio

³³ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

³⁴ δείκνυμι (aor, act, ind, 3s) mostrar

³⁵ πλευρά, ἄς (f) costado

³⁶ ὀράω (aor, act, part, nom, m, p) ver

³⁷ καὶ γὰρ (καί + ἐγώ) y yo

³⁸ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

³⁹ ἐμφυσάω (aor, act, ind, 3s) soplar

⁴⁰ λαμβάνω (aor, act, impv, 2p) recibir

⁴¹ ἀφίημι (aor, act, subj, 2p) perdonar

⁴² ἀφίημι (pres, pas, ind, 3p) perdonar

⁴³ κρατέω (pres, act, subj, 2p) retener

⁴⁴ κρατέω (perf, pas, ind, 3s) retener

⁴⁵ ὀράω (perf, act, ind, 1p) ver

⁴⁶ ὀράω (aor, act, subj, 1s) ver

⁴⁷ ἥλος, ου (m) clavo

⁴⁸ βάλλω (aor, act, subj, 1s) poner

⁴⁹ δάκτυλος, ου (m) dedo

⁵⁰ ἥλος, ου (m) clavo

⁵¹ βάλλω (aor, act, subj, 1s) poner

⁵² πλευρά, ἄς (f) costado

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτώ¹ πάλιν ἦσαν ἔσω² οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν³ κεκλεισμένων,⁴ καὶ ἔστη⁵ εἰς τὸ μέσον⁶ καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν. **27** Εἶτα⁷ λέγει τῷ Θωμᾶ, Φέρε τὸν δάκτυλόν⁸ σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε⁹ εἰς τὴν πλευράν¹⁰ μου· καὶ μὴ γίνου¹¹ ἄπιστος,¹² ἀλλὰ πιστός. **28** Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. **29** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἐώρακάς¹³ με, πεπίστευκας; Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες,¹⁴ καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον¹⁵ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα¹⁶ ἐν τῷ βιβλίῳ¹⁷ τούτῳ. **31** Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Capítulo 21

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ἑπτὰ μαθηταῖς ἑπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν¹⁸ δὲ οὕτως. **2** Ἦσαν ὁμοῦ¹⁹ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος

Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. **3** Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἀλιεῦν.²⁰ Λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν²¹ εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν²² οὐδέν. **4** Πρωΐας²³ δὲ ἤδη γενομένης ἔστη²⁴ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν·²⁵ οὐ μέντοι²⁶ ἤδεισαν²⁷ οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. **5** Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδιά, μή τι προσφάγιον²⁸ ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ. **6** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε²⁹ εἰς τὰ δεξιὰ μέρη³⁰ τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,³¹ καὶ εὐρήσετε.³² Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι³³ αὐτὸ ἐλκύσαι³⁴ ἴσχυσαν³⁵ ἀπὸ τοῦ πλήθους³⁶ τῶν ἰχθύων.³⁷ **7** Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην³⁸ διεζώσατο³⁹ - ἦν γὰρ γυμνός⁴⁰ - καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. **8** Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ⁴¹ ἦλθον - οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν⁴² ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν⁴³ διακοσίων⁴⁴ - σύροντες⁴⁵ τὸ δίκτυον⁴⁶ τῶν ἰχθύων.⁴⁷ **9** Ὡς οὖν ἀπέβησαν⁴⁸ εἰς τὴν

¹ ὀκτώ (adj) ocho

² ἔσω (adv) dentro

³ θύρα, ας (f) puerta

⁴ κλείω (perf, pas, part, gen, f, p) cerrar

⁵ ἵστημι (aor, act, ind, 3s) estar

⁶ μέσος, η, ον (adj) medio

⁷ εἶτα (adv) entonces

⁸ δάκτυλος, ου (m) dedo

⁹ βάλλω (aor, act, impv, 2s) poner

¹⁰ πλευρά, ᾶς (f) costado

¹¹ γίνομαι (pres, med, impv, 2s) ser

¹² ἄπιστος, ον (adj) sin fe, incrédulo

¹³ ὁράω (perf, act, ind, 2s) ver

¹⁴ ὁράω (aor, act, part, nom, m, p) ver

¹⁵ ἐνώπιον (prep + gen) en la presencia de, ante

¹⁶ γράφω (perf, pas, part, nom, n, p) escribir

¹⁷ βιβλίον, ου (n) rollo, libro

¹⁸ φανερόω (aor, act, ind, 3s) aparecer

¹⁹ ὁμοῦ (adv) juntos

²⁰ ἀλιεύω (pres, act, inf) pescar

²¹ ἐμβαίνω (aor, act, ind, 3p)

²² πιάζω (aor, act, ind, 3s) pescar, capturar

²³ πρωΐας ... γενομένης (aor, med, part, gen, f, s) amanecer

²⁴ ἵστημι (aor, act, ind, 3s) estar

²⁵ αἰγιαλός, οῦ (m) playa

²⁶ μέντοι (partícula) sin embargo

²⁷ οἶδα (pperf, act, ind, 3p) saber

²⁸ προσφάγιον, ου (n) pescado para comer

²⁹ βάλλω (aor, act, impv, 2p) echar

³⁰ μέρος, ους (n) lado

³¹ δίκτυον, ου (n) red

³² εὐρίσκω (fut, act, ind, 2p) hallar

³³ οὐκέτι (adv) ya no

³⁴ ἔλκω (aor, act, inf) traer

³⁵ ἰσχύω (aor, act, ind, 3p) tener la fuerza

³⁶ πλήθος, ους (n) multitud

³⁷ ἰχθύς, ύος (m) pez

³⁸ ἐπενδύτης, ου (m) ropa

³⁹ διαζώννυμι (aor, med, ind, 3s) ceñirse

⁴⁰ γυμνός, ή, όν (adj) desnudo

⁴¹ πλοιαρίον, ου (n) barca

⁴² μακρὰν (adv) lejos

⁴³ πηχυσ, εως (m) codo

⁴⁴ διακόσιοι, αι, α (adj) dos cientos

⁴⁵ σύρω (pres, act, part, nom, m, p) arrastrar

⁴⁶ δίκτυον, ου (n) red

⁴⁷ ἰχθύς, ύος (m) pez

⁴⁸ ἀποβαίνω (aor, act, ind, 3p) bajar

γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν¹ κειμένην² καὶ ὀψάριον³ ἐπικείμενον,⁴ καὶ ἄρτον. **10** Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκατε⁵ ἀπὸ τῶν ὀψαρίων⁶ ὧν ἐπιάσατε⁷ νῦν. **11** Ἀνέβη⁸ Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσεν⁹ τὸ δίκτυον¹⁰ ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν¹¹ ἰχθύων¹² μεγάλων ἑκατὸν¹³ πενήκοντα¹⁴ τριῶν¹⁵ καὶ τοσοῦτων¹⁶ ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη¹⁷ τὸ δίκτυον.¹⁸ **12** Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε¹⁹ ἀριστήσατε.²⁰ Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα²¹ τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι²² αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες²³ ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. **13** Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον²⁴ ὁμοίως. **14** Τοῦτο ἤδη τρίτον²⁵ ἐφανερῶθη²⁶ ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν,²⁷ λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον²⁸ τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναί²⁹ κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ³⁰ σε. Λέγει αὐτῷ, Βόσκει³¹ τὰ ἀρνία³² μου. **16** Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον,³³ Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ, Ναί κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ³⁴ σε. Λέγει αὐτῷ,

Ποίμαινε³⁵ τὰ πρόβατά³⁶ μου. **17** Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον,³⁷ Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς³⁸ με; Ἐλυπήθη³⁹ ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον,⁴⁰ Φιλεῖς⁴¹ με; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ⁴² σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκει⁴³ τὰ πρόβατά⁴⁴ μου. **18** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος,⁴⁵ ἐζώννυες⁴⁶ σεαυτόν,⁴⁷ καὶ περιεπάτεις ὅπου ἠθελες· ὅταν δὲ γηράσης,⁴⁸ ἐκτενεῖς⁴⁹ τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἶσει⁵⁰ ὅπου οὐ θέλεις. **19** Τοῦτο δὲ εἶπεν, σημαίνων⁵¹ ποίῳ⁵² θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν⁵³ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. **20** Ἐπιστραφεὶς⁵⁴ δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν⁵⁵ ἐν τῷ δεῖπνῳ⁵⁶ ἐπὶ τὸ στήθος⁵⁷ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς⁵⁸ σε; **21** Τοῦτον ἰδὼν⁵⁹ ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, κύριε, οὗτος δὲ τίς; **22** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; Σὺ ἀκολουθεῖ μοι. **23** Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς,

¹ ἀνθρακιά, ἄς (f) brasa

² κεῖμαι (pres, med, part, acu, f, s) poner

³ ὀψάριον, ου (n) pescado

⁴ ἐπικείμεαι (pres, med, part, acu, n, s) poner

⁵ φέρω (aor, act, impv, 2p) traer

⁶ ὀψάριον, ου (n) pescado

⁷ πιάζω (aor, act, ind, 2p) pescar

⁸ ἀναβαίνω (aor, act, ind, 3s) subir

⁹ εἴλκω (aor, act, ind, 3s) llevar

¹⁰ δίκτυον, ου (n) red

¹¹ μεστός, ἦ, ὄν (adj) lleno

¹² ἰχθύς, ὄς (m) pez

¹³ ἑκατὸν (adj) cien

¹⁴ πενήκοντα (adj) cincuenta

¹⁵ τρεῖς, τρία (adj) tres

¹⁶ τοσοῦτος, αὐτή, οὗτον (adj) tanto

¹⁷ σκίζω (aor, pas, ind, 3s) romper

¹⁸ δίκτυον, ου (n) red

¹⁹ δεῦτε (adv) vengan

²⁰ ἀριστάω (aor, act, impv, 2p) desayunar

²¹ τολμάω (impf, act, ind, 3s) atreverse

²² ἐξετάζω (aor, act, inf) preguntar

²³ οἶδα (perf, act, part, nom, m, p) saber

²⁴ ὀψάριον, ου (n) pescado

²⁵ τρίτος, η, ον (adj) como adv tercera vez

²⁶ φανερόω (aor, pas, ind, 3s) aparecer

²⁷ ἀριστάω (aor, act, ind, 3p) desayunar

²⁸ πλείων, πλείον (comp de πολὺς) más

²⁹ ναί (partícula) sí

³⁰ φιλέω (pres, act, ind, 1s) amar

³¹ βόσκω (pres, act, impv, 2s) alimentar

³² ἄρνιον, ου (n) oveja

³³ δεύτερος, α, ον (adj) como adv segunda vez

³⁴ φιλέω (pres, act, ind, 1s) amar

³⁵ ποιμαίνω (pres, act, impv, 2s) pastorear

³⁶ πρόβατον, ου (n) oveja

³⁷ τρίτος, η, ον (adj) com adv tercera vez

³⁸ φιλέω (pres, act, ind, 2s) amar

³⁹ λυπέω (aor, pas, ind, 3s) ponerse triste

⁴⁰ τρίτος, η, ον (adj) com adv tercera vez

⁴¹ φιλέω (pres, act, ind, 2s) amar

⁴² φιλέω (pres, act, ind, 1s) amar

⁴³ βόσκω (pres, act, impv, 2s) alimentar

⁴⁴ πρόβατον, ου (n) oveja

⁴⁵ νέος, ἄ, ὄν (adj) como comp más joven

⁴⁶ ζώννυμι (impf, act, ind, 2s) vestirse

⁴⁷ σεαυτοῦ, ἦς (pron) ti mismo

⁴⁸ γηράσκω (aor, act, subj, 2s) envejecer

⁴⁹ ἐκτείνω (fut, act, ind, 2s) extender

⁵⁰ φέρω (fut, act, ind, 3s) llevar

⁵¹ σημαίνω (pres, act, part, nom, m, s) indicar

⁵² ποῖος, α, ον (adj) qué

⁵³ λέγω (aor, act, part, nom, m, s) decir

⁵⁴ ἐπιστρέφω (aor, pas, part, nom, m, s) voltear

⁵⁵ ἀναπίπτω (aor, act, ind, 3s) reclinarse

⁵⁶ δεῖπνον, ου (m) cena

⁵⁷ στήθος, ους (n) pecho

⁵⁸ παραδίδωμι (aor, act, part, nom, m, s) traicionar

⁵⁹ ὁράω (aor, act, part, nom, m, s) ver

ὅτι ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθής¹ ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι² τὸν κόσμον χωρῆσαι³ τὰ γραφόμενα⁴ βιβλία.⁵ Ἀμήν.

¹ ἀληθής, ἐς (adj) verdadero

² οἶμαι (pres, med, ind, 1s) suponer

³ χωρέω (aor, act, inf) contener

⁴ γράφω (perf, pas, part, acu, n, p) escribir

⁵ βιβλίον, ου (n) rollo, libro